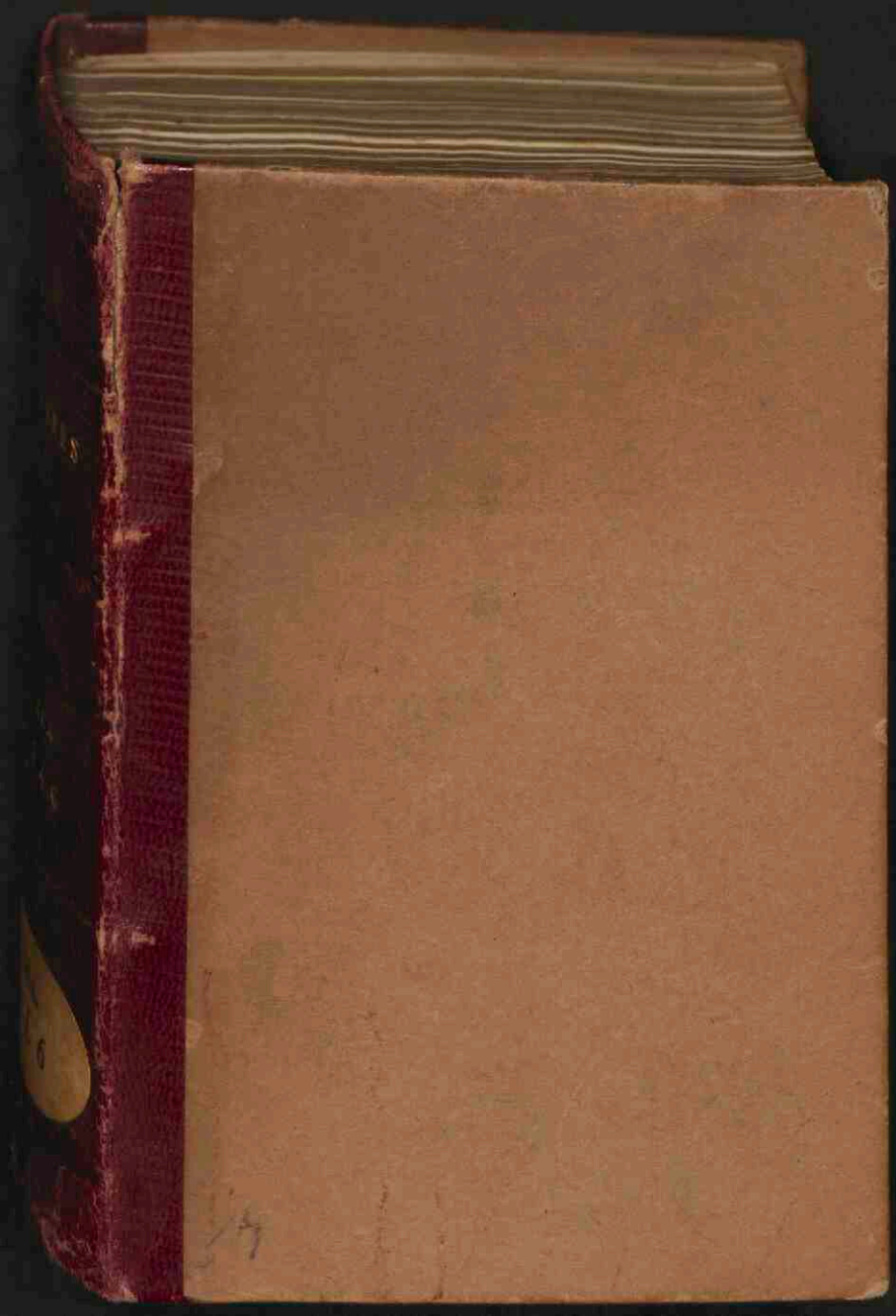

Vanden leeck ende meester.

<https://hdl.handle.net/1874/339835>

Kst. ~~VIII~~, T. 6.

Hs.
8 L 6

SERMONES

---

circa
1346

1) Nicolaus of Basle's
history of a master
[John Tauber] and a
layman, written in
^{German}
about 1370 ..

The above descripti^{on}
was written by ~~not~~
Boehme of Halle
who visited me in
1868 - J.P.

pages 440

John

J(hon) P(hilosoph)

Papier. 140 × 98. 440 pag., waarvan 430—440 onbeschreven.
 XV—XVIIde eeuw.

Hoe een leeck man een doctoor in der godheit bekeerde, pag. 1—250.

Vertaling van „Das Meisterbuch“, door C. Schmidt uitgeg. onder den titel: *Nicolaus van Basel Bericht van der Bekehrung Taulers*, Straszb. 1875. Vgl. *Realencykl. für Protest. Theol. u. Kirche*, 3e Aufl., XVII, S. 244 Z. 35 ff.

Lerynghen en exempelen, pag. 250—429.

Voorin staat: „Coll. Societatis Jesu [Sylvaeducis] 1624.“ Het tusschen haakjes geplaatste woord is doorgekrast en vervangen door „Bruxellae.“

Uit de bibliotheek van Sir Thom. Phillipps, *Middlehill*, n. 4013.

Hier begint Iosef een leechman
aan Doctor inder godheyt bebrued.

Die naem ons liefse here jhesu
Christi si ghebenedyt Van nu
tot gader Ewigheyt Amen Int jaer
ons here duysent .cccc. en Lxij. op
ghefijet. Dat een meester inder
godheyt predicte in eenre stat
En gienre van allen mensche ghe
hoert wort Also dat ouer vele
huylen weghe Van sinre leringe
ghesent wort En dat sinam
een leech die mitten godliker
gracie vercoest was. **E**nde
duercome in sine slaep sinact
was. Dat hi soude ordie totter
stat. Dae dese meester in voende
Oese stat was in een ander lant
scap. Verbrant .xxx. milen

M. B.

verfchaydel vanden leere fochting
so dacht die man. **I**n salte daer
breken **E**n besien **O**f god daer
yet warhe wil **A**ls is hi ghe
ghe **E**n is ghecome inder stat
Daer dese voersien meyster
was, **E**n heeft vueruere **d**ijn
fermen ghehoert **D**ese leere
was hemende inder geest **D**at
dese meyster was goet sachemoe
dich **E**n een mensche in sijn
nature seer goet van herten
En groot vstant hebbende in
der heiligher scrifte **a**er seer
duyster sonder licht der gracie
Was om dat grote ontfen
ghe dese leere mensche in viel
Ende ghinc tot dese meyster
En heeft ghesproke **O**ch lieue
heer is heb meer dan. **xxx**

inlen hier ghevandert **O**m dat
ic veel van uwer leringhe heb-
be ghehoert **E**n nu vijf vijf
v vermoen hebbe ghehoert **S**o
bidde ic **v** om gods willen
Dat ghy **v** wilt gheveerdighe
my brieft te horen **D**ie wile
dat ic **v** bijn **D**ese mensche
brieft die wil den meester sun-
pelt **E**n oetmoedelic **E**nde
wanneer hyt theilige sacrament
ontfanghe woude **S**o ontfecht
hyt vanden sijnre meester **A**ls
dit gheleden wal ontrent **v**
reken **S**prac die bier totten
meyster **O**ch lieue heer ic bidde
v oetmoedelike **S**om gods wille
Dat ghy **v** gheveerdighen wilt
een vermoen te doen **I**n wele

ghy segghe en ont leren moecht
Dat een mensche tot dat naeste
Ende dat haechste come mach
tot welken die mensche is mogge
lic te come in desen tijt **D**ie
meyster sprac **D**och goede soen
wat bidt ghy **W**aer om wilt
ghy so hogge dinghe ghesert heb
be **W**ant ic waen dat ghy wey
nich daer of vstaen soude **A**ls
ghy bidt **D**ie lech antwoerde
Doch lieue heer al ist sake dat
wker met vā vstaen en soude
ic soude daer nochtan na sichte
En een begerde daer toe hebbe
bret hoe veel lude loepe nae v
En ist dattet een vā hem alle
vertraet het sal behouden bliue
end v ardeyt ten sal met voren

blimen **D**ie meester seide **D**at goede
soen **I**t dat ic dat beghynne
En **i**t dan dat ic dat doen
sal **S**o moet ic va bone neder
studieren **E**n grote arbeit daer
om hebben **E**n ic het vint mach
Die leech en liet niet of azer
vmenichmondiche sine ghebode
Also langhe **D**at hem die meester
loefde **A**lfulke sermoen te doen
Daer nae ghemelt dat die mees-
ter in een cloester predicte **D**ac
hy int eynde sijn sermoen hon-
diche **S**o vint die gracie hadde
dat hi die dirden daech werker
comen soude **I**n waer gheboden
een sermoen te doen **I**n welken
hy segghe soude **Z**oe dat ee mefste

tot syn alre naeste **O**f bynenste
tot dat haechste come mocht
tot welcke **D**ie meyste mo
ghelic is te come hier in dit
kenne **D**oe dan die derde dach
ghesome was **W**eel meysen
haeste tot dat cloester te come
En dese leech haeste vrede
morghen **D**aer toe **O**p dat
hi een bequame stede befaat
en te bet mochte horen **D**oe
quam die meester **E**n begon
syn sermoen aldus van sinen
volcome kene

Dan een sermoen des
meesters vande volcome kene

Mijn kene kinder ic heb
heb **D** also veel te seggen

In desen sijnen vanden ma
ken Die v belouet is Dat
zo dat ewangeli daer niet in
buenghe en mach alle ^{so} jeh
wlad te doen Nocht niet veel
latyn sprake Nochtant Dat
jeh segge sal Dat wil zo wter
heiligher scrifte bewyzen En
hy sprac myn alre liefste
lijnder Ghy sult n ³ waten
Datter veel mensche ghenon
den werd Die tot sene als
men behreme En tot sene
redelyke Ondersteijt wel
come ager int gemeen in
verbeelde en forme Ende
oec sinnyde die scrifte Ende
onderwylten sonder die scrifte
En daer werde veel mensche

ghenonden **W**elc als hem dat
licht der verstandnisse **O**uer
mits die voersende dinghe in
beghinc te lichte **H**et si ouermits
sijst **O**f behalue sijst **D**an
laten si hem onder en staen
te vreden **E**n alfulke mensche
is also weer van sine alre naeste
oft byneste **A**er waer een
mensche die alle dese ouer come
waer en al ghestorme waer
En nu boue sijn standlike en
templac **E**n boue redelyke
kenninghe der buede **E**nde
daer forme **O**f daer ghedaet
te ghesome waer **D**aer aldus
danighe mensche waer **D**ie waer
gode kenne **E**nde ghenamer

Om hondert duzent menschen
die in haer selue eyghen aen
ghenome sijnlyke redelike En
menichmondichlike gherwoente
leefden En ghi sult weten
Dat god en mach in hem in
niet come Om haer eyghen
wille En aenghenome onghen
byfamichheit Die si hebbe in
haer eyghen redelike welbeha
ghende inbeeldinghe Aen die
mensche die dese voerfacenen
duer ghecome sijn En hem
god in eenre hande maniere
der Overeder ghebrue hebbe
En tot alle wesenlike oren
pleringhe hem wt ghebrue
hebbe Als dat si hem oetmoedlike

En gheheelike onergheude
opghegheue hebbe. **En** hem nu
boue alle verstandelike beel
denisse bewise. **Al** sinte dyomys
sit. **Want** dat licht die
gheloue mit den mensche heb
be boue alle verstandelike ont
fanchelich. **En** ghy sult weten
mit lieue kindere. **En** dat
god vint in alfulke mensche
oec sijn ruste. **En** sijn brenheit
te wone en te werke. **maer** hi
wil en wat hi wil. **Want**
als god gheen kinder en vint
dit in die mensche so weret God
sijn selue wone. **En** werket
also te spreke tot hem en in he

En ghy sult wete my liene
lyndre **D**at alfulke mensche
alle mensche vburghe is sijn
waer datter oec een anderme
sche waer **D**ie vande seluen
lienen waer **W**elker dat jeh
ampt heb datter veemich sijn
is selke wij wete liene liynde
re dat tot d'ien wese **E**nde
tot d'ien edelin volcomenheit
nyemant come en mach **D**an
mit d'ien een grondeliken
oetmoedighe en clare verstaen
dinghe en verlicke reden noch
tant jst ghenonde en welner
ghesaget **D**at eenrehande ves
trandelike **O**f vinnighe gese
Die heer wesen met ander en sy

Van een puer verstandelijc
ghedwaelt hebbe Ende vander
enigher waerheit ghedwaelt
sijn **E**n welcke vā die enghel
selve dore' gedwaelt sijn als die
gheseyt Die in enghen be
haelichz haerz selve verstant
delijc Of vermanelijc willich
like **W**elbelijghenlike sub
tilheit hem ghelike den ghene
wense' **W**e' yt te wete' en te
wiske' hene hinderē Ende
tijt groot noot **W**elc sijn dese
mēsche' Die recht waerachtich
verlicht en wijs besouwerck
sijn **D**iet mij alre liefste hijn
dēe' also veel als jo' mider

Heiligher scriften wynde mach
So hebbe ic ghesocht en ghe
vonden .xxvij. punte. Welc
alfulke mensche in hem heb
be sal En dese punte sal ic u
segge En mit dien dit
termoen eynde Dat eerste
punte seyt die onerste meester
alre meesters En conste alre
wijstheit cristen die seyt in
dien sulke si v alle kennen
Dat ghy mijn discipule sijt
yt dat ghy Ondersinghe mijn
hebt mit malcandere en my
ghebede hant Dat ic dat ghy
ondersinghe mijn Als ic u v
ghemint hebbe Of hy segge

Wonde **I**t dat ghy conyt en
wyfheit hebt **O**f hordy vstant
hebt **E**n uwer gheen trouweit
liefte en myne by weynich silt
Alychpe **M**ijn lieue kynderen
men seyt dat balaam die pro
pheet **A**lso vstant. **W**al. **D**at
hy die dinghe vstant die god
nae hondert yare wert open
baerde **N**ochtang heeft hem
weynich gheholpe **W**ant hi
hem mit bebroutvelheiden
En mit groter liefte niet
ghegene en hant totten
behanne der waerheit **E**n
dit is gheseyt van dat eerste
punte **D**at ander punt heert.

tot eenē waerachtighe mēfche
die vlicht is ist dat die mēfche
sine selfe vū is. **En** dat en sel
hi hem in ghewone wys. **Op** sijn
late duncke ays hem sel alwech
duncke. **Dat** hi noch meer en
meer ontlaet en vū sal werde.
Dat derde dat hi gode grond
like ghelate si. **Also** dat god
gheen sake in hem en vunde
ayer sin wercke vū in hem
mach wercke. **Ende** dat en sal
hem die mensche niet toe
scijne ays hem selue alwech
ontegnaem daer toe rekenē.
Dat vierde dat hi wtgaen
sal vū hem selue. **En** vū alle
dinghe daer hi hem selue in

ghemynt. **E**n in gheschijt heeft Ihesus
si in tyt of in ewichheit. **D**at Christus hi
en sal niet sullen dat syn is. In gema
wijc Ihesus si in creatuer. **O**f in tyt of
in dat soconide leue. **D**at sijn is dat
hi alle tyt sijn sal. **E**n weesien sal
wat god van hem hebbe wil. **E**nde
dien sal hi ghenoech wees mitter
gracie gods azer hem selue niet toe
in sijn so wat dattet si. **D**at sijn
de hi sel hem selue sonder ondelact
den godlike wille ghelike. **A**lso dat
hi niet ander en wil dan dat god
wil. **D**at achtende dat hi hem selue
alpe sterbelike. **E**n also sterkingeli
ke gode en sijn moegender minne
verlynde sal. **A**lso dat god sonder hem
in hem maet werke. **E**n hi weder
om sonder god. **D**at neghende is dat
hi sel moeghe deme die godlike te
ghenwoordicheit in alle sijn werke
in alle sijn in alle tiden nae dien

Dattet god hebbe wil **12** si fuer of
fiet **D**at men se hi en sel hem ghe
creature hoedamich dat si sijn aen neme
noch lief noch leet **13** alle dinghe
blact van gode ontfanghe hoedamich
dat si sijn **D**ie god dwer de creatie
re werket **D**ien en sal hi andich niet
neme dan van gode alleen **D**at elste is
hi en sal niet verwonne werde van
enighe ghenachte **N**och van enighe
smacht der creature **D** nader nature
sonder redelike nootrust **D**at **14** balste
hi en sal niet onder ghedruct werde
Noch alre seer bynauwet of beanghet
van enighe teghenspoet dat hem of
lyre mach vander wasch **15** sal
alre en stantachtelic byder wasch
blime **D**at **16** hi en sal niet bedroe
ghe werde van enigher valscher lief
re **O**fte sechijn **N**och sijn de ghedaete
der creature **17** sal gaidestelic en

myndich alle ghescreue dinghe late op
hy selue staen En dat besce wt allen
dinghe name en hem daer nae te kee
re En met te vringhe Dat 10m 14
hy sal alreest wesen bere t en ghe
wagent mit allen dincde Alle qua
de weder te staen En hy sal alle sijt
strijde en die vrome behonde Dat
vriende 10 hy sal die waerh bloelic
bekenen en sin Als si in haer selue
10 Als weet als god wil en maghe
ho 10 En nae dien sal hy leue en
ghenoech doen der bekender waer
heit Dat 10m 14 hy sal volcomen
en rechenendich wese en hy sal
in gheure wyl der voerhonden
Dat ~~10m~~ 10m 14 hy sal luttel
worden hebbe En weet wedich
kenent Dat 10m 14 dat sin was
rethich en iurendich en oetmoedich

lincen een exempel sel wese alle me
 che. Dat .xxv. hi sal die ere gods
 che voer alle dinghe. En ander met
 in sine werche meyne. Dat .xxvi. hi
 sal bene gheghe werde allen mensche.
 En sonderlinghe in salie die hem
 aengaeu en niet tot gode en beho
 re. Dat .xxvii. hi en sal geē sonderlin
 ghe wigensome gracie bene anderen
 menschen beghere. in alle dinghe on
 verdedich te rekenen. Dat .xxviii. hi
 hi sal hem honde voer die alre on
 nuytē mensche. Die qude tijt wesen
 mach. Nochtan sal hi in hem seluen
 vunde. Een puer gheloue hoep en
 mine. Dat .xxix. hi sal dat bene
 en leue ons hie. Wetē onse voer
 hem sette. Also niet in werde, al in
 werche. Also dat hi daer altoch in sien
 en oefene sel. En alle dat va hem
 sette sal. Also voer alst moghelic.

Dat tot dat liefflike mynetlike
verwardighe beelde met en haert
Dat vier en twintichste hi sal
nu eerst in een wijde graet en
volcome. Dat moedichert roest gae
als die mynste. En hem sal nu eerst
duncke dat hi wil beghynne te ver
ouge die godlike barmherticheit
Dat hem god te hulpe come en helpe
hem dat hi een goet mensche word
En ist dat hi also gherkent. Ende
gheschildt werde bide mensche. Dat sal
hem liever wese. Dan alre mensche
gouste en lof. Nu my alre lieffte hyn
dier. Ic hebbe angst dat ic nu te lang
ghe ghehoude hebbe. Nu een ijghelike
mensche besic wel en merke wel
in hem selue. Of hi dese vier en
twintich punte in hem henet. En
vint hyse in hem wel hem dat hi
ye gheboere wort. Mer ist dat hi se
met in hem en vint. Iy sal alre

dat hy met en twemete vā alle sijn
reden hondel sal noch vā engele ver
miffighe wēke sijn redent. Want
die werker En maker alre machte
God en mach in hem gheen Onse
namerlicke wēre werche. Het en was
dat god hem onnacem mit sēderlin
gher gracie En beganē vōnde. Als
hy sinte paulus ghedacē in hemet
Nēc wēt als my dūmēt alfulke dinc
is my guder tijt seer vromde vuy liens
kyndere. Dat wij alle warrachtigher
En volcomenē oitmedichheit nader
gracie. Daer toe helpe ons die ewighe
warracht **A** **M** **E** **N**

Als u wēt. Also was alst
fermaen tot uue. Doe ghint
die wēfōrenē lēsch In sijn herberghe
En heeft dat fermaen besōrenē van
gwerde tot wēerde. Ghelike wēt als
die meester gheset hadde. Doe dat

gheforene vaak ghint by totte meyster
Ende sprac ic heb dit sermoen ghefore
ne van v waert dattet is met en ver
draet te horen ic sonder v lese Die meyster
antwoerde Och lieue kynt ic dat
ghyt lese mit ic sal gaem horen
Die mensche las hem sermoen ende
seyde Och lieue meyster ic bidde v
om gods willen Dat ghy my doch seg
ge mit Offer enighe woerde ghebre
ke Dat ghyse mi segghet En yese ser
ne mach Tot dese antwoerde die meys
ter Och lieue kynt Ghy sult weten
dat ghyt te recht gheforene hebt
Nae alle maniere En woerde Als
si wt ghegaen sijn Van myne monde
En weet datme my veel goetli gane
ic en sende als proper van woerde
te woerde met forme come Als ghy
ghedaen hebt Ien waer dat ic an
der wene weder Ider scriffturen

Daer om weder afsceyden v'vondt En
weet dattet mij verouderet Dat ghy
so cleech En verstande sijt en mij so
diers ghebrucht hebt En go immer in
u dat mit merke en macht Doe
ghebaerde die leech rechte of hi va
hem scheid' woude seggende O mees
ter waert dattet god also ordinerd
Es doecht go in onsen lande te trecken
Die meyster antwoerde **Wat** wildi
doen **Wildi** thynen **Want** ghy noch
hynsvrouwe noch byndere en hebt te
besorghe Daer om hebt den cost alhier
Want ghy docht niemant thynen en
hebt En weet hinc sijn **Waert**
dattet god ganc so dochte go in corte
tid' noch een firmoen te doen vander
volcomenheit een geestelich leuen Die
like antwoerde **O** goede heer meester
ghy sult wete inder waerheit dat go
hier met en bin ghecome om u 1566

Daer om bin ic ghecome **Want** ic
hebbe mitte hulpe gods **Hier** was
goets te volbrachten **Die** meester sprac
Wantten een lesse biste noch scrijven
en weeste **W**ech dy mit toe en bevoert
Dattu predicie soudeste **Daer** om bliff
hier **Het** maetschepien god salt genien
Dat ic di noch alfulke sermoen doe
mach **Welke** ghy by amentere gaer
here sult **Die** liece syde **Och** heer
meester ic sende alse gaer mit u
preche **W**er ic heb ampe ghy en soue
dat mit wel draghe mogge **Die** mess
ter antwoerde **Och** liece gaen sprece
wat ghy wilt ic bebronne in god dat
ic wil sel mogge liden **Die** liece sy
de **Och** sijn een groot derce ende
hebe ont een sermoen vol van goeder
sermghe ghedren **E**n ghy en leuet
daer sijn mit nae **E**nde daer toe
sprece di sijn luyfchelic en segt

dat ic hier bliue sal ghy geue my
noch een vermoen doen Ic en meif
ter ghy sult weten dat uelcke pre
diken noch enyghs vordt die nu
buijs ghesit moghe wurd in dier
tijt my helpe moghe mer my meer
vnderuylen gheschindert hebben da
ghenordert En die salis is gheweest
want sonder vryuel enyghshande
besidinghe vield mi in onderre pre
dikinghe Welke doe ic thyngh quam
namme met grote arbeit langhe
tijt niet van my werpe en mochte
Want alle ghy selue hebt ghepre
died Want dat die alre ouerste
meester ouster selue totte met d'ij
sonde come So moeste die mefche
bloet en nu staen da alle verbeel
dinghe En ghy sult weten wanner
dat dese ouerste meester ouster
for my come dat hi my meest

leert in enige vte **D**an ghy en alle
doctoren hie moecht in deser tyt
thent totte luste daghe toe **D**ie
meyster sprac **O**ch lieue soen ye
bidde **v** dat ghy den doot enl hert
vere veilt en blinc hie langher
by mij **D**ie leet antwoerde ghy
leueft mij alsoe hoeth **v** ten f
he dat ye hier blinc sal wt die
godlike ghehoertemheit andich
En sal yet niet doen ten f
dat ghy mij loeft **D**at alle dye
weerden die ye v ghesit heb
En noch mit **v** spreke sal wilt hore
alghinder bueche **O**p datse alle verholen
moghe blinc **D**ie meester sprac **O**ch
lieue soen **D**at sal ye alsoe gaern doen
Blyue du allien hie **D**oe began die
leech en seide lieue goede meester ghy
sult ween **D**at ghy veel goede weerd

habe ghesproken in desen sermoen mer
weet dat my sene hande ghelikenisse
in quam **Doe** ghy predickt en dese goe
de dinghen seydt **ay** docht of se gos
de dars wy in dwer enen onreine wate
gheloepe hadde **Die** meester sprac **Och**
goede hant **Wat** mensdy daer mede
Die leke antwoerd **Je** merke dat
v, wat noch niet se ten 9, mer die
vlesche hanghet daer noch aen ende
En dit 9, die selve **Want** die he letter
staet v, doot **En** noch daghelix laet
ghy v, doot staen vander letter **En**
ghy weet dat selue niet hoe die
schijft seyt **Want** die letter staet
doot **En** die geest maect leuedich
mer dat suldi weten **Dat** die selue
letter die v doet mach v, weder
leuedich make **Je** dat ghy selue
niet **Nach**am suldi weten nae die
dat ghy noch leuet so bin di in duist

vermisse En dat licht en ja ja niet
In welke du die letter staetlicke he
kenne meestste En daer om luidt
een vande phariseen Die meester
sprac liene seer wetet Dat ic al
dus ont byn Dat mi nye vding
hardelyc toe ghesproke en wort
En die bescheijde Waer ja, nu dijn
predikinghe Waer wort si nu
ghenonden En weet al dunt
Dat ic v harde toe ghesproke hebbe
ghy sit nochtant daer schuldich ja
Dat ic v bewijse wil mit v selme
dattet also ja Die meester seyde
dat beger ja ja weet En dat ghy
mi dat niet bewijse Want niet
dat ic nye pharise ghemint en heb Die
bescheijde In vicht v crist segghe hee
die letter daer staet Gode heer ghy
weet wel Die die byt ghecome wal
In welke ghy tot onderscheit ghecome

maer **Goeth** en **quaet** **Doe** begondi
te **findere** die **letter** of die **fonteyn** **En**
daer **in** heldi **in** **schijn** alheit **in** **ghefacht**
Ende noch **lyden** del **daech** en **lyden**
daer **mer** **re** van **Ghy** **lynt** **in** **uwer**
natuer **Ghemeynlic** **honesedich** **Wat**
ghy **stact** **noch** **op** **redelike** en **uynste**
like **ystandlike** **meyserscap** **Noch** **ghy**
en **hebt** **noch** **in** **in** **dat** **god** **alleen**
is **aan** **te** **merken** **En** **te** **minen** **guder**
fonteyn **Noch** **ghy** **en** **hebt** **met** **in** **u**
soetomichheit **Dat** **ghy** **gods** **glorie**
alleen **aan** **merck** **sult** **in** **der** **letteren**
Ghy **lynt** **noch** **in** **schijn** **te** **suchen** **En**
te **minen** **wt** **goude** **der** **in** **vallider**
creaturen **En** **sonderlinghe** **op** **enere**
creatur **op** **welke** **ghy** **noch** **opzien**
hebt **Wt** **alle** **dese** **sake** **ist** **dat** **die**
letter **in** **doet** **stact** **En** **dat** **is** **ghefeit**
hebbe **dat** **ghy** **en** **ydel** **wt** **hebt**

Dat 10. oec was **W**il daer om want
ghy god niet bloet en myniet in al
mynen ruerde **W**ant in vele dinghe
rijdi v selue noch mynide **E**n daer
om so 10 v wat ydel en benidiet daer
om goede clare wijn daer duer vleys
de 10 der reyne selve gode mynide **E**n
god mynide also sin wort haer hoo
goet dattet 10 in puer **E**n dat 10 seyde
dat ghy noch juder machs of dunster
nisse waert **D**at 10 oec was **E**ndi
slynt oec waer **E**n slynt daer in
Dat also weynich mensche nader
graden **M**der waerren **O**ngewilt
v vlycht werde **E**n dat 10 seyde
ghy waert noch een phariseen
dat 10 oec waer **W**attan ghy niet
een alheel en licht vande walschen
phariseen niet in hem ghyhald
Dat si haer selue seche in ghyngere

hebbe En die glorie gods voor alle
dine niet aenghefien en hebbe
dat wi/w/ selue liene meester
of ghyt niet en bynt voor di
oghen gods en oec die minste West
liene meester dat in dese tijt
veel phariseen sijn Die voor den
oghe gods also ghehiet sijn 4 vers
en mijn na dien dat die gheheste
liene is Doe die hie dese woerde
ghesproken hadde Doe nam hem
dye meester om en onnenoch
hem en curre hem sijn raanghe
en sijde Wij is een gheheste
in ghecome En mij dunctet
dat mij redyt gheschiet is
als dat samaritacense vrou
ken opter fentijne Ende

weet hiene soen **D**at ghy alle mijn heyme
like ghebede ghesen hebt **E**nde sonder
tinghe **D**at ic op een creatuer veel sien
heb **E**n weet dat si dat seken in en weet
Want ic en hebt haer niet leet weten
dat ic se mynde **E**n ic en weet niet oft ic
mensche drome heuet of weet **H**iene
soen dat ghy dat weet dier en wemel
ic niet an ghy en hebt dat van gods en
van nyemant ander **E**n hiene soen wi
bid **g**od **D**at ghy eere wilt den luttel
doet ons liefst **h**eren ghesin orgh **E**nde
wilt wi mijn sonderlinghes **V**ader wist
En my arme sonder dier luttel
soen **D**ie leet antwoorde **H**eer meester ghy
sult wite' ist dat ghy segge die ordmanet
wilt spreke **S**o en sal ic hier niet bliue
ayer weder in my luttel trecke **D**ie
meester sprac **E**n wilt dat om godh
wille' niet doen aye eer allen die mijn
gods **E**n blijft al hier langher mit mi
Want ic wil di gaern luttel dat ic

met meer also sprack en sat **E**n zo die
he my haestelike te belere **E**nde ghe
begeer my seer te lere nae uwe rade
En wat dattu my radeste dat wil zo
mitter hulpe godh beghinne en doen
Die leest seide **D**at seldr wete dattet
v noot is ghy sult wete **D**at die soest
nader letere **O**f die letter also veel der
toere vleys heeft **D**at sommighe alheel
valsche phariseen gheueest hebbe **E**n
vleijt totter wysses vdomenisse der
helld **S**ommighe tot swaer veyhemer
Wetter want ten is gheen deyn dinc
wanneer god gheeft onschuldighe ver
standnisse **E**n enen grote nek ende
verstant te verstaen die scrijfte en
die mensche daer niet na en leeft

Die meester sprack zo bidde v wilt
mij doch segge om gods willen
die bidde zo v **H**oe dattu tot sulken
linc beste ghecome **E**n hoe du begonste

En hoedamych was dijn oefeninghe **E**n
wete alle dijn omganc dinc leuent
was **D**ie leske dit is een simpels
bede **W**ant ghy sult wete indre rechte
waerheit **E**n soude **2. 11** segge of soude
alle dinghe die god hem gheuee dighet
henet te werke **I**n sinen garen **I**n mij
sims sondighe mensche **I**n vmoede **E**n
gheloue wel dat ghy ghyen boeck also
groet en hebt in welke me soumen
soude moghe alle die dinghe bi sonder
nochtant goede heer meester so wil
2. 11 wel sijn ghe segge die **2. 11**
toe behoere **E**n **2. 11** sal **1. 11** segge wat
was **D**at mij eest help **D**at was dat
god in mij want **E**ne goed diepen
en onderghelate se moedich **E**nde
ghy sult wete **D**at **1. 11** niet toe en
behoere noch en dient dat **2. 11**
in oefeninghe segge welke **I**n van
bure indre nature heb ghecofent
Want die nature der menschen

ker onghelyc sijn **W**anneer en mische
hem te gronde en oetmoedelic god over
ghenot. **E**n en laet god niet of van die
mensche valfullen oeffeninghe heeft over
sijnen beoeyninghe. **E**n and salic die den
mensche niet sijn en draghe mach of hy
wil. **E**n weet dat die van veel mische
vraghe wille die sulke dwale. **E**n yghic
lyc seijt hem sijn ghevoente. **E**n alsoe
vallet hy die wil in dwalunghe. **W**ant
oefeninghe die den eenen mensche niet
sijn. **E**n goet sijn die selue oefeninghe
alle ene andere sijn contrarie. **E**nde
radelic vese yst dat hyse vol branghet.
En blyft daer in. **W**ant die dinc
radet den mensche menich meer sijn
strenge oefeninghe. **E**n hy seet wel
dat die mensche orant is inder naturen.
En doet dat daer om. **O**p dat die
mensche stant als sijn tijt. **O**f dat hy
sijn orant heeft onghelyc sal v. s. g. g.
dat die selue gheschiet is in mijn

eerste begyn **I**n dat in een boec der heili
gher leuen Ende sach eens yghelich soe
ghe leue en oefeninghe **D**oe began ze
te dencken bi my selue **W**iet dese heb
be oec mensche gerveest **I**nder tyt alre
nackte biste **N**och oec bravenneere **W**iet
also veel ghesondigheit en hebbe alre
hebeste **E**n aldy denckende began ze
mit strengher oefeninghe enen yghel
like heilighe sijn leue nae te volghen
En was also cranch gheverde **D**at
ter reuse was myn dooth **H**et ghe
schiede op eens dach des marghen
dree **D**at ze overmyt grote ynnich
heit onder der oefeninghe ontslap
wort **E**n in dien slape so dachte mi
dat mi een stemme bespreec sigghe
de **O** du eyghe willighe mensche sigghe
yt dattu di selue dootste voer **D**ie
rechtte tyt dynt leuen **D**u salste die
alre swaerste pijn lide **Y**t dattu di

God lieffte regiere die sonde dr bet
regiere **O**m du dy selue ingelyste re
gere **N**ie die dunale raet **D**oe die
dunel gheuoemt wort **D**oe wort
je so seer vernacert dat je daer een
ontwahrte wort **E**n stont op ende
ghinc in een bossche die bi my was
tot enen onde gheuoemt daer om dat
je die dinghe die je ghedaen hadde
bute yemants rade dede **E**n dat je
den onde vader waerly woude en
sigghe sonde dese voerserene punte
Doe je hem gheseyt hadde **W**at wor
de je ghehoert hadde **O**p dien dach
mide stape en va hem raet begherde
Doe sprac die onde vader **W**at raet
sonde je dr gheue **D**ie met en weet
dijn oeffenijnghe **E**n den staet dijn
kenant **E**n doe hiet my gheboet **D**oe
fende je hem **W**ie my stonnghe **D**ese
ninghe hoedamyl als voerserene je

ghelafen hadde **D**at ze die heylighen
naenolghen woude **D**oe sprac hi wt
wreke rade hebten die ghedien **I**c ant
woerde hem en seide **D**at ze van myn
manth rade ghedaen en hebbe **D**an
wt myne eyghen rade en eyghen wille
Doe sprac die onse vader weet dat
tet die duwel raet heeft gheweest
Mae die salge di gode late **D**ie sal
di wel oefene **A**lso heb ze heer meester
ghelate my oefenughe **E**n heb my
te gronde god ouer gheghene **H**ier
meester ghy sult weten **D**at ze nader
natueren sijn vstandel was **E**nde
een mensche wel gheordneret
en groet van raden en van vstant
Ghelyc als ghyt wt sijn over ze en
hadde die scrift met als ghy hebt
nochtant wetet dat ze van fullen
vstant was **A**lso ze mij heerde

tot myne eyghen verstant. So be
 greep ze grote dinghe in mijn ver
 myftighe rede. **W**as van gheschiedet
 Op een tyt. **D**at wt mijn verstande
 like rede aldus framighe hieninghe
 mij in quam. **D**at ze began te den
 ke beherde. **D**u helpe so grote dinsty
 ghe verstant in waert. **D**attu di
 daer naerstelike toe heerdeste. **E**n
 mystic bi aventure mit groter
 reden also seer vorderen dattu wat
 godloch behenne pondeste moghe wer
 thant. heer menter. **A**ls my dese din
 ghe in viche hende ze dattet enen
 valsche dinsty ract wal. **E**n sprach
 ter front. **O** du valsche dinsty ract
 wat ract brenghet ghij mij in. **W**at
 waert dat mi alfulke god hadden
 diene mit red. begripe mochten
Wer alfulke god en game ze met

ken boen Daer nae ghewelt op een
morghe stont vroe Dat ic mette hese
sonde Dat my also grote begierde be
geerte in quam Also dat ic seide **O**
barmhertich god **Of** wie vrede was
Dat ghy my nu **Wat** onder vrede
leeste dat al my verstant bouen
ghinghe **Mer** also vroe als ic dit ge
daen hadde so woude ic alte seer wel
nacht om so grote begierde **En**
began te sigghe **O** my god righen
my dat **Want** het ic my wt ghe
heele herte heet **Dat** ic dit ~~ge~~
~~de~~ ghedaen heb **En** hoe moethe
ic mine mische ymermeer soe hese
wese **Of** so stont syn alfulke dinc
in mijn herte te late come **Dat** ic
also grote gracie my vermette soude
te dencke en begheere soude **Noch**
tans ic my selve wel hende **Dat**

je also fonde. **E**n ghebrecht bynnen
dat je dy nye noch jnder tyt en my
de **W**och te minen en dochte. **A**ls ghe
fonde. **E**n je dy **O**ch lieve heer so on
dancbaer heb je gheveest. **W**aer
om je my niet verdicht en reht
dat mij die erde draghe sal. **W**aer
van want dat also hoghe en alsoe
grote begheerte der gracie in mij
heeft gheveest desen opstaen. **D**aer
om sal my natuer in dit lichaem
liden en ghepint werd. **E**n bittere
scarpe dinghen liden. **E**n also leide
je mijn ledere van mij. **E**n sloech mij
ghent dat dat bloec van mij liep
En doe dese roesferene worden
in mijnen monde. **E**n herte also
lange bliuen ghent dat dy began
te werd. **W**ar gheschied. **H**et
gheschiede dat die cellen siet. **L**innen
sachtelike wel verlichte wert.

En inden lichte quam ye wt my selue
in dynacht also dat ye in dier tijt
wa alle my vspanelike rede byroeft
wort hier die vre dochter my fier
coert te wese. En doe ye weder tot
my selue ghycomt vrag. Doe vant
ye sene grote teyke der waerheyt
Dat ye wel mit sinre priester segghet
mocht. O heer goet yt hier te wese.
Want weet liene meyster. Dat
ye in die cortte vre meer waerheit
mit enen grote vlychte behenen. Of
fenghe. Dan ghy en alle die doctoerly
ghent cotte beste daghe toe my ymer
meer mitte monde sonder moghen
keren en veralle. W liene heer meis-
ter nae dien dattet noch mit v
traet so heb ye opt cortte ghyensech
gheseyt. Die meyster sprac. Och liene
soen oft di god yans meer te spreke.

Ich woude fier veel te vreden staen
West lieue soen dat ic u gaer
heer **E**n nu doet lieue soen yserliken
om god en bliuet **A**l heer en en wilt
mij niet laten **E**n waest dat dr die
coft ontbraeke ic sal dr te hulpe come
En oec al soude ic en nu myne boe
ken om gelt te pande sette **O**p dattu
alleen hier bliuet wilt **D**ie leet
sprac god die moeth u lone dace
voer **M**er ghy sult weten dat ic noch
meer goede noch gheene mensche
goede behouft ic en byn **W**ant god
heeft mij syn procurator ghemaect
en syn rentmeyster **W**ant ic hebbe
des bybelike goets en scath veel **D**y
nae vyfduysent gulden **D**ie godich
sijn **E**nde wilt ic waerse noetruf
hich ware **E**n dalse god dher hebben
wonderse dace ghenen **D**ie meester

sprac hene seer soem byse een seer
fenast en een grotter sijn groten
heers

Die meester sprac

Die meester sprac O hene seer
my dinct die woert al vrent
sijn dat ghi ghesest hebt Dat jeh
noch alle die doctoren sijn totte
vterste daghe toe Also veel niet le
re en soude moghe Also jeh vrent
vrent Van gode gheleert heffte
daghe my doct Engh die heili
ghe scrift niet vrent heilighe
gheest Die leest sprac ja sijn Wat
dat jeh onse heeren gheleert jeh jeh
bedione mij seer heer meester Dat
jeh vrent alsoe veel ghesest heb En
ghi noch so heilighe scrift Engh
ghesest mij doct heer meester jeh sijn

een dyns van v'raaghe En moech
di my dat ontbynd of segghe ou
mich die scrift Of sonder scrift so
sal ye van gods v'ueghe dusent
guld' ghene Die meester sprac seg
ghe my doch wattu wantse Die leet
seyde segghe my ~~...~~ Of ghy my bere
moecht hoe ye een send brief forme
sonde: tot enen heide in syn lantschap
al der sarracome In alfulke sprake
of taal dattet die heide lese en
verstaen soude En dat die brief al
so gheordiment stonde Dat die hee
de onermyt den brief totte kerste
quame Die meester antwoerde tot
aldinstamghe sake en weet ye niet
te segghe Want alfulke sake hoert
den heylighe gheste toe Al lieve
soen ye dat ye gheschiet dat segghe

my doech **E**n blyue met die gheen
die dit ghedaen heeft **D**ie kerck
seide ic en blyue niet mer die
heiliche gheest heuet dat duer
my **I** ghetruocht **E**n veel waer
daer van te segghe **M**er het sonde
te lanc valle daer va te spreke
of te segghe **W**ant me sonder en
heel boec va make en forme **W**at
tant sal ic u een wensche wel
va segghe **D**aer ghij din sijn wel
lij nas wt verstaen sult moghe
Een exempel va die heiden

Het was een heide die seer goet
van herte was en rechtuerdich
Dese heide riep dich god hemel
En aenriep di ghene die him en
alle creaturen ghesape hadde **E**n
sprac **O** sepper alle creaturen

ic bin in desen lande En binen
desen landesone gheboere En in
desen ghelone **I**n hebbe die god
en ander ghelone En die kerste
en ander ghelone **M**er du heer
die boue ont biste En alle dinghe
gheschapte hebste **S**cheyt mij doer
te hennē in wat maniere **D**u
wilste ghedient wesi En of daer
en ander ghelone si die beke is
dan mijn ghelone in welke ic ghe
boere bin **O**p dat ic ghelone mach
En ic sal hem ghehoersaem sin
en ic dat ghyt mij niet te hennē
en ghyet en dat ic sterue in
mij ghelone **W**ant ic gheē beke
en niet **D**aer om dat ghyt mij
niet te hennē en hebt ghesenen
Als wal, heer meester dese heide

Ommys, my ghescreuen **D**at hi totten
hertze gheldene is ghecome **W**elcke
herden my weder heeft ghescreuen
Iose dattet hem ghegae is **E**n dyes
selue brief stont in alsoe goeder dunt
selver sake **E**n tonghe ghescreuen **D**at
ic hem wel verstaen mocht **H**ier va
waer ic heer meester veel van se
sagge **H**ier nu hebby den sijn wel **D**ie
meyster sprac god is wonderlic in
sijn gauen **E**n goede soen **D**u heb
ste my nu menigherhande en selven
manere gherekent **D**ie lere sprac
ic heb al wat amptel dat ic v meer
ghesit hebbe dan ic soude **W**ant ghe
weet wel **D**at ic v wat ghesit heb
dat v al wat moeyet in uwer na
tueren **W**ant ic en leet byn **E**n
ghy en groet meester inder scrijfte
sit en ic heb v alsoe veel beringhe
ghesit **H**et en mach niet sijn en

Heeft v sonder winckel al mishaghet
Die meyster sprac liene soen sal dit
sonder betrughenisse gheschijde of cracht
so sal ye di segghe **W**at mij beroerde
tot mishaghet Die ker sprac **H**et sal
al heel sonder beroeringhe gheschijde seg
ghe bliedlic Die meyster seide **O** liene
soen ye en mach, met liede **D**at mij
sonder natueren quillet en moeiet **D**at
in die een liech biste **M**y ghekerde
lere salte **D**at en wil wt my natuer
met gaen **E**n dattu mij seidste een
phariseus, te wese Die liech seide
Heer meyster en hebdi gheen meer
ge mishaghen op mij sonder natuer
Die meyster sprac neem ye en weet
ter niet meer Die ker sprac so sal
ye v wt die **E**lke sake te claerre of
onderrisen Die meyster sprac **O**ch
liene soen **W**ilt mij doch onderrisen
om gods willen Die liech sprac segghe

my doch, meester. **W**aen quam dat ~~en~~
En overmits, wien gesiedet dat die
liene brunt ppr sinte katarina **W**at
si een joncfrouwe van gynjare was
uystich, die alre nyeste gheleerste sub
tylste meester verwan apt worden
en boue ghinc **A**lso dat si he over
ganc inder doot **E**g mij heer meest
wie dede dat **E**n wie sprac daer dat
also cleynlike vroukijn also grote doot
toech, in dede en verwan **D**ie meester
sprac **D**at dede die heilighe gheest
Die leech seide gheloeft dy dan dat die
heilighe gheest **D**ie selue macht heuet
die hi doe hadde **D**ie meester sonder
twivel so gheloue seer wel **D**ie liec
sprac weder om en gheloeft dy niet
dat die heilighe geest oec dner mij
arme sondaer, tot vspreke mach
Want hi dner rijpich sijn waerde
sprac die inder waerheit een sondaer
was **E**n ghij sult weder yt **D**ie die

Waerde die ge mit v ghesproke hebbe
alpe name wilt ge sal mij hoeden en
also niet spreke als ge wez ghedaen
hebbi Die meester sprac en wilt dat
niet doen ge wil mij daer ge beere
Die leete sijde Heer meester ghy
sijt dattet v moijt ge wuer na
ture dat ge sijde Dat ghy een
phariseen waert Doe ge dat
sijde Doe hadde ge v al heel onder
ghedraght daer wt dat ghy
wel te vreden souden moghe
~~en~~ staen Mer dat en hebdi niet ghedaen
en siet ge wilt v noch meer bewise
Dat ghy noch meer sculdich sijt dan
ge v Doe seide Heer meester ghy weet
wel dat onse kene heer heeft ghespro
ke hoedit v. Woe die phariseen Want
si sware borde en last op uwe son
dere legghen mer si en wille si selue
mit hore deyne ringher niet roere

Heer meester besiet nu u selue Blij
hebt ons nu oopen artikele op te halve
gheleit Welke ghy selue alke roey
nich doet of ghedaen hebt Item die
heer heeft vande seluen phariseen
gesproke al dat gheen dat sy u
segghen Dat doet mer na haer wer
ke en doet niet Die meester onse
liene heer ihesus cristus en heeft
dese niet meer dan eens gesproke
Die heer seide Daer en leyt niet een
in dien seide liene wechje Besiet nu
u selue heer meester En mercket Of
ghy ons nu niet een seer goede berijnghe
gheseyt en hebt oer hoe veel ghy daer
van hebt inde werke En nu utren
lene Dat weet god en ghy seluen
oer na dien dattet noch mit u staet
so woude ijyaen volghen oer d'wil
lichlic sende u utren lene volghen oer
het daer om of ghy niet voer den

Oghen gods een pharisae en sit ghe
noemt **ayer** nochtant niet wete vals
sijn **Ende** quade pharisae die totter
helle here **Die** meester **Och** lieue
soen **ic** en weet niet wat **ic** segghe
sal **Behalve** dat **ic** bekennis **Want**
ic een sondaer bin **En** **ic** wil mijn
leue betere **En** wil my betere **Ja**
soe al soude **ic** daer om sterue **En**
my lieue soen **ic** en mach niet lan
gher wachten **ayer** **ic** biddi quertlike
om gods wille **Dattu** wel doen wil
ste en my radi hoe **ic** een goet leue
beghinne wil **En** leer du my ende
wijse my hoe dat **ic** come mochte tot
eene meerre **Ende** hoechste volcome
heit **tot** welcke die mensche hier in
der tijt come mach **Die** heer sprac
heer meester **En** wilt daer niet wt
beweghe of orant werde **Want** ghy

fulc wete dat v dyt te rade' slijnt
seer pijnlic te sijn **Want** v leue' qd' v
om te merke' recht **Off** v wt langher
ghewoente' wese'lic ghe'worte' sij **Wat**
het waer' uwer' natuer' seer pijnlic
sont ghy' uwe' onde' ghe'woent' laten
Off wert' so moechdi' v' wel' rijstich'
vare' hebbe' **Die** meester sprac' **Ies**
mach' so wel' wese' **oer** nachradit' dese
mensche' die' ter' leste' v' quam' qd'
oer' en' p' p' ghe'genc' en' wel'
loen' **Lieve** hint' qd' segge' di' dat' qd' v'
berade' bin' **En** soe' mijn' herte' inghe'
druct' **Dat** ghe' mi' haestelic' daer'
om' wil' sterue' **Ick** sal' en' wil' mi'
mitter' gracie' behere' en' bere' **En**
gaen' wt' mi' bedringlike' **En** v'nuft'
ghe' en' v'standelike' leue' **En** wil'
al' hee' v'sake' **En** na' dynen' rade'
doen' **En** v' bid' qd' di' om' gods' wille'
En w'ket' v' niet' langher' vertrache'

Of verdraghe mer wilt mij segghen
en wisen En leere hoe ye beghynnen
sal Want ye en mach niet langher
verreche

Die eerste leringhe die die leere der
meyster leere

Die leere Want ghi dese gracie
van gode hebt dat ghi v verroet
moedighe En onderwerpe en neder
bughe onder een arme sweck Creatu-
re En hoedanich dat hi si so sulle wij
gode Die ere ghene welc si ge Heer
meyster yt dat ye v wt gode raden
sal so moet ye gode te hulpe neme
en v wt godliker mynen Godliker
dinghe ghene en ye sal v beghynne
te leere Ghelikerwijz alsme jonghe
kinderen beghynne te leere Ende siet
ye sal v een lesse ghene welke eerst
die onerste reghel siet en die ordinacie

als dat **A. S. I. E.** Almen die hinde
ren scrift ghyent die **W. I. G. N. I.**
lettere scrift ghyent **M. a. n.** seldi
nemen een puer en gheestelic leue
B. i. beste seldi doen Ende quaet suldi
late en sonder **E. i. g. h. e.** dat mitte
En een bescherde middel te honden
in alle dinghe **D. i. e.** mate te lere
bure en bynne versoetmoedicht te
werde **E. i. g. h. e.** wil om godh wille
te gronde wt te roede **F. e. l. l. i. c.** sta
delic Ende miestelyc by god Ende
in god weder te blinc **G. o. e. d. e. r. t. i. c. l. i. c.**
O. n. d. e. r. d. a. n. j. c. h. te wese en willichlic
tot alle godlike werke **H. e. b. b. e.**
dine sijnne niet weder adfwaerth
totter werlt of totter nature **I. n. t.**
ynt herte va bynne wenede te ouer
duche En te edercanwe godlike
dinghen **K. e. n. n. e. l. i. c. h. e.** mitten ghe

lone der hangenheit ~~der hangenheit~~
neder te staen die beooringhe die ~~reine~~
vleische en die dunelhe. **L.** lieflic en mo
ghenlic Over alle wyllic dinghen
totte wighē dinghe dymē **M.** myne
en in liepē godh en dymē enē men
sche stadelic bliue. **N.** niemant goet
te beghere sy sijn hoe sy sijn. **O.** ordinerē
en lere allen dinghe ynt best. **P.** peni
tencie op v comende het si vā den cre
ature. **Q.** of vā gode goederlic te ont
fanghe. **R.** quit te schelde. **S.** en te dighenē
alle dien v ye verterne heret of
maet ghedaen. **T.** reine puerlyc te
hondē die lichaem en die siele sacht
moedich is mitte en goet in allen
dinghe te hondē. **V.** te hondē ghelo
ue en myne en vriendelic tot alle
mensche. **W.** wt te sette alle onse
vloedighe dinghe onse manier en
ouermare. **X.** xpe leues en kerighe

Alle die tijt **W**eder ouer te dincken
• **ij** ymichlic te leue en an te roeyen
die heilighe joncfrouwe maria dat
si u wil helpe Dat ghy dese lesse wel
leue moecht. **3**• zedelic En mynen
in uwer nachter vrede te behouden
Onder alle dinghe die god op u
laet comen en doen mit u. **E**iet heer
meyster dese deyne huytliche lesse
ontfanct van gode **D**ie meester sijn
dese lesse mach wel een huytliche lesse
hijne **o**yer si is mij fier swaer ende
manlic **W**achtant si si **H**oe si si jeh
salse mitter hulpe gods in nemē
oyer siet mij lieue saen hoe veel
tijt vildi mij ghent in welken
in dese lesse leed sal **D**ie lesse meet
vijf deche totter see der **v**ijf
liene der myne **c**ruystrij sijnse vijf
wonden **O**p dat ghyse te bet moe

ghet leren En ghy selt wtsech selve
soel meester sijn En waermeer ghy
in enijghe niet dese waerformen letter
re een mist of niet contrarie doet
so suldy v selne ontsted en v selne
disciplijn ghene Die meyster sprac
liene seer ic selt doen in sal v
ghehoersaemich sijn Al dat dan
drie wech ghelide was Doe sprac
die leech totte meester Eja
goede meyster hoe staect met
v Die seer sprac ghy selt niet
dat ic in desen drie wechen meer
gheplaghe bin om dese lece
dan ic in alle my daghe om
myne lece Die leech sprac hoe
staet wt mit v en hebby dese lece
ghelict Die meyster sprac al rede
like wel staet ic te weeten inder ghe
maec gods En ic bidde dy liene seer

Dattu mij waert lere en segghē wils
Die leech sprac heer meyster ghij
weet wel dat niemant waert lere
en mach ten sij dat hem dese ghy
lettere wel beket sijn Die meester
sprac waert sake dat ic seide dat
dise sonde so mach ic lieghe en ic
en seide die waerheit niet Die
leech seide so ket so symelic staet
thent ghyt wel gheleert hebt ten
leste doe dat by nae drie weke ghe
lede was So sende die meester sel
ne om desen mensche En sprac
liene soen vlyt ic mijt mij Wat
mij dunkt dat ic overmyth die
hulpe godh in dese lettere wel ghe
leert heb En wel conen sal Ende
wilde ic wils v wel op segghē
Die leech seide Neen heer ic ghele
ne v seer wel dat ghyse wel weet

En wil mij gaern mit v lyden
Die meester sprac weet mijn
liene soen dat mij dese lere al wat
swaer heeft gheueest te leren

Die meester sprac ic bidde di
liene soen Dattu mij veert
leren wilt Die leere sijde **O** liene
heer ic en mach v niet veert lere
mer ist Dat god v duer mij leren
wil ic wil gaern sijn arme instru
ment sijn Doer welke hi werken
mach wat hi wil Heer meester ic
dat rade ic v wter godlyker minne
mer ist dat v gheschiede Alc den
jonghelinc gheschiede die onse heer
toesprac Ganc en roep alle dinghe
dattu hebt En gheeft de armen
En coemt en wylt mij nae ic
dat v also gheschiede als hem dede

Daer nu wil ic sonder scoot wesen
Die meester sprac daer om sijt son
der sorghe mer weet dat ic mij al
heel berade hebbe dat ic niet en for
ghe wat mij hier wt come mach ic
sal nae volgen die raet gods Ende
die dijn en sal v ghehoersaem sijn
Die leech sijde **H**eer meester **W**at
ghij nu alsoe hoer sijt En alsoe be
reydet so wil ic v rade ginder myne
gode **D**at ghi uwe oneyste En uwe
oerden sijt en blyft ghehoersaem **W**at
het en mach anderly niet viel ghe
slyje **I**st dat ghi de rechte wech
en den naeste wech wandere wilt
Ghij sult v dinkinghe En v mach
ghinghe lide van uwer orde En
als v dat gheschiet so sal v ver
standlike en v doethe natuere
totte panh En tot andere dinghe

In alfulker menijnghe hulp sucke
~~in~~ Denckende dat si haer
gastin van deser cruijcinghe vlosse
fonde mer dat en sal niet ghesche
Ghy selt oetmoedelicke in ghehoer
sambly volherdende bliue En liden
al wat v op vallet En weet dat
ghij duer den selue wech moet gaen
Die onse lieue heer di selue jonghe
line verforene heeft gherade te
gaen Ghy moet v cruych op v bore
En volghe nae dat exempel onse
heren Jhesu cristi En dat in rechter
groter waerachtichz en lijdsamiger
oetmoedicheit En ghij moet oock
achter late v inderbeedinghe En
v wise vinnighe En hoghe opge
blasen houerdighe verstandelheit
die ghij hebt ouermith die scriften
noch ghij en selt niet meer sandiere

te prediken. En ghy silt v simpel
en plicht hebbe teghe v blicht vriend
re. En blicht dochtere. Ende als sy
v gheblicht hebbe. So suldisse gheren
ghy va v late gaen. **W**ach ghy en
silt gheen raet noch gheen sprac
mede hebbe. **M**er sigghe ic wil
erst mij selue leren sal. hoe ic mij
selue leren sal. En als ic dat ghe
daen heb. So wil ic v guern leren.
En of sij di sigghe. **W**anneer sal
dij ^{meester} predike ghy moeghet he ynder
waarheit. **W**el antwoerde. **D**at
ghy nu becomert sijt. en also suldi
v allenche van dat volc scheid.
Die meyster sprac lieue soen sal
ic dat alleen doen. **W**at sal ic
dan meer doen. **A**ls ic anders niet
te doen en hebbe. **D**ie leech ghy
sult ic wver alle gaen en lefe.

V ghetidi En als ghy moghet so
suldi mitte andere broeders ynt choer
singhe En ghy selt des daghes misse
lesen als ghy daer toe gheschiet
syt En wat tijt hier bene gh. suldi
in onsdenkinghe onse lieft here
hesen cristi en sijn wandringhe v
tijt in toebrenghen **Al** hoe dy leue
En sijn leuen ghelyc gh. En ghy
sult dan dencke dijn vloer tijt in
welcke ghy sonderlinghe v sijn
ghemijnt hebt En hoe diejn v lieft
heeft gewest teghen hem Ende
hoe groet sijn minne tot v gheveest
henet en hier in suldi studieren
Diet dan maechdi wel come allene
ke tot waere oetmaedicheit En
v onse leue in een beter vspan
delen **Al** dan die tijt coemt Die

god wel weet **D**as sel v god tot hem
nemen en maken v een wt mensche
mer ghy sel weten **D**at eer dese
wonder gheboorte geschiet. **E**n moet
ghy alle dinghe vroepe **W**at dat ghy
besittet **E**n over ghenen si gode **E**n
dass in wort gemeret dat ghy
gode overghene ~~si~~ sult **D**at ghy
in wtver subtylne en cloecker omme
ganghe hebt **H**et si inder scriften
Of sonder die scriften en hoedamich
Dat si wesen maghe **W**at welcke
eer der werlt of lieft opstaen mach
Wat alfullic ghenoechhe **D**aer ghy te
vore in gherustet hebt **D**ese moet
ghy van noede achter late **E**nde
oetmoedelyke mit sinte maria
magdalena v **V**oer die voeten
ont here nedersaen **E**n dwer alle
dese moet v **S**innen ende v ghe

geallie wt stene **D**iet heer meester
yt dat ghy dese an beghint te gaen
Dan is te ghebonen dat die Winghe
hemelste vader **D**ese waerformen
dinghen mynentlike aensien sal
Hy sal v Dringhe woert **D**at ghy
wat het gheproeft silt worden
En puere gheruycht **W**at dat
gout gnde vuer **E**n het mach ghe
stien dat hy v secht en danc
der myne **E**n een diech des halch
Dien hy sijn wtuervere ghemide
myghe gheborc soen henet ghesene
lic **I**n welke ghemerct wort dat
hy v by aentuerre sechte sal dat
al v werche **E**n niet werche **E**n
al v leuen te niete gaen sal **E**n
versmaet werde en v hinderen
die v te biechte pleghe selle v v

scheide meynide dat ghy nu woen
sinne berouet sijt Ende oec v sonder
linghe gheselle En dat meeste deel
wuer broedere die ynt doester sin
selle scandeliscert werde in v En
selle segge den een totte anderen
Dat ghy nu een onseemde maniere
aenghenome hebt in welcke ghy
half swach ghetworde sijt Hier
meester als v dese dinghe ghesche
do en wilt niet vnaert wesen
ayer meer vblide Want v sa
licheit nakende is Nochtant sal
di weten dattet also niet ghesche
en mach / v / natuer en moet daer
wat in vercoriche aye bebrontwet
god wel Want hi en sal v niet
late Hier meester tijt te vmoede
dattet nauwe wesen en mach

Als ghy in desen dinc sijt en in
dijt lijden. **V**en sal in come dat
ghy god bydt **O**f by amentussen
begeert dat hij hem gheueerdighe
Vte gheue overnatuerlike broef
tinghe **E**n solach en dat hij v ghe
ue senehande sueticheit te on
derwinde **L**iene heer meester ght
dat v alfulke dinghe gheschiet
Weest gheueersijndet **W**ant
ten coemt va gode niet mer het
comet daer vet **D**at daer noch
senehande homoedicheit sijnt sijnt
in dijne nature sijnlt **E**n ver
holyt **H**et is een alte grote ver
metelheit **D**at die mensche ymer
meer so groten overnatuerlike
gane van gode dar beghere **D**aer

Om heer meyster oft v gheschiede
dat ghy alsoe grote begeerte ver
naemt in v ~~hant~~ thant suldi mit
al uwer macht. Daer beghen
sette En weder stryden En v onder
werpe in een grote overpinghe
en oetmoedighe vlahinghe En
mitter herte en mitte monde spre
ke O my god En my heer Het
is my wten bymeste myn herte
leit dattet mi in quam En my
vermat in laten te come alsoe gro
te en alsoe hoghe begeerte Want
ic doch wel behenne dat ic niet
niet weerdich en bin dat my die
aerde draghe sal Heer meester als
dese woerde mitte monde spreket
En oec in dijne herte niet alsoe
volcomelic en sijn en wilt niet

ontvanchte **o**er set v selue pen
tencie v selue te staen mit enen
roede Also langhe hent ghyt roede
~~En~~ ~~yt~~ ~~frucht~~ sake dattet so noch
niet en wil of late so bidet dat voer
een beeringhe Also langhe alst gods
behaghet dat ghyt liden sul

Dan die roech hoe dat me wotter
wtcomenheit come sal

Heer meester ist dat ghy dit
leuen aen nemt wilt so suldi
weten Dat v gheen dinc bet heb
pe en mach Dan een grondeloes
proet oetmoedicheit en ghelate
heit Dat ghy gode onerghieft alle
dinghe se sijn suet sy sijn suet sy bre
ghe ghenoech Of sy pijnighe Alsoe
dat ghy inder warheit segghen
moecht **O** myn god en mit heer

Deer waert v wille dat ic in dese
leue En in dese drucke bliuen
sonde totte vterste daghe Ic en
woude nochtant niet van v scheij
den mer ic woude di stantacht
lic diene en aenhanghe Yher
meijster ic bin nu onder gracie
gods wel bekennede dat ghi nu
in v herte dencket dat alle dese
reden die ic v nu segghe is v nu
een seer swaer sermoen Daer
om heb ic inde eerste orlof ghe
nome Waert dat v gheschijde
de achterwaert te gaen als die
voerscreue jonghelinc drucke en
wech ghinc Van criste dat ic son
der font wesen woude Die meil
ter sprac ic heb noch in minne
herten dat die sermoen also swaer

en hart schijnt Daer in hebby die
waerheit gheseyt Die lieke seyde
ghy hebt mij ghebeden dat ic u
wijzen en lere ~~sonder~~ woude Hoe
dat een mensche tot sijn alre naef
te come machte En tot dat hoestijne
tot wellen inder tijt die mensche
come machte En sonder alre naef ic
en weet gheen sekerre wech nae
te volghen dan dat exempel christi
Der ewigher waerheit Dan dese
voersorene wech mer ic rad u
heer meester Dat ghy u een tijt
neemt wel te beraden En wat
dat u god gheeft te verstaen
dat ghy doen sulc dat doet Die
meester sprac dat sal ic doen
En ic sal besien Of ic mij selue

mitter hulpe godh vwinne mach
Daer nae opte meghende dach sen
de die meyster om dien mensche
En seide tot hem Och lieue soen
wat groter martelie en wat
groter snyde En vechtinghe heb
je ghehad dach en nacht En
je mitter hulpe godh daer toe
ghesomme bijn Dat je de dunnel
en mijn selues natuer bouen
ghedaen bijn En je heb vander
ghenade godh enen soene moet
in mij gheoreghe En ghehele
wille also dat je mitter hulpen
godh blidelijke begijne wilt En
hoe vech ^{dat} mijn natuer daer va je
quel sal werden nochtant sal
st liden mitter hulpe godh Die
leer seide hebby noch in uwer

ghedachten die woorden dyes
laet wene mit v sprac die
meyster seide also wie alz ghy
van mij seheyde. So seceft josi
merichlyke alre make die
leeste sprac heer meyster ghy
sult weten dat ge mij niet
gronde myn herbe mit v ver
blyde dat ghy desen bereyde en onder
sochte moet of wille om gode Ende
ge gant v sijn veel Als mij seluen
Dien ont beghint wie ge die name
gods Also nam die leeste orlof en
seheyde van hem. **¶** **¶**

Wie hem die meester gaf tot bete
ringhe en den wach te volghen

Die grote verforrenen onder ghe
woyde meyster heeft sijn werc
begonne Ende heeft ter jare alre mael

ghelaten Die hem ghebode ware
te late En het 36 gheschiet eer dat
jaer een eynde quam Dat d'ye
meyster also fier vsmact wert
ijn sijn doester Als hij ye te wo
re ontfanclic hadde gheveest En
lieftallich En so diden oec sijn an
der sonderlinghe vriende En sijn
geesteliche sone En dochtere Ende
alle die hem ye ghebende of om
di sijn van hem ghegaen En
helbe he wa hem ghescheide recht
of si hem nize ghesen en hadden
Waer van sijn natuer fier vers
tuert wal En sijn hoeft fier oet
began te werde Daer hij meer
wa vernact wal Daer om fen
di die meyster om di lech ende
verteldit hem altemael dat

hem gheschiet was. En hoe sijn
nauer sijn crant was gherverde
En sonderlinghe dat hi sijn be
amptet was om die crancheit
sijn hoef. Die heere sprac. Ghy en
sult niet vnaect vrees laten do oet
medelike gode. En betrouwet hem
wel. En ghy sult vrees dat ye wa
nwer vreeshe wel te vreeshe byn
Want hit staet nu wel mit v
En noch beter salt mit v staen
Heer meyster ghy weet selue wel
dat alle die gheen die opte rechte
wech come sal. En die warachtighe
wech honde wil. Die moet sonder
wijvel duer liden en dat oegem
pel der waerheit volghen. Dat ye
bristus. Daer om en wilt niet

vermaert wesen. **L**iet u gode azer
my 98 dits ghelyck oec gheschiedt. **E**n
also langhe als ghy in deser noot
syt. **S**o suldi uwer nature heyme
lic te hulpe come mit goeder spijsse
my wesen medicyne ghemact
Van oude dat my my heeft store
licke. **E**n also sal ge u oec late make
azer ghy suldi wete dat ge mij al
toech gode liet. **D**at hy mit my lich
aem en mit my ziele didi wat
dat hy woude. **D**ie meester sprac
In ghebedste my nochtranch andich
En nu radeste my. **D**at ge mij mit
goeder spijsse helpe sal. **D**ie leet ant
woerde. **H**eer meester niemant en
sal god beore. **A**lso langhe als ghy
in deser noot syt. **S**o gant u god

Wel Dat ghy uwer natuere te
hulpe coemt En sonderlinghe v
hoest **W**o lieue heer meyster niet
god te hulpe En het gaet uwer v
alleen **L**aet v god blidlike in alle
dinghe gheueilike in groter En
gheware oetmoedicheit **V**ertrouet
gode en verwacht die gracie gods
Wat dan gods v v hebbe wyjl
het si suet het si bitter **D**ien vrees
ghelyc en bughet v **D**aer nae ouer
mich gods hulpe **G**ode heer meyster
ic bidde v om gods willen en willet
niet uwer quaet neme dat ic v
niet langher bij v blyue en mach
Want om een sonderlinghe sake
so moet ic v van v scheide **D**er
yft dat ghy mij in gheue wyjl
ontbere en wyjl soe sint om mij

tot dier piden Daer sal ic mi vgn
de laet **Mer** ghe dat ghy v liden
moecht sonder enighen troest der
creaturen dat waer beter **Die**
meijster sprac **Dij** lieue soen en
wilt also niet spreke **Want** ic
en mach v niet langhe ontbere
En weet dattet mi een grote
banghicheit is en grote pijn is
Dattu van mij scheidt welke **Mer**
nochtant wanten so noet rustighe
en sonderlinghe boetscap hebste
En een grote salie is **Welke**
tot gode haert **So** sal ic mi bedw
ghe **En** liden en dinc di reghen
voerdicht **Also** langhe als ic mach
Die lieue antwoerde **Heer** **meijster**
want ghy wd onder die roede gods
sijt **En** in die ghesalinghe di haert

lynt en ghy v' wyllichlic daer toe
gheoffert hebt. **So** suldy v' dattet
v' noet gh' in onderstheit te leuen
En doen v' selue dat rechtwerde
lic gh' noch en wilt. **V'** dat niet
laten verstuere. **Dat** ghy v' den
creatuerē ghy late syt. **It** oec dat
ghy hier onder noetvrich hadt
Dijne voetsell. **So** settet v' boeche
te pande. **En** leent daer gelt voer
mer in gheene wijz en wilt daer
enich van roepen. **Want** als mij
duncket so suldyse noch wel beho
ue. **En** als die leech orlof ghenome
hadde so scheidt hij v' hem. **Waar**
om die meester seer soeyde ende
benal hem gode.
Soe die meester vliche wert v' gode.

Als hem dan dese meyster te see
jaer lanc aldus in flotien
becoringhe ghelide hadde in alle
sijne vriende versmadynisse ende
saminghe van sijn boerde te berghen
gheset hadde. **E**n crancheit al sijn
re nature mit groter oetmoedich
heit ghelide hadde. **D**oe gheschiedet
des nachts voer den dach dat sint
vanhul beheert wort. **D**at een
~~swaere~~ swaere becoringhe op
hem viel. **W**elke becoringhe
men nature wt dende en sou
de moghe, en daer hy sonderlin
ghe also cranc van in alle sijne
nature was. **D**at hy ter metten
niet gaen en machte. **M**er bleef
also sitte in sijne alle hem te
gronde lende in gode in rechter
en sijn groter oetmoedichheit

sonder enyghē troest **E**n hulpe
enigher creature **E**n doe hij in
algedanighē orancheit was **D**oe
began hij onder alle dinghe ouer
te dinche vander passie ons liefs
heren Jhesu crists **E**n wat groter
mijne criften tot hem hadde **E**nde
began sijn leuen nae desen leuen
te ghelike **E**n ouer te legghen hoe
deyn dattet was **E**n hoe deyn
liefte dat hij hadde teghen sijn
grote mijne **E**n hem viel doe
so grote betrouwe in **E**n alle sijn
tijt **B**liesinghe **D**aer hij seer wel
in beweghe wort **E**n began te seg
ghen mitten herte en mitte monde
O ontfemhertighe god **O**ntferm
mij arme sonder **O**me dijn lafgro
dyghe ontfemhertich **W**ant

ic niet weerdich en bin dat mij
die werde draeghe sal **O**nder veel
he woerde en ghedachte sittende
En claerlyke makende **H**eeft hy
ghehoert mijt sine lichaemlike
oren niet fiende hem se stemme
siggende **H**et nu v lydsamheit
en vrede **E**n besrouwet gode
Die die qude werde in mensche
lyker nature heeft gheuoent
Welke sieke hy ghesont maecte
qude lichaem **D**ien seluen maect
te hy oec ghesont qude sielen
Fer stont doe dese woerde ghe
eynde ware **D**oe wort dize
meyster in d'nacht en wt hem
seluen **B**eroeft van alle sijne
natuerlyker verstandelyke redt

Also dat hij niet en wiste **Wat**
datme niet hem dede **Of** was
hij was **Of** hoe hij nu gheghe
wert **En** doe hij weder tot hem
selue gecome was **Want** hij in
hem selue in alle syne natueren
ene nutte **En** grote crachte en
starckheit **Also** vollic. vultch onder
suekinghe hij belude nye in alle
syne leue nye gheuoelt en hadde
Nij want des een seer grote v
tichte onderscheydinisse **Die** hem
te vore onbekent hadde ghe
weest **En** hij verwonderde he
Hoe dat hij also onuersienich daer
in gecome was **Doe** dochte hij
seluer dit en mach di niet wel
onthelpe **Wt** also selve dinghe en

werche **D**u selste sende **O**m d'men
slye dyn goede vrient en hem dit
werc veruelle **E**n die leech wert
daer gheroype **E**n hi was ghehoer
sam en quam totte meyster **E**n
die meester began hem alle din
ghe te segghe en te veruelle van
begyn totte eynde toe die hem ghe
snyet ware **D**ie leech seyde dese
dinghe heb ic wten bymeste myn
herte sijn gaem ghehoert **I**car
meyster ghy sult wten dat ghy
w' crist die rechte waerachich
der gracie gods ondernonde hebt
En w' sijn dij crist gherabes
te rechte nae die oncrste cracht
En ghy sult oec wten dat hier
voermael gheleker w' sijn die
soryt nader letter v' doet heeft
gheplaghe **W**so maect v' w' die
selue letter weder leuendich

Want die heilighe scrift 14. wten
heilighe geest **E**n want ghy 14. over
mych die gracie gods dat licht des hei
lighe geests hebt vdiert te ontfan
ghe **E**n daer toe die heilighe scrifte
wret **S**o suldi wete dat ghy een
sonderlinge grote gracie ontfangi
gebt **E**n veel dinghe selle v ope
baer **E**n daer werd' oimitt' d'ys
scrifte die v te vore onbekent
gebbe gheveest **A**l ghy selue veel
weet **H**ier meyster hoe dat die
heilighe scrifte v **E**n veel doctoren
hem selue doncket contrarie te
wesen in veel stede **D**iese mitte
helpe der gracie te rechte an wer
ke cam **A**l ghyse 14. anset die
onderfheit **E**n mercket d'avelic
hoe eendrachtich dat sij 14. ende

Concordiert **W** suldy eerst waer
rathich wijs wesen pnder scrifte
En wd suldy di eerst nachvolghe
di wesen dat waerachtighe beel
di **E**n exempel der waerh^t christi
ihesu **E**nde wd sel di weder beghe
men te predike **E**n wd te enen
mensche here en onderwise **E**n
wd jh die tyt ghecome dat ghy
v. goede beche weder losse suld
en oner studiere **E**n ghy suld
wete dat wd een sermoen beter
en verichtbare / en metter we
sen sul **D**an hondert sermonen
hiet te vore **E**n die menschen
die v. wd here sulde veel meer
verdere en verbeteret werde
Dan si te vore soude **D**aer om
dat die werden **D**ie ghy wd

segghet sult wt enen reinen vate
gaen fullē. En daer om salse der
reijne ziele die god mijne ontfan-
lijker sijn. En ghij sult wete also
algh ghij veel mensche tot deser tijt
te verfmadelich hebt gherweest
en ongheracht hebt gheschener.
Also suldi wt hondert welf meer
allen mensche wonderlic sijnen.
En ghij sult veel ghenamer. Me-
sen. Dan ghij ye te vore hebt ge-
weest. En wt fullē wist grote
scaren van volk nae v lope v
te hore. En daer om sal v seer
noet wesen. Dat ghij v in groter
ghewarreminghe der oetmoedicht
v in waer neemt. En hondert
Ghij wist oec seker wel. Die ghee-
die ene grote scab heeft dat hem

moet ja dat hy dien scat seer sorguon
delike voer die dyene bewaer **Wat**
die dureschijne diene die syn onturuch
tot **En** word' altoech v'slaghe als sy
sien dat god der menschen also gro
te scat bewelt **Daer** om suldy
wete dat sy al haer liste en al
haer machi daer toe doen **W**
te examiniere **Of** sy v vade scat
bewone mochte **Maer** om tra
ket mit groter naestich **Wat**
ghij moghet dese scat niet bet
beware **Dan** qu een stille grote
oetmoedich **W** goede heer meijst
nae dien dattet w mit v sagt
So en ist gheen noet **Dat** jeh
meest met v spreec v te hien
je begheer w seer **Van** v ghe
leert te wesen **En** je sal hier blij
uen. **lyent** je uwer sermonen

Veel ghehoert heb En want
als ghy gheseyt hebt een grote
En een uwe duucht in uwer
natuer en in gracie onderwondt
hebt **W**e want dattet god ganc
so woude ge gaern dat ghy nu we
der beghinne woude te predike
Die meester antwoerde **W**at
wijldij mi rade ge heb so goede boec
ke wt gheset te pande En heb
daer voer te borghe ghenomen
1000 guld Die keech seide om
die boeke sinder en ge wilke
van gods weghe **W**eder lossen
of ge sult u ghene en wat u
daer bene overblijft Dat gheeft
10 En also sijn die boeke weder
ghehaelt en gheleest **¶**
Soe dat die meester weder

arbeide te prediken **ayr** van
sorejen liet hys staten en en
tonde een woert niet spreke

Als dese dinginghe gheschiet
ware so heeft die meyster
doen vordijghen Dat hy die die
den daech prediken woude **A**
dijt dat volc hoerd so vromder
den sij hem zeer En om der sel
senheit des dinginghes so regader
de veel volch En doe die meyster
ghecome was En so grote scaer
van volc ghesien hadde Doe seech
hy opten roech En sette sijn
cappie over sijn oghe En sprac
in hem selue **O** barmhertighe
god ist dijn lieffte wille so gheeft
mij te doen en te spreke **O**p

dat dyn alre liefste wille in mij
inleket mach werde. En siet ghe-
sijnde deser woerde. Wert die
meyster also seer freyend. Con-
der enich toedoen sijn selue. En
daer beghonne. Also veel suete
trane uit sijn oghe te vloeijen.
Dier also veel ware. En also
langhe duerd. dat dat vol mit
groete vriet began teghe hem
te valle. Also datter een mensche
mit ludic stemmen began te roepe.
En te segghe. O heer hoe langhe
selle wij hier siet. Het is nu
veel te laet. Nu dat ghy beghine
wilt. So segtet dat wij opstae
moghe. en gaen heen. Die mees-
ter behendit selue veel datter
te laet viel. en sprac. Eya my

heer mijn god **g**h' dyn wille so niet
mij of dit foreyen **E**n vleend mij
dat ge dit fermoen voleynde mach
En **g**h' dattu dat niet en doctse
so heb ge ampt **D**attu meinst dat
ge noch niet ghensich bespottet
en byn **V**abrenghe nochens dy
wille in mij **A**lso alseu dat heb
be' mylke **M**er wat hij bat het
en help niet **M**er dat foreyen
wiel meer en meer **E**n laetste
sach hij dattet god also hebbe' von
de **D**oe sprac hij al seke foreyende
Och mij alre liefste kinderen
ge bedronc mij dat ghy also lan
ghe ghevacht hebt **E**n ghy
sult wete' dat ge niet en can
noch en mach in een woert
sigghe **D**oe stont dat volc

Op en ghyne hem En daer
van wart alle die stat binnelut
mit rone en rumber en ghe
michte En doe began die meester
esst bespot te werde En alle
sijn scande runderet Want sy
sprake Wo sien wy alle wel dat
hy waerachtich drach is gheverde
En sijn broederly in sijn cloester
hebbe hem So strengheliche v
bede dat hy nimmermeer bet pre
dyke en moeste begghende ghy
hindert ons en beschaemt ons
Want ghy bynt in v sondelijn
ghe ogherwoenlike seel seer crans
ke gheverde wa hoefde Die meis
ter sende om sijn vijent de leide
En seide hem alle dinginghe die

hem gheschijet ware Die leede sprac
Huer meester **W**est wel ghemoet
En en wert niet vermaert **W**at
ghij sulc weten dattet in veel tijde
so wel met u ghesae heeft **W**at
god mit alheel dijn vrient wese
Het is te vmoede dat daer noch
wat honerdyt in u sijnde **D**at
god nu oec in u ghedoot heuet
Want ghij hoerch ghesit waert
nade exempel quisten bespot sint
En wel moechdy gaen van
gode also grote gawe ontfanghe
te betrouwe waerlike **W**ant
wat ghij van sende in u hebben
mocht **D**at si nu al heel is wt
ghedaen **H**ebt goede moet **E**n
lidt dit goderische ende

oetmoedelijc Noch en latet v niet
seer onghewoenlic dunckē. **W**at
v heb die ghelijc onderwende dattet
gheschiedt. **H**eer meyster ghij en sult
dise bangheit. **E**n dat omme dat
v god ghesent heeft niet vsmade.
En v sake v dat ghij bij v selue
blijft sēder enighē vermakinghe
Van mēsche te spreke oft te troeste
vijf daghe lancke totter see der
vijf teykenē der myne cristi. **E**n
als dese vijf daghe ghelide sijn
He spracet mit wten priester dat
hij v oerlof ghene van sermoen
te doen gude doester. **E**n yst dat
hij v weijghert. **H**e biydt hem
dat hij v eerst beprone. **E**nde
dat hij v toelact dat ghij wten

broedere een leyfe moghet leuen
Die meijster hieftet Also mach
ghedaen Want nad' vyfte dach
Als hij orlof hadde voreghe dat hij
den broedere also goede leyfe dat
si hem alle seer vrunderden van
sijnre ouer groter goeder geestelij
ker leynghe Die hij hem hadde
gheseyt Waer van die broedere
ijnt capittel versamende En ouer
een dweghe dat die meester noch
sijn beproeft sonde werde Ende
den volc een sermoen doe sonde
Also hebbe sij een vande broedere
benoden die tot een cloester pre
dijke sonde Als dat sermoen wt
waer dat hij dan den volc con
dijghen sonde dat die meijster daer
dij merghant predijke sonde
Als dan die broeder sijn sermoen

gheeynt hadde **H**est by ghesproke
ze by ghebenedit dat ze v condighe
foude **D**at die meyster hier moeghe
vroe predyke wylt **M**er oft hem
also ghescheyen sal alst laeste ghe
schijede del en suldy my niet voute
Want ze doe dat my benoken is
Mer nochtant so segghe ze v **D**at
by onse broedere ynder soke hieren
lynnē laeth ghelede **H**est also goe
den meysterlyke gheestelike kringhe
ghedaan **D**at onse broedere segghe
Dat sij in menighe zane **M**er so
godlike kringhe en hoerde **M**er hoe
dat hi v doen sal del en vout
ze niet **D**at eerste firmoen
del meysterlyke na sijn kringhe
na die lynnē en vouten in een
clouper va gheestelike kringhe

Hoe gheschick Ende d'ye ziele binloft
fulle make

Als die morghe ghecome **Was**
ghijne die meester totte doest
daer den volc ghecondicht nach
En heeft sermoen begonne **Al**
dus segghede **Rijndere** **W**ie par
als ic waen sint ghelede dat ic
v laet predice **En** gude lesten
sermoen dat ic v doe dede **H**el
ic v gheseyt **W**an gijne punde
Wer in dier eyt waer mij in
ghewoente **D**at ic veel latijn
sijc wordt plach mede in te
branghe **g**ude sermone **D**at en
dinck ic ic wd niet te doen **W**a
neer ic latijn spreke wil **S**o
sal ic dat spreke daer gheleede

hude syn Diet verstaen W sprecet
een me maria om gracie te v
vrijhe Voert ~~en~~ aen sprac hi goe
de kindere Joh heb let en voert
voss my ghenome in ij dit Fiet
die brudegom comt gaet wt hem
te ghemout Desi brudegom ij of
Christus en die menschelike natuer
ij die kinne O lieue kindere W ver
den wi ghebrue brude Christi En
mit recht souden wi alle wt gae
den brudegom te ghemoute Mer
lieue kindere dat ghebrue ij in
ont, die waerachtighe weghe En
des rechten toepades die den brude
gom te ghemout kijde ij syn seer
vnoest veruildet en vlijstert
gheword En wi in deser tijt
wandere daer seer seld in Daer
syn nu oec veel weghe in welke

Veel mēsche verdruken datmen
den brudegom niet op en staet
En wt en gaet te ghemect al
ye v wt mitter hulpe gods segghe
sal inde naevolghende woeden
wt hier van sal ye swighe **Wat**
het sonde te groot en te lanc wt
de **Goede** bijndere **Want** wij
wt alle een brunt **Leisti** ghehe
ten sijn so yt noet dat wij wt
segghe hoe dat een brunt **En**
niet si doen sal dat si de brude
gom te ghemect mach come **licus**
bijndere een yghelic myllicre got
de brunt **Van** recht sal si wese
ontfiende **En** scamel **En** vā recht
sal si oec sūne alle dinghe die den
brudegom contrarie sijn **Al** ydel
glorie deser valscher bedrieghender

Ende quader wederlonender werke
en der nature lust Het si in bane
ofte nutticheit Of het si in dinghe
die dijs redelike nootdructich boue
gaen En als dit gheschiet is, dat
die brunt om die liepde en mijne
des brudegom, dese vsmact En laet
Dan begint dese brunt den br
degom bij na wel te behaghe So
moet si oetmoedelic haer de br
degom mijsche En haer hem bevre
sen En segghe mitter herte Ende
mitte monde Och my lieue heer
brudegom Du kenste dat herte
alre mensche en siet mit heele
herte spreec ~~ge~~ ge totti dat ge gaet
willighlike doen wil alle dat ge
weet En dat ge behene mach en
verstaen mach dat di behaghe

Noch en wil nimmermeer van dy
scheiden **W**er ewelic en stanchelic
wil ic di anhanghe **W**an dan die brunt
den brudegom alfulke belofte heeft
ghedaen **O**f trouwvelspan heeft
ghedaen **I**c heest hem dan die bru
degom omc tot haer **E**n beghint se
an te sien **E**n ghebet haer caracht
di cleynost te seuchen **A**lfulke ganc
dat sij van bynne en van buce mit
menschenadelike medelike onder
ghetwope oft bemottet wert
Dan ist dat die brunt noch wat
vreesent **I**c **S**o seyt sij **O**ch lieue
heer brudegom **D**it dinc **I**c mij
seer vreesende **E**n seer swaer te
lide **E**n ic heb grote angst **D**at
ic nauwe stanchich **E**n stanchi
fal moghe blinc **E**n lide alfulke

Dinghe Daer om my lieue brudego
bid ze di dattu dese harde suare din
ghe van my nime wilste Dan seit
tot haer die brudegom Segge my
mijn lieue brunt en salt niet beter
hebbe die brunt Dan die brudegom
henet ghehadt Ist dattu den bru
degom te ghemolt come wilste
So ist noit dattu hem scrift was
nauwelyste Want dat ze seer recht
ueerdich en moghelic Dat die brunt
doch een weynich lidet om die myne
haer brudegom Voert so wort sy
al vsoyghet En al verbrant seit
si Och my lieue heer brudegom en
vilt doch niet toernich sijn op my
Want nu wil ze di gaer gheheer
samen sijn En laet nu op my comen
So wattu wilste Dat wil ze mit

Dyns hulpe. En om dyn wille gaem
lyde. **Al** dit dan die bindigam hoert
Do wort dese bint hem noch liever
dan sij te vore was. En daer om
so sijnchiet hi haer noch ee beter
heymoet. En wenne jaer oft een
ghyfte. **D**at is dat hi haer sijnchiet
dat al haer oefeninghe alle haer
seid. En alle haer werck en doe.
Also wat dat si is ghevrochte of
dide. **I**et si oec hoedamijch. En hoe
groet en goet dattet oec si in he
selve. **D**at dat altemale haer dunt
sijnalichijch. En nietz weet noch
ghenochelijch en weet. **D**at haer
dunt. **D**at si al haer tidedelieft
in al haer werck hoe groet
dat of hoe goet. **I**fy ghevveest sijn. **M**och
sich alsoch en in alle ides dunt
haer.

Das sij in hare werche hore brude
gom. **W**oerint **E**n datse na desen
linen daer voer heeft se lide
grote pijn **E**n oec datse va veel
mensche bespottet wort **E**n al haer
linen **E**n alse haer omeganc wer-
verschmaet in Amjels **A**ls of sij al
heet dwaech waer **D**an so weet
die brunt voersorene seer grande
in dese in hare natuer **A**lso dat
si in elker tijt meent dat si sterue
moet **E**n hier wet en hier oom
so wort sij inaret **W**ant sij noch
seer angstondich cleijlic en rieder
daer om soept si seer naerselich tot
hare brudegom segghende **O**ch lieue
heer brudegom **W**aer om laestou
mij so granc **W**ant weet dat

Voorwaer dat ic dese in ghewone wylde
in lide en mach mer ic moet sterue
Eoe sijt dan die brudego **E**en
my lene brunt **I**t dattu in den
brudegom gemoete wylste so **I**t
bepaerlyke dattu hem xijft wat
naenolijste **E**n in wat sijn die
wegheij waderijste dien hi ghew
det hene **E**n want dan die
brudegom om die brunt ghestorne
It **E**n seer grote merbelij gheled
en veel pijn **D**ie die en derlich
gast om die waerachtighe myne
die brunt gheled heeft **E**n **I**t
dan met tanchis **E**n bepaerlyke
Dat oec die brunt haer beuyft
En hem haer ghijft ind' doot
En weet dattu waerachtighe
trouwe en grote myne hadijre

tot dyne brudegom **I**j fonde van
dy neme en bedrinc alle angst
ten laeste als dyc benut des voer
den heere **V**an hore brudegom is
nemende alfulke dinghe **E**n
woeste seer ontvanchet en samel
Waer ha sij yn den byneste haer
herte boue mate seer vudert
voert **S**prekende mitter herte
en mitter monde **O**ch mijn herte
ghemijnde heer **E**n alre liefste
brudegom ic behene mi dach
necdelic en qualic hebbe ghedaer
En daer wt byn ic seer ontvanchet
tet ghevoerde **E**n bedrinc mi
wt ghehele herte **B**oue mate
dat ic mi niet ghesouwelic roer
doet toe di ghelate en ouer ghe
gheuenen en hebbe **E**n nu

Mijn alre liefste brudegom siet
we wil ic mij di overgeven **Al**
soe was daten wylke **D**at wil
ic oec **H**et si suet of soet **H**et
si ghesont of sieder stene **O**ff le
uen **H**et si hoedelijch dattet
si en ic wylt **E**n ic verfabre
mijch selst wylke **E**n ic gheeffe
di oec **D**at ic ic nimmermeer
en begheer weder **E**n doet
we mit mij sondac in tijt en
in ewich **W**attu wylke **W**at
mij lieue brudego also veel als
we mij gh **E**n wa mijre wylke
en heb ic niet vdiens **D**at
mij die eerde draghe sal **Al**
dan die brudegom vernijnt
so stalle en so vohome wylke
in sijne brunt **W**at doet

dan die brudigom toe ontfaemt
hy haere en faenctet dan haer
esist ene onthoghe Edelen
grote en goede begaunghe Of
sleynoot Of een sonderlinghe
morghe **o** game Of trouwel
scap **Als** dat hy haer in al
haer vdruchinghe **En** betom
ghe in in al haere benan
winghe en dranghe laet hy
haer veel liden langher ende
meerre dan si te vore yhelede
hadde **Als** dan die brunt an
siet den wille haer brudigom
so liden si willighe **En** gaern
desse dinghe **Om** die myne sijn
En neyghet haer oetmoedelic
tot hare brudigom **En** sprecet
Eya lieue brudigom betamelic

yt alre wilste **So** wil ic oec
dise game oft morghe game
of trouwelyken wil ic gaen
en willichke lid om dy **Yc**
pynicht myn nature also heet
alre wil nachtans wil ic gaen
alle dese dinghe hebbe van dy
Want dan dije brudegome
in sijne vrygher wyjsheit
anriet sijn brunt in deser ma-
niere **En** in alfulke opset
en wilde sijn soe wortse hem
bene inake seer weerde in de
lijf **En** van groter myne **Soe**
laet hij haer in dese dranghe
ongheschickel lidin dner **Alle**
hare nature en ghehoersam
sijn haer brudegome tot dier
ijc toe dat sijn alre liefte brunt

gheheelic over al schoen ghe
wordt. **En** reyn van alle son
den. **Dan** seijt die brudigom sint
op mij over schone en wel ghe
made wuerclore brunt. **Want**
wi bistu sonder vlechte en al
heel schoen. **Dan** sejt haer die
brunt an bone mate mynlic
en goedertierlic. **tot** deser bru
tostu verbaerd. **So** coemt deser
brudigom ewighe vader mit
blyscappe. **En** seijt het p. tijt
Dat dese werde wel heeren
gheleijt en te gader ghetrou
wet. **En** nemedi de brudigom
mitter brunt. **Leijt** hijsse ter hee
re. **En** ~~trauffe~~ trouwesse. **En**
blyntse vast in maekandere te
samen mit also groter ende

starker bruloffliker liefte. Dat
sij noch ynder tijt. **W**ech ynder ewigh
minnerheit gescheijde en wer
den **O**vermijth groter **E**n stark
ker en vaster liefte tot mal
brandere. **I**n deser bruloffen
spreect die brudegom **O**
ghemyde vader **W**ie sal nu
deser bruloffe die secker
sijn **D**ie vader antwoert
En spreect **D**at behoert toe
den heilighe geest **E**n die
sal dat doen. **H**er stont die
ouer grote **E**n alre hoedijne
en verwerdijne seckeren.
die heilighe geest ystort dese
brunt. **A**lso vol en mit also
overwoeyender minne. **D**at die
brunt ouer ~~...~~ vloeyt mit

lijfte **E**n onserloijt gheheel
lic en alheel jude brudegom
Also dat die brunt van haer
selue comede **O**mnijth groter
mijne also dronche wort **D**at
si haer selue vghetende wort
en alre creature **I**n sijt en
in weicht wort **M**an mit
haer niet en ghedinchet
Sijt sijne brudere die om
dustantige bruloffe stonde en
hem daer toe ganc **E**n quame
dese fende eerst come tot waer
achter **E**n rechter verfschap
en hochtijt **A**ls tot dese hochtijte
waerachtigste en vrolicste ver
sameninghe **D**ese brunt go dan
gheworde een waerachtighe

anbeder **Want** sij anbedet
dan den vader in den geest **En**
in den ~~geest~~ **verwachting** **Bij**
hemet blijfscap ghenont als
in den heilighe geest **En** in d'fer
brulofte **g** **verachd** op **verachd**
Hier **g** **meere** **wordt** en **bly**
scap in **eenre** **re** **Dan** alle
brulofte **ghen** **moghe** **het**
ij in **lijt** of in **lijcht** **Dese** **bly**
scap die **dese** **brunt** **ontfanghet**
vanden **brudegom** **g** **also** **groet**
Dattet **ghen** **verstandlijke**
redin **begrijpe** en **mach** **nach**
ghenoch **g** **daer** **toe** **te** **rahe**
Onder **dese** **woerde** **wort**
roepende **een** **mefche** **int**
groet **stem** en **sprac** **het** **g**
was **het** **g** **was** **het** **g** **vader**

En doe die woerde wt ware
viel die mensche in smacht op
erde. Of hij doot gherueft had
di en daer riep een vrouwe
en seide. **O** heer laet of **O** heer
laet of **D**ese mensche steruet
ouder onder onse hande. **D**oe
sprac die meester. **E**ja lieue
bruidere. **O**f die brudegom di
se brunt naem sonder wijuel
wij sulle hem gaern laten
my fruyghet nu zeh selt een
rijnd make. **O**ch my lieue lie
dere ghehentet dat wij te samen
gode in den hemel anroepen. **E**n
laet ons wtroepen tot hem. **W**iet
Want ons wonderlijc en hat

ghedaen is dat wy also idonchert alsoe
doef En also drass ghevoed sijn **W**
wy wel bekene dat wy alle een kinder
sijn ghesien **K**ochant so weynich wa so
sinder Die hem duer haer naemes na
der brunt Dore tot alle dinghe wesen
Eghen so wat onderwynd maghen
van desen onverschelike volke hael
tje van deser blyscap **E**n groter bu
leste **G**oede kinderen ghy sult ween
dat wy in dese kactse **H**yd weynich
mensche ghevondt word **D**ie den
brudgom teghewordelike te ghe
moet gaen **A**ly ind' ond' end' ghe
d' worde **D**aer om sinder veel me
ste **E**n ^{een} yghelike mensche is noch
dat hy tot hem selue sijn **E**n daer toe
sijn selue **E**n wace ~~ween~~ ween
int groter vlicht **W**est dat voer
weer **W**ant dyk tje nahet en is

hies by **I**n welke dat meeste deel
der menschen Oghen hebben en niet
sunde **E**n oec hebben en niet hou
de **E**ya hien byndre liet ons een
yghelijc daer na staen **E**n arbride
om alfulke overwelke ghenocchlike
brulofte **W**anness dan die bndige
En die brunt in een vscerul sijn
En die brunt tot haer seluen
reimt **E**n rijnt hier noch inder
tijt **D**eg elledijghen kerck te sijn **D**ar
sij sijn tot haer selue **O**g arme
Og arme **I**n arme sondersijde
bijn te nah weder hier **E**nde
begijnt wat vscer te werden
No gram **I**n sijn also stamel en jnd
afgrent der oermeidulghen
En so te gronde haer bndigom
ouer ghijem **D**ar sijn in ghene

Wilt als kroon En 16 te dende na haren
brudegom **W**och hem te beghere **W**ant
si bekeno sijn wel **D**at si mit allen
overvredich 16 sijn gheselschap **W**ochtant
en latet die brudegom daer om niet
Wij en siet somtijt tot sijn sijnone tot
herore lanchere welbesagende brunt
Want hij weet wel dat haer niemant
troeste en mach **D**an die brudegom
selue **W**ij gode kijndere niet en
wonderd die **D**at 16 gheseyt heb
dat die brudegom in die brunt mit
malandere seche **B**oede kijndere
al en moghen niet **W**ijet ghesche
oft ghesone **H**oe wonderlike **E**nde
onghesede waerd die brunt mit
horen brudegom plecht te sekeren
en waer een minste die vanden
selue hinc waer **D**at vint **W**ij noch
tant quide seijste dat die ghesche
ziet onderwijlen seijste mit hore

ghemeyden **Als** dat die woerde gheen
vokome verstant **En** hadt **Dat**
W^o die dach wel gheschiet **Dat** die
brint **Alfulke** brudegom toe sprac
Wert dat yemant die woerd hoer
de hij soude segge dat die mensche dat
hem waer **Op** rasende of wete sinne
waer **W**en myn alre liefste kinderen
Ic heb angst dat yet te langhe ver
teghen heb **Op** dat wy dan warachtig
ghebrude moghe werde **En** op dat
wij in rechter groter oetmoedighen
ghelatenheit grandelike de brudegom
ghelate te ghemoeit come mogge **D**eer
toe helpe ons die warachtighe brude
gom omme Ammen **W**at die
meyster dede na dit kerwen **W**ij dede
misse en gaf hem wech dat heiliche
sacrament **En** hi vant daer wech **macht**
lute

Doe dat vermoen wt was qd die
Die meester begaen hadt hiet
hem en heeft misse ghesien Ende
hefter veel goeder mensche communicert
mitte heiligen sacramente **M**er der ble
ue meer dan verlich mensche buren
judel herchof **D**och doestert dat dye
mensche die kerck merote **D**aer om
doe die misse wt was ghyne by tot
te meester **E**n seide hem dat in na
hem **E**n leyde daer by **D**at hiet seluer
sonde sien **M**er daer en byme dat
die meester die misse lat more sij op
ghesmaen **V**elvalne **M**er die daer
noch blene sittende **D**oe sprac dye
meester **I**hene saen wat radij **D**at
wij mit dese mensche doen **D**oe ghye
die kerck tot een yghelijc da hem
En sticte aen **E**n roerde **M**er den
hulp niet **M**er het sghien of sy doot

haddt ghemest **E**n dat wel den
meyster seer versand **W**ant hy
die ghelyc mie ~~ghesien~~ ghesien
en haddt **E**n sprac totte leech **D**es
ghet my lieve seer **D**unckert dy mie
dat sy doot sijn **E**n al lachende ant
woerde **D**ie mensche die leech yt
dat sy doot sijn **D**o yt v seker ende
des bndigomk **D**ie meyster antwoer
de yt dat die bndigomk mit mij
ind' sieche **I**t so sulle sy niet weder
ghesent werde **D**ie leech sprac **H**eer
meyster dese mensche sijn noch yeder
ot **E**n het behaghe mij wel **D**at
ghy dese claester kind' seyt **D**at sy
se draeghe int bymeste **H**ant' spul
int warm **A**nders mocht haer
naguer wel gherendie werck
Opes bloet eend' **A**lso yt gheseyer
dat dese nonnen ghebbde **D**arman

Dese lude seer subyliche ynt cloester broch
ten **Wij** hebbender oec ee van onse
susters also in omachte legghen yuden
ghebade **Daer** wi haer toe brochten
of sy doer **Hadd** ghemest **Die** meis
ter sprac lieue bruders hebt lijd
sijn om gods wille **En** sy antwoor
de **Wij** sikkent gaern doen **Ende**
also ghinc die meyster heen mitten
luche en quam tot des meisters
celle **Daer** sprac die mensche die
leede **Heer** meester mij dinct **Dat**
veel menschen inenem sulke **Van**
desen fermoen en die en salt den
anderen segghen **Heer** meyster waer
dattet u wille waer so befaeydet
mij dat ghy dese u sieke bruders
En datere also liet ruste **Want**
waer dat sy langhe tijt ghemest
te doen hebbe **ayt** desen fermoen

mer het dunct my seer goet sijn Waert
dattet v god gane te doen Dat ghy
den waerlyke kind' sijn sijnmoen
de **Wanster** in yder vake' 16 So
fulle s' in liener harte' totte sijnmoen
te come **En** ze vmaide dat daer veel
volck sigaderen sal **Om** sfermoen dat
daer in ggedaen 16 **Die** meester sprac
liene seer 17. dattu dat radste se sal
ze dat doen **Byet** en seeldagge so
felt wese' hochtyt sints geestuyt **Die**
kucht vracchte **Wat** 18 dan dat sijn
ghe Die meester seide van dat vrom
en die daer vegrupen wach in overspul
En ghebract tot Yehum Het s' van
wat strangeli dattet s' ze en sal daer
nochtant niet op blinde mer ze sal
niet een waert daer wt nemme **Yeh.**
in welke yde blinde sal **En** by welcke
ze den volc seggely' sel sijnuyt haer
ghebract alst god ghyet **En** daer

coem van wat dat god wil En
weet dat moete wel ghescheyen
Dat my broederly dan soude vercoen
ghe. Dat ye van dese abeser come
sonde. **Want** ye dencke. Noch hem
noch niemant te spare. Ic sal sijn
velye die waerheit segghe. wie mo
de. **Alse** god gheue sal. Dat al sou
de ye daer om sterue. Ye en salt
niet late. **Die** lieste sprac ghy
sult niet heer meester. Dat ye
menich. hondert. jaer niet so groot
noet en was. **Die** waerheit den
mensche te segghe. **Wen** monde
Alse wd ye dese tijt ye. **Daer** om
en vrage. **Daer** niet nae se
wat v daerof op coemt. **Ye** dat
ghy hier niet en lijnt. **De** lijn
dy op een ander stede. **God** en laet
v niet waer dat ghy sijt. **Her**

Laetste gelyck die meester te con
dyghe nae ene sermoen Dat hy
die vaderdachs predike woude So
warte inre overbruide dach Dye
dach ja ghecome en daer begadide
wel mēsche Wt menijgherhand vol
Dat sy sin sermoen moekte horen

Dat ander sermoen over dat
verste corte werlike lude behoef

Die meester begant sermoen
aldus en sprac lieve hēdere
wat sal ic segge **W**y sien en
merke al wel dattet ic wel din
ghe **S**eer orandt mit onse staet
En ghe dat wy onse niet anderst
en hebbe **S**oe salt noch seer soich
liker mit onse staet En daer om en
vertoene hem niemāt dat ic v

segge wyse **W**ant ghy sulc weten
dattet alsoe groot moet se **D**at ont die
waerlyt gheseyt wort **E**n wtghespreke
Alst in menich hondert jare zid wach
En daer om se **W**it se v alle te rechte
yut ghemeeen sake **N**och en wil mit
nijemant spreke **W**ant se wil son
der enygher heymelike glase sympele
Wespreke dat my god ghincet se
spreke se wat my daer wt oemt
te liden **D**at wil se gaen om gods
wille lide **E**n wat se nu niet al
segge en mach **D**at wil se hier
namelyc segge **I**n dattet my ghe
henghet wort **I**gene heynere recht
dinghe sinder **D**ie se in dese sermoen
v dencke te segge **W**aer om ghe
achte late te segge **W**ande ewan
gelys **N**och se en sal niet segge waer
lynde ghebruyt **W**ele het luyde

haer dach is **Nach** yem sal miick niet
latijck der in bringhe **Op** dattet soe
veel te coeter worde **in** liene hijn
drie is hebbe een woert ghenome
wten euangelio den teghenwoerdig
ghe dacht **By** welcke is oec dencke
te bliue **En** dat woert is **dye** **Can**
wyf is daer ghebrocht **Voor** onse heer
Die in onerspuit begrepe was **Ende**
dye phariseus wisedit dat mense stene
sonde **Doe** sprac ons liene heer **Die**
daer sonde sonde is **Die** werpe den
eerste steen in haer **Doe** ghinghen
si al wt **Begijet** mij liene hynde
ne oft ghediel **Dat** onse heer in dier
teghenwoerdigher tyt totte kersten
mensche **Alsoe** sprac **is** vermoede
dattet oec weynich mensche bliuen
souden **Die** niet en behoude wt te
taen **Van** die aerde en gesetiken

staet sijn broedre **L**ycens broedre **J**e
wil horen nu onse broedre beghynne
Die hysen nu dit claster sijn **W**e segt
mij **H**oe menich waken di van onsen
broedre **I**n dit dooper sonda bliue
Die niet en blyscapde wt te gaen
Lycens broedre **W**e werde ghelycke
arme broedre **D**ie daer leue vander
schynnen **D**oen wi dien **W**elcomen
dichten **W**e dat weet god wel **E**nde
die dunct **L**ycens broedre **J**e heb angst
datter weynich sijn van ons **D**ie menich
ne en myne **I**n blycht te hore **E**n
dit is die salte **W**ant wi hore die
rijke liuen dan die arme liue en
veel liuen hebbe **W**ijse die **D**atme
in deser werelt wel sijn mat **I**st
dat en wt onsen sijn en hoert enen
arme meniche sijn blycht **D**aer comt
haerselyc en bode loyde sijnghende

Opstact op ghesinghe ayn heer of
my vrouwe in heer en wil v hebben
Wat doen wy **Wij** staen ghesyn
ghe op **En** laten den arme mensche
also sitte inder biesche **En** loepe tot
onsen rijke heer of vrouwe **Ende**
dat wy dat doen **Wat** meent dat
datment waerlike onser ghesicht
en onse hancerdighe eer dien wy
sien gaen hebbe **Also** dat wy seg
ghe moghe **Jes** wy hebbe veel rijken
goder here en vrouwe in onser
biesche **En** wy swijghe vnde arme
goede heilighe mensche **En** god die
krentet us wel **Dat** wy of en hee
wy mitte rijke lude doende sijn inder
biesche **Wij** sondinge inder rechten
waerachtighe kerstelike weghen
onderwijse **En** hem dien wijen
Als den die rijke luden bidd **En**

lyfde horen ongheslofden ghewoente
lym te gonne **D**an facke **W**y veel
fubike glafe beghele **I**n sy maghers
al veel metter waerheit beftae **W**y
kieshent **I**n ghent en ftaet befor
ne dat die houer d'ijer **G**hewent
of onfuerlyt bederhet en weghelae
fel verid **H**et is alremanet walfche
en dat d'ijer raet **E**n veest dat
vaermer **W**y wijf v oornith v
ghelt **O**ns felue seest **E**n v mit oh
in ene of gheheerd **W**ant
wij wijfen ons eest te valle in
ene diepe ftoet **E**n v op ons te
valle **E**n daer om ghy rijke lude
Wijst dat ghy op ons legghet ghy
en fubet nochtant te beter niet
hebbe **W**ant v redelike vftant
vermaent v diowijl dat wij v
den fcherfte en den befte veest

met en wijzen **Voert** hane kinde
re **So** souden wy opte predicke
stoel v mit **Onsen** sermone opte
rechte wech wijse en wy soude v
mit corte waerde wijse die rechte
waerheit sander | glosen **Witte** man
de die rechte waerheit segghe **Wet**
dare v die tijt ja dat wij hane
best behoude **Mer** wy doctoren sijn
v seer onrecht en beanghet ghe
word **Alse** dat wy mess **In**
mitsche ontfien den god en der
re die salre **Want** het ja v in
der tijt daer toe ghecome **Dat** al
le die ghen die on **rechte** bloe
te waerheit segghe woude **Dit** de
se in ghenen cloestere gassen ghe
sien en word **Noch** ghehoert **En**
hem wort daer **Woden** te pie

dylken ~~En~~ ~~thant~~ thant staeter
een ander opte soek en spreke
En mispade al dat v die gheseyt
hene lieue hindere seer onge-
lic staeter sonder wijual mit
on **W**ael om zo die waerheit
mit sneyghen en wijt **o**er zo wil
een yghelijche staet der mensche
haer ghebricke segghen symelic
al god dat gheeft in gheschijc
daer om **E**s wat die heer wil
Dat wil zo gaen om gods wil
te lide **N**u lieue hindere **W**ie
is hier sonder sonde **D**aer om
yfer iemant die werp in haer
die eerste steen zo hebbe v veel
gheseyt **A**ls die werde iheren
den **o**er mochte meyne dat
zo alleen van onsen broeders

hebbe ghesproken **E**lij sult we
ten **D**at my menynghes also niet
en was **I**n hebse alle onder ons
En met **W** ghemeens **D**ie
daer bicht hore **E**n dat waert
godh predike **O**pre prediestoel
En sijn prochi pape pastoerh
geestelic of hoedamijch dat sijn
sijn dese **d**e macht is ghegeue
en behole **D**ese heb is ghemeent
in dit sermoen **E**n ons selue
mede **S**ijne kintere **W**e sal is
ons segge van die bisscoppe en
machten prelate priesteren
die veel kerke onder hem heb
be **M**er is waen dat sijn hier
niet en sijn **E**n waert dat
is van desen sweghe **D**e mach

ghy dencke **D**at yet daer om liet
al dat yet myd **O**f mit hē sine
ken woude **D**aer om sal ic v wat
van desen segghe **a**machschien het
sal hem licht gheseyt word **E**n
dat en sal ic niet qualic nemen
Daer om segghe ic v dat in wat
lantscap een bisscop in ghē
nen lande is **D**ie bisscop pastoor ghe
set **E**n ghēghen in een honet
dien lantscap en den volke te
voeden **E**n hij sal renneren
en sien **D**at sy in een heylighe
ordnancie bliue **E**n want daer
is blijnde pastoor, sijn **S**o en ist
oec gheen wonder **D**at die sepe
dwalen **E**n dat is die volken
ken **O**ch siene blijndere **W**at
bater wech vā desen te spreke
het is wel te berijfen welc die

menighe sij **W**ie lieue kinderen die
grote priester **E**n machtich die
veel kerke onder hem hebben
Wet dat dese meer sone **O**p
hem draghe **D**an enich waerach
nich quaet dief op hem draghet
Want een dief swelt vs jemāt
sijn goede mer desen smetelen
honerdighe priester rouet **E**n
swelt god sijn gode **W**ant alle
dye kerke gods sijn hem **E**nde
sijn schynse **W**ant god en gheeft
se niemant dan den ghene diese
in sijn dienste sone regteren en
gheliker **V**oert meer als da ene
sodanighe priester **D**ie so smetel
in sijn **W**at testamēt laet
dan dese priester selver een sticht
testamēt laet by selver **W**ant

sin erfghenams wist hij den selue
wech **D**ien hij ghe wandert hont
Want hij erfghenams nemet
dat hij achter ghelede hont
En gaen mit die seffenisse
ind' wech haer volgangsch
ist dat si sonder wederkeers steme
hoe seer seghere statet met desen
dinghe **E**er veel waer hier van
te segghe **D**ie nu sonder sonde is
Die werpe de eerste steen in haer
Van die waerdike pape **M**
licne hinders nu sulke oer spre
ke van die waerdike priestere
Welker kinder veel vermette
sijn loepe en wandre **W**est
so wat priester naenolck den
wech der spechsch of der ouer
spechsch **D**ie is argher da judas

Heeft ghevoest in deser tijt doe
hy cruystum vriet En dat wil
je v wel aldus bewijse dattet so
is Judah was een dief En on
sinner mensche En siet Cruystum
En dese priester heeft een prouen
die godh is En dese heeft hem god
ghelient Dat hy sijn officie Ende
sijn dienst vernulle sal En ghyft
hem dat hy sijn redlyke nocht
daer va nemē sal Als hem ghendich
wese mach voer sijn behoeue Ende
wat daer bouē is Dat is godh Daer
om so waer hy dat ander toebrengt
En en ghyeft gode niet Veel qua
lyker siet hye gode dan Judah hie
Want alfulke priester gaende mit
sijne spele vliest dat goet dat godh
is In fulke veel en menighe ve
ghen verdoet hy die goet godh

Veel quader dan judah En dese sel
ne priester gaet En capet te laeste
mitte selue hande een wyf oncuus
sikelike aen **W**ijf welke hij gode
ghehandelt heuet En een laestten
cuyt hij haer mitte maede **O**uer
welke god is ghegaen En ghyft
den wine sijn herte **D**at hij gode
ghene soude En oect ouer dije
ghelofte en vbanf dat hi gode
ghelouet heuet **H**ij wort meene
dich En daer toe verract hij **L**ijf
gum En die sake is dije **W**ant
hij soude hem god veremijghen
dan wort hij den wine veremijcht
Noch en heeft dat niet sent ghe
dact all judah die **A**er veel son
deliker En menichwerue heeft
dise priester ghedaen **J**udah en
ontfench god niet meer dan een

En daer toe en was hi niet ghe
heilicht als een priester. **W**ech en
hadde niet ghelouet hem te houde
vaden wine. **A**ls priester diet
gheswore hebbe. **D**iet daer om lie
ne hinderen en gh' aldusfange priester
niet quader dan judas heeft
gheweest in desen tijt. **I**c hebbe angst
dat mij nu ten tijt veel judassen
hebbe. **D**ie gheen die also sijn. **D**ie
merke doch nu om gods wilke haer
oranche kene en betere hem in de
se' punte. **W**ant het gh' hem seer
groot noet. **I**yene hinderen daer
om verwondert mij seer. **V**anden
vrouwehike kenne. **H**oe vernat
vā hem so hoer dat sijn vā ene
priester ghehandelt of ghesoet
te werden of so vernat te sijn

Daer om lieue kyndere **Ist** Dat die
vleschelijcke priestere quader sijn
dan iudas ghehete Die dese dinghe
doe **En** en sijn so om die sake of
ander priestere Die geestelike ghe-
hete werde en inder oerde sijn niet
beter **Ist** dat wy dat doen oer **19**
sijn quader **En** sondigher dan sij
sijn **En** dede dat een prelaet hoe
dancich hij si **hij** doet noch meerre
sonde **Ist** dattet een bisscop doet
noch **Ist** meerre sonde **Ist** dattet
een paenck doet **Dat** is alheel
mit allen quaet en verdome
hij **Want** also veel als dije man-
die oerde hogher is ind' mensche
also veel te swaer en te groter
is dije sonde **En** of dat oer dede
een geestelijcke cloester en gode
gheofferde nome **Dat** was oer

seer swaere sonde **W**ant sy soude
haer mit liue **E**n mit seke ghe
libre **O**nser lieue vrouwe maria
Want onse vrouwe hiet voer
ghebrocht hare enigge soen **E**n
vromfronte weelike blinde **A**l
so hebbe oec die cloyster nonen ghe
loeft **D**at exempel onser vrouwe
nae te volghen in alre reynheit
Op datse god alre in hare harte
bare moghe **I**n lieue kinderen
wie ye hier sonde soude **D**aer om
die sonde sonde ye **D**ie werp die
eerste steen in haer **o**er ghy goede
weelike lude machsken ghy
dencket dat ye uter al vgete
hebbe **N**oen ghy moet oec int
middel come **W**ant ghy siet oec
also schuldich als wij **o**er niemant

en strijft den andere Een vghelike
mordre aen syns selue herte oft
dat hij te recht doet **Hij** sal so veel
hebbe mit hem selue te doen dat hi
Alle ander menschen vghete sal **Nu**
kens hinderen niemant en weet
hem wt dien **Van** dat ic segghe
sal **Je** sal wa die overste rechter
beghine **Vand** werlyke rechter
en wa vbre lude **Segghe** mij wt
ghy here **Ghy** rechter **Ghy** weet
lyke here **Hoe** veel myn di dat
ghy mit gode sij **ghy** weet **Dat**
ghy niemant en laet mit v
te gherecht sette: **En** sij dat hij
ont ghenoech sij **En** een rechte
huyfrouwe heeft **en** dat y wel
behoerlyke ayer velle die salve
y **Dat** en weet ghy niet wel
Wet datme hier voersidel mit

groter wijsheid te voer sien plach
vande ordelē. **D**at die gonghelinghe
ghecome ware tot die onthet
eer s; toe wordē gheleest. **E**n eerst
hadden gheleest die wit. **O**f conge
sier ghebiedinghe der lanscarpe en
die weerlike wet. **E**n wanker s;
dan totter rechter onthet ghecome
ware. **E**n dese conge wet gheleest
hadden. **E**n een rechtuerdich mē
selc en onsiglic was. **D**at hy dars
toe mitte end vrouwe s; **D**an na
mē hem die oudē scyft. **E**n were
hem en setten hem mit hem te
ordelen. **D**at een ijghelijc te echte
huysvrouwe hebbe sal. **D**yt was oec
die menighe. **D**at hy sijn herte ende
sijn sijnne n; hebbe en sonde om
enighe ander vrouwe te besorghē.
Dan alleen om sijn selich enighe
echte huysvrouwe. **E**n dese oec alre

hynch wynden soude **Nu** oec ghy herom
ghy rechterē hōe dat ghy nu dat ind
hij **Ghy** neemt tot v linc iust ghe
recht te ordelē na gōnst **Die** vry
mich vā die rechte **En** ewe weiden
en ghy neemt mēstye tot v **Van**
welke openbaer is **Dat** si niet on
sichlyc en sijn noch en hebbe den
angst gods niet **En** ghy neemt
mensche **Van** welke openbaer
is **Dat** si die rydelme mynen **En**
nime dat ghele wass si moghe
Wet si rechte of onrecht **En** alful
die gheid die also ind recht ghens
me weid **Die** verhere die rechte
En ghy neemt overspēchres **Dat**
oec onrecht is **En** sonderlinghe
vbede is **Dat** me also danijghē linc
niet te ordelē **En** sal sette die te
ghelē god **En** sijn ewe linc **Daar** om
ghespanen dāer valghē en onrecht

Verdighen wonsse **D**at god inden
vongste dathe vrieke sal **A**en alle
den ghenē die soe daen **G**od die heuet
selue dat ordel gheset en het is sijn
Daer om die van sijn rechtverdiht
onrechtverdiht make **G**od en sal
niet langhe lide ongheruoche **W**
ghy heren ghy rechtich is hebt en
v begunen **W**ant ghy hebt dat
hoedste ordel beset **D**aer om is
Dat ghy v gnt meeste ordel beset
Dan soude hem die minste ordel
voert en wil betere **W**ant ghy
sindet daer wil macht over heb
be **E**n daer om is alle die soude
v die indē minste ordel gheset
O ghy rechtich seer vreeseliken
traectet niet v ten sijn dat ghy v
beset **W**ant voert dattet ordel
ghenē cleynē dynē en is bij gode

Mier het ja een sochtlic dync **Want**
god jnde ouden testament waerde
seer smacliche dat onrecht ordel ho
werde overspul **En** wicktefse noch
lynden des daech, **Al** ist dat wij on
wijg en vlynt sijn **En** plomp sijn
gheworde dat wij die godlike **Wan**
ke niet en merke **Ijere** kijndre
je wijg v segge **Ijere** wondelijken
dync bijme totte **ijere** gheschiet ja
Nach ten ja gheen fabel **ijere** het ja
een dync also gheschiet jnde waer
heyt **Want** je hebt selue onderzo
de **En** plompch van onspul

Want doe je bij na **ijere** jaer
ont mach doe stont je in eere
stat en soke in welker stat wa
re tvice jonghe gheselke **Die** mach
hander seer lief hadde **En** het wa
re seer rye complijde en wat dat

ſij hadde **D**at hadde ſij int ghemeen
Voert hadde ſij alle huyſvrouwen
die oec ſeer lieflic **E**n gheſtellic te ſamen
waren **D**ie vier meſche waren ſeer
wel gheſtellic mit makandere **E**nde
reanmeer beyde die manne huyſ waren
ſo ate ſij altoech ſamen **E**n al een va
hem beyde verlijſde **I**n conſcapen
ſo beual hij den andere ſin huyſvrou
we en al dat hij hadde **A**ls wel betrou
wed' ſij makandere **E**n het ghenich
Dat ic mit dieſe rijke lude grote co
ſcap hadde en gheſelſcap **A**ls dat
ic vake in hore huſen was **E**nde
mit hem ten een ghenoot was en
ſij werde tot mij ſoe ſeer gheueyſt
En ſo wel betrouwed' ſij mij **A**ls
wat ſij heymelijch hadde **I**c doe **D**aer
ſoe ſoche ſij myne raet **E**n altemach
beyde manne en vrouwe begonnen

my te bieder. Daer om als ic by my
en jaer mit hem gherweest hadde
Doe sprac een van dese vrouwen
tot mij. En seyde. Heer ic heb v want
heymelijck behoeft te spreke. En sy
nam mij. En leyde mij in een heij
melike stede. En sy viel ter stont ned
op die eerde segghende. Dat sy bieder
vroude. Welc als ic op buerde. En
gheboet bi mij te siene sprac sy. Heer
ic ghene mij souderich. Dat ic een
grote heymelijck quade sonderliche
menich jaer heb gherweest. Ende
daer om so moet ic werden. Een
wijch heiliche brant. En in desen
woerde begam sy fier oncrulose
delic te spreke. Also dat sy vā spreke
een woert mij meer en mochte spre
ke. Welc ic mit haer medelidicheit
woert. En haer ontfemde en

spac Och my lieue vrouwe heb
doech wel En doet om gods wille
en laet of va seceye **W**y hebben
ene barmhertighe god sejt my die
sake die ghy op v hebt sy en mach
nauwe so groet wisse ic en wyl
v mit die hulpe godh daer wt hel
pe **D**ese vrouwe quam ee weynich
tot haer selus En beghynne die sprac
sy mit seer bironuelike woorden
Heer ic gheue mij sculdich dat my
dochter katina Die so soem ic En
ic niet sijn gheboer En dat ic va
anghe neghe werne dat lichaem
onh here ontfanghe hebbe Also dat
ic dyt dinc in my vholde hebbe noch
niet ghebiedt en heb tot wt toe dat
yet v biecht en weet **D**at mijn
man alre liefste gheselle die vader
is van haer Ende ic wil v oec segge

Hoe dattet gheschiede **Het** sijn nu wel
vijftien jaeren dat my eerste man
wete land was ghe ware **Ende**
als ghy wel weet dat my seer ghe
sellic sijn mit makander. **So** ghemet
Dat myn man ghesellic mit my
sat **En** seer vriendlike mit my
woerde ghebunke **En** die wil
en dieke also nae en ghensoch
hij mit my omghyne en te ga
comde my malhande behend
Was van so ontfine en hebbe
dise dochter hatrynd ghevomen
Doe sprac **o** lieue vrouwe so
moet v **Van** ene yghelike wa
ghe so mach so v te bet raden
sijt my lieue vrouwe hebby yet
huisse in sulker maniere te doen
By antwoerde **Och** lieue heer

neen ic god hebbe lof **E**n wetet voer
meer dattet ons beide also seer rou
wet **D**at wij dat om duisent mere
hadde moghe vrangele **W**en hadde
daer wer ghegheue **D**oe sprac ic en
vrechtde haer wet hi niet dattet
sijn dochter is **H**ij antwoorde sonder
weynel neen **H**ij en wet anders
niet **D**an myn manij dochter is
Oheen mēsche en wetet **D**an
ghy dien ic nu ghebiacht heb liene
heer doet nu wet om gods wille
en absolueert my arme sonder
sclie **E**n set mij wet dat ghy wilt
en dat sal ic gaern hēde **W**ant
ic hebt veel vdiēnt **E**n gheeft
mij eens raet **E**ne wet en
en in manier hoe dat ic mijn
dinghe ordinerē sal **D**oe seide
ic vrouwe en wilt niet vernaeft

werde' ic en sal v niet opsoluere
ten sij dat ghy doet Dat ic v raden
sal En sy sprac mit foreyende' oghe'
so doctet om gods wilke' En raet
mij hoe Dat ic mij dinc ordyne
re sal En was dat ic seen sal
Doe seide ic ten eerste' rade' ic v
Dat ghy een' wel' vint Dattet
v man vint **Want** dan so
mach daer wel enen godel' raet
in ghienende' werde' Doe began
sy noch meer te seye' en sprac
Dat en mach niet gheschien
in hemme' in man alsoe wel
Dat hij hem verstant dootlaes
soud' Of va' hem werde' ghesla
ghen' en hij soude' mij dode' Ende
dan soude' sijt al ynneme' dinc
guder' stat ware' Doe seide' ic
tot haer **It** dat dit niet ghe

schien en mach **So** doet alle uwe
macht **En** uwe naerstich daer
toe **Dat** dese dochter mit doester
gheghene werde **En** besprecke
mit uwe man **Dat** hij dat doe
En dat ghy dese dochter sijne
kattijne hebt ghelooft datse reij
ne kintste blinc sal **En** segt
hem wille en bittet hem menich
werns mit groter naerstich **Dat**
hij **W** beloeft vullie **En** segt dat
bet ont te bet gaen sel mit de
andere sichte kindere **En** so sal
dat ont seer naerstelijc na hem
beghere **Want** wiet waer
Dat sy in die werelt blinc **Al**
wat dat sy siede dat waer al on
gheresticht **Het** ghemel dat dese
kroude mit horen man sprac

En hi gaf haer alsoch scone waer
de En vtoech Dat alsoe noch en v
neldt niet mitte vuerke Ende
ic began hem seer naerbelijche
toe te spreke Dan so lachte hi En
sprekende mit mij seide hi **H**eer
wat radi mij wendi dat ic also
scone dochter ganc iust doecher
En anderwene al lachende sei
de hi machseluen dat ghy v sel
ne daer in suochet Dat si v
werden mach ten leste doe mi
lijde ic en oec die vrouwe he
mit also grote neersticht acht
waer ghetoghe En ghebeden
hadden En niet ghenordert en
hadden Doe sprac die vrouwe
tot mij **H**oe radi mij wd dat ic
doen sal Doe seide ic ghy moet
selue een maniere bedinche

en vanden hoo dattet **O**mniff
v selue of ene andere **V**indt **D**aer
toe ghebracht werde **D**at hijt con
fentent dat dese dochter ten doester
werdi ghebracht **E**n yt dat dijt
niet gheschijen en mach **S**o moet
ghy een maniere suchen **E**n ene
subtilē wech dat hem dit mit listē
wert ghedaen te wete **D**at hijt
alloe strenghe niet en neme al
ghy ampt hebt **W**eet woerwaer
yt dat hy haer ene man geeft
So en weyde ic ten verjē niet
Wat dat ghy doen selt **G**hy sult
wete dat ic niet wel v absolue
re en mach in dese dinghe also
dat ghy absolueert sijt **D**aer om
al dese dinghe vrechtē werde sē
gheschiedt **D**at dese twee goede

gheselle te samen sprake **E**n ommit
gracie der vriendschap overdraghend
sij **H**been alleen **W**ant die een ene
jonghelme hadde tot ene soen **S**o
gaf die ander hem dese schoone
habrina tot ene huysvrouwe
En al haere beyde vriende te
samen gheroepen ware **I**n dies sel
ver nacht gane sij die twee bij
der te samen **E**n also yst gheschied
die broeder mijt sijnre suster te
slape **E**n dese twee aldy vergadert
begonen malhandes als ont
mate seer te minnen **D**at se nyc
en hoerde segghen van so overghe
en bene natuerlyker minne **D**at
me oec in natuerlyke saken
besorene vint **D**at hoe die maer
soep naere werde ghemacht

Hoe die liefst meere is **E**n doe
ze dat leue der groter dreyfues
dicht sach **E**n veer soude doen **D**oe
wert ze berueghet mit d'fermyer
richt **E**n began hem beyd' allene
he toe te spreke menich veer **O**f
si in enigher maniere mochte ghe
scheyd' word' **M**er in wat manie
re ze dat onderfachte ze en bedreef
niet mit alle **D**ie mine was so
groot dat mij dacht dan die doot
ze ten beste' alz ze nu daer trecke
wonde **D**oe liet ze haer besmeert
mit hynde **M**er ze en wiste niet
wat ze mit haer moeder alz mit
ter eerste onerspeelster **E**n son
daersche doen soude **E**n ze sprac
toe haer hene vrouwe ze en mach
om die ghehoersaemheit hier niet

langher blyue so moet en wech
mer so rad v mit alre trouweit
dat ghy alle v dynghe dese broe
der inder briedte openbaert **Al**
ghy mij gheopebaert hebt
En daer en bynne dat so hier
met en mach wisse **So** heledi
mit hem raet **Wat** dat ghy
behoeft **Al**so scheidt so va ~~haer~~
Daer her qualic dattet hem hier
namelic ghyne dat soect mij die
broeder **Van** welke noch veel
te segghe waer mer het sende
te langhe ~~wordt~~ **wordt** **Daer**
om fringhe so daer van **In** liene
hijnder **Want** so dyt selue en
dronde heb **En** wel weet
dattet also ghy schiet **so** **Dat** dat

andere waer oec gheschiedt in in deser
vi. **D**at broedre en suster heym
like maechscap te samen slayen. **E**n
waert niet te lanc yett wendet en
wel berijst. **H**oe dat inder seluer
maniere van onspul. **E**n mit
sijn dochter slay. **I**n dincbet liene
hunderd by v selue heymelike hoe
grote sonde gheschieden magh. **W**t
onspul. **W**eer dat onspul een seer
grote sonde is. **E**n sy is gods seer mis
gagelic. **E**n weet hene hunderd
dat onerspul. **O**f een onspeelster
is argher dan een dief en een
roner. **E**n roner roeft. **E**n een
dief die trekt die goet der mensche.
Segge du onerspeelster. **O**f oner
speelster en sondelijker niet meer
mit onspul. **W**ant god heeft selue
die sychscap in gheset ende daer om

ijste gods **W**ant god die heuet **W**es
mensche een lichaem werd gheleij
te **E**n dat sy onder malanderen
ghaan ontrompheit **B**erijse en selij
En dat loue sy gode vā beyde ves
ghe stantachtelic te honden **D**aer o
een dief stels een ander mensche
gouden **E**n een rouer rouet dat
hem niet en y **a**er es overspechne
of een overspechster y, veel quader
Want sy werde voer gode menedich
Also stels hi god dat sijn **E**n berouet
gode **W**ant god heeft hem die hei
liche schetsen selue in gheest datse
sijn wisk souden **E**n in groter heij
lijch **V**ermensichmondich **E**n souden
Als in sedinghe menighe **D**at sy
zije vernelt mochte werde **V**in heue
hindere **I**t niet meire souden
gode sijn goede te stelen of te

rouwen god mit onerspud **D**an enij
enijghe mesche sijn goede te berone
Och lieue mensche merdret nu
in v selue **W**ant het is so grote
sonde onerspud **W**est dat is v
alle die ghebreke **V**elke sonde die
wt onerspud come is hadde tot
anont toe ghenoech te doen **G**e
halue dat is nu so seer langhe
vreeghe hebbe: **L**ieue kindere is
sonde noch segghe vā honerdighe
en vā gheinghe mesche **E**n oec
vā ridere **E**n vā haer gheselle
en vā haer huysrouwe **E**nde
vā ambacht luden **E**n vā haer
huysrouwe **o**er **W**ij en hebbe
die tijt niet **W**est dat is noch
veel verhande hebbe dat is noch

al int openbaer brenghe wijs
It datme mij laet predyken
In liene hinderen niemant
en wijt de andere dat je
ghepredyket hebbe **D**aer om dat
je sijnijghe misde haer sonde
ghewest hebbe **W**ij sijn alsoe ^{die}
mach schuldich in sonde **E**n sonde
sonde je werpe vint de sijn
in haer **E**n liene hinderen **H**et
je ont niet alst nu gader tijt
staet dat wij ont allen betere
West dat voerwaer je dat
wij ont niet en betere **S**o
mochte dese die hier teghen
gewerdich sijn sy mochte niet
liene totter tijt **D**at god op ont
verhenghe mochte ene grote

selven benaminghe ofte udruc
kinghe. **E**n staet nu op en godh
naem en spracet een pro me
en een ans manna

Hoe dattet die meester vbede
wert te predicke van sine broeder

Als die firmoen nu was so
sprake **D**at vele vander
stat veel van dese firmoen sam
minghe present segghede hi ih godh
dinet **E**n een goet mensche **H**i
en onser nyemant **o**er hi seyt
van hem selue en van ene yghen
lyke die waerheit **o**er die broeder
dese meyster verstant nae dese
firmoen versamelde ynt capittel
En onsdroeghe te sams daer in
dat si den meyster verbiude woude

niet meer te prediken. **E**n te cort
ste sy stonde daer na. **D**at sy hem
gaem versent hadde tot een an
der cloester. **D**oe dyt die beste vader
stede vernam. so yhnghe sy wote.
cloester. **E**n vade d' broedre. **D**at
sy de meester meer hiet predi
ke. **D**ie broeder antwoerde. **H**y
verliest ons onse beste vriende.
Doe sprac die machinghe va
dier stat. **G**hy en hebt gheen
beter vriende in dier stat die
u bet rade en helpe moghe dan
ons. **G**hy goede here segghet mach
sijnen dat ghy daer om toernijch
syt. **D**at hi u gheroert heeft hy
heeft ons oec gheroert. **W**och
tant en werde wij niet toernijch

daer van **Hij** sendt alfulken
ope die alfulken waer als hij 14
Die soen waer eenē yghelyke
die waerheit te seggen noch wie
mant te ontscien **En** het 14 be
hoerlyke **En** also sijn die heren
dier stat gheest dat die meeste
daer blijue sende en voert meer
predike

Dat ander fermoen totten
weerlike luden

Onde na dese wort de meeste
ghebede vande weerlyken
luden dat hij hem noch een ghe
meen fermoen dede Die meeste
sprac 14 dattet god wijs so sal

ye een daer te naeste sonnédach
nader noene **D**ie naeste sonnen
dach gecomet was iudya iudya
vaste **D**oe die sonnédach ghecome
was doe vradde daer een grote
menyche **D**eh volch en die meiste
ye ghecome en heeft een sermoen
begonne **W**ilich lieve kinderen
dat ewangely van hnd' is hoe
dat onze heer heeft ghesproken
totte scharre en totte priester die
priester **W**ye is v' die mij
berispe mach van sonde ist dat
is v' die waerly segge **W**aer
om en ghelouf di mij niet **D**ie
wt gode is die hoert gods woerd
Daer om en hoerdise niet **W**at
ghij wt gode niet en sijt lieve
kinderen dijt ewangely is lant

En ic hoop dattet veel vā v hinde
ghehoert hebbe. **Vā here** procapite
En daer om laet jchet achter. **Om**
dyt firmoe so veel te witten te ma
ken. **Uene** hinderen roept in aen
die moeder der ontfarmlychheit en
alre gracie en spreect en anc
maria. **In** hene hinderen het sy
lynd die dach dat wij vā vich
vader passie onse here segghe sond
ayer ic hebbe also veel te segghen
dat jche dat niet doen en mach
Want het ic onse seer noot dat
onse ghesijt noot. **Van** onse ghe
breken en sond. **Wichant** ic
dattet god ordineret so dencke
ic bynnen dese viche te firmoen
te doen. **Als** vande sacrament

Als wy daer toe gaen selle Daer
nae dincke ic v te predike van
den bitteren en scerpē hede omh
lyfs here Jesus christi in lieue
lijndere ic en mach wd niet
spreke ic en wt spreect int
ghemet alre eijghelike by sonde
En daer toe diet niet en roket
of roket die en onderwinde
hem niet mer ghemet god dat
wasch Datse god en quaden
beruere hemet mer diet ra
ket off aengact ic spreke die
suldrich sijn Dien wt groot noot
Dat sy hem weder begyne te
bedencke en behere en betere
hem W lieue lijndere h
ic en ghemet woert ende

O du man die dese sprijgheste en
toelactte En byster niet mede
delachtich en oncredich Also reake
Oec die ghebod gods Och liere
hinderen ic hebbe angst dat nu deser
tijt die bracht vaders veel manen
en vrouwen dat lichaem crispij ghe
u Die nu oncredinghe der ghebo
den gods schuldich werde ghehonde
En het nu te bangen dat sonijghe
mit sijnde haer liere mistraet
en enelijke vdomet werd Want
weet dat die dunckel Also veel te
doen en te boefkappe hebbe mit
sijnde Althut danijghe weerlijke me
sche Want sy weipe hem alle fide
fuer swaerlike voer Want die mische
hent alle tijt mit die valsche Necht
dunckbegaren En die dunck ic doecht
en fide der bedriechghemisse vol

Och lieue kindere die hem nu
hier sekerlych in lieuen Die sijn
hem mit recht sannaer ver. god
en voer din mensche en beere
hem **W**atet dat ic niet veel
redt en heylens die in v lieuen
hem varoghe **W**ant die heylde
als sy horen die manen en vint
also sijn omannerlyke ghydest
gaen **S**o segghe sy als ic vinn
hebbe vande ghene die v hem
ghehoert hebbe Die eerste sprake
sy **E**n sijn machsche gheen recht
mensche **D**aer om dat sy so beest
teijne wandre **M**achschye dat
sy wat beestelich in haer nature
hebbe **E**n ghy niet al veel lieue
kindere **D**at die god hier mit
v wone in onse lande Die dieke
horen niet onsen monde hoe

Maer dat ge segge dat adam
en eva hebbe sijn misdaen
dat sij den duivel ~~vulghen~~ volghen?
En overtraden dat ghebot Och
liene kinderen Die wd te recht
merchede hoe veel soude hij daer
vynen bene adam en eva Van
rijke welighe manen en wine
liene kinderen ghij sult weten
Dat een rijghelie Vermetel
ridder en houwderighe loghenach
tighe dincte huysvrouwe veel
qualiker doen dan adam en
eva ghebreken hebbe Eva volgh
de den duivel en overtraden dat
ghebot gods Adam sach an sijn
wif en wende haer mede behaghe

En brach oec dat ghebodt En daer
om dat sy dat ghebodt gods ghebod
he hebbe heeffe god wien paradys
gheflaghe En dat een ghebodt
henet god also seer ghevroche Dat
hy nae Dien in vijftusent jaere
nijemant en woude late ingaen
in syn rijck Adam en Eua moste
wachte int vorburg vander heli
tot hier tijt toe Dat die enyghel
vader onnigh, sijn enyghel seer
hem gheverdycht henet haer
te vlesse? Ijens hinderen Ic en
wiet anders, niet dan dat Adam
en Eua alken dan een ghebodt
brake noch anders nye grote sonde
En didt Daer om ist dat god
die een sonde also swaerlyken
ghevroche henet So en behoert

Dise hongerdinghe lichfuerdinghe
winc Eua in menighe saken
met uite **W**est uertrage
dat dese vemen in hore doe blinc
daer sy in in leuen **E**n en vuest
is niet hoet mit hem gaensal
Want si en overred mit die
ghebode gods oer in veel gheual
te en menighe tude en vre **E**n
dat en dede eua niet meer da
cent **O**ch ghy onbiquame opghe
blasen **E**n vermetel vromwe
heest weder tot hemisse o gods
wille **W**ant ghy seit wel dat
god in eua alsoe soenghelike
ghewrohe heest **E**n in ver tijt
verhet als ghy selue wel onder
vijndit **A**ls ghy gheprijst ghynd

WEST
ii

arbeide die gheboort O goede en ghewijde
vrouwe laet of Want weet dat ghy
anders vernaeelijke En seer vreeslijke
en ~~seer~~ seerlijke wandert En seer
seerlijke en vreeslike en vdomelijke
En yt dat wy liecht vaders v vrom
ghe so yt mit onse seerlijke alst
mit v is En by v manen seerlijken
Die adam daer in volghet dat sy
die wine aensien en ghehenghet
En vspuyghent als vechens Die
adam god en benat diena met
dattuse so menich vrom die ghe
bede godh ouer sondeste late cracht
mer hij heeft dy sna din vrom ghe
daen dattuse beuere sonste Also
dattuse gheen ghebot en liepste he
he mer du ~~seer~~ seer in haer En
helpeste haer daer toe segghe mi

per qualike ver godt trachten
mit swere **E**n dicke ist mij gheseyt
En oec heb yet selue ghehoert van
den goden dat yet sommike spreke
sende van onse hantse gheloue **D**at
hy plighe te segge **H**oudt mijn
gheloue dat dese onse god waer
Dien ghy segt dat v god is **W**ij
ghelouen ist dat dese v god waer
Hij en ghehendel niet **N**ach en
foude **M**it spare **D**at ghy soe
gherijnghe noch so menichverme
en so sloeslike niet swere of trac
tere of nome **E**n soude end
waer hij god hij en lid alpulke
dinghe niet **D**aer om ghy also
swere **D**oet also seer oerich
uerdelic **E**n weet dat god
niet en laet onghewisen

Enter by salt hies of ghinder
verche seer swaerlyche Daer byt
seer bitterlyche pijnighe sal **En** ghy
vrouwe die also seer onwylyken
ghedest gaet **W**est dat't god
met hiden en sal ict langhe noch
ghehenghe **H**y en sal dat seer swaer
like in v verche **W**ass hebbyde
ghelate v reyne seer goede en gherien
d'leue **En** wandringhe **H**oe heef
ict die d'nech alsoe gheheleke o'de
hem **H**et is a beamphe **D**at god
wre onsuere en sondeleke le
ue seer swaerlyche verche sal in
v **W**ant die hier heuet seche
ghesproke yt dat een man een
vrouwe aensiet of een vrouwe
een man **En** die een d'andere
begheert **A**lchant iser onspelle

En die doot is thant volcomelijche
al en is dat wees met volbracht
Waer sal nu die man sijn oghe
late hi in siet. **V**aen **O** ghij opghe
blase hoonerdijghe vrouwe. **W**eet
dattet va beyde sijn. **W**ier seer soch
like mit v staet. **G**hij beroept en
berespet alsoch Adam en ena. **D**at
si alleen dat een ghebod hebbe
ghebroke. **D**ie daer also veel om
ghelid hebbe. **O**m die overtrede
ghe totter doot en nader doot veel
quaeth. **G**hij en sult adam noch ena
niet **o**er v selue berespe. **W**ant
het is leude te beanga dat ghij
veel meer ghebodin gods. **E**n
dicker over trede dan si **v**u
liene lijnder. **W**ant is nu indit
firmoen alleen die strijdende

mānen **E**n vrouwe' ghemēnt
hēb je en hebbe haer niet alle
ghemēnt **o**er je heb oec ghe
meent **D**ie bene' en onder de
srandelyke staet sijn **A**ls vramēch
en veylde en haer huysvrou
we' **E**n veylde hēb je al ghe
meent die daer veylde sijn in
dys veylde bene' sijn sijn **W**at
staet der mēsche datso sijn Lijue
lijndere **H**et je oec te beanghen
datter veel mēsche' werde' ghemēnt
den **D**ie den name der kerste
mēsche' hebbe' **E**n also bene' dat
sijn in dat selue bene' stouwe' sijn
vendent quader hebbe' dan dys
jode' **W**ant die jode' en wetet
anderch niet dan dat hij veylde

re sal op dat hy mach hebben
daer hy van leue **ap** die kerste
weten wel dattet onrecht
is in en rechtant doet byt en
daer om sal hy onder die goden
wesen onder helle. **I**ene kinde
re al sijn si hier in ghement
die daer onrechtendighe wede-
ropinghe hantieren of oefenen
Iene kinde re mit hantiet wel
dattet seer onghewentlic was
wedertomscapinghe te hebben
En seer weynich menschen
gheluyct in dien tijde weder
ropinghe. **E**n die onrechtendighe
die wederropen were in dien
tijde seer puer simpelijche

mit gode Also dat ic selue orlof
gaf tot aldinstanighen vromwerd
te make En ic sal v segghe hoe
en in wat maniere ic segghet
v tot een exempel in die sijn
sijn daer sijnijgher verbayer lude
tot mij ghecomen **Welker** een
heest ghesproken sijene heer heest
radt mij hoe ic hebbe van desen mit
ghesoot Een sijn gelyc propheet
lyke op sijn gelyc goide en hij coet
tot mij en bydt mij Dat ic om
gode wille doen wil En laet
toe dat me in dese lincen sijn
ne dese woerde **Wacst** salte
dat hem god helpe dat hij dat
weder losse moethe Dat ic he
dan om gods wille weder ouer
ghene wende Doe sijn ic segt

mij meendij anders niet Daer
in dan dat ghyt om gods wille
doet En die verbaer mensche sprack
seker nein **Wat** soude ic anders
mene Dan dattet mij ontfermt
dat sijn goet mij En mijne erf
ghenamen wechijke an ghebon
den soude werd **Anders** woude
ic veel liever sijn besitten
En also heb ic ghecoft in deser
maniere lieve kinderen heb ic
somtijck weghelate Die weder
topijnghe in dien tijden En siet
mijn alre liefste hoe simpelyc en
puer En mit god die dinghe
hier voornacht begone sijn oer
nu hebbe ic uwe overmijde onse
ghewighe **Ende** ghouerdighe

lenē also gheheellē om gheheert
en ghemakelijc **D**attet nu meer
dan half woeker is voor gode **E**n
dijc soude is naden meeste deel del
briechē vaders **W**ant nu alfulde
dinghe toe laten sijene kinderen
je sal u segghe waert nu toe ghe
come is in deser tijt **H**et is in sijn
cortē tijt gheschiet **D**attet een
burgher toe mij ghecome is en
heeft ghesproke **S**ijene heer raet
mij **H**oe sal je doen je en mijn huys
vrouwe en mijn kinderen en
hebbe mit welcomelijc **M**och wel
onse noetrust **E**n je hebbe ghe
dacht **D**at je u gaern onse lij
ghen gouden verlope woude aijt
alfulden verwaerde weder

Time te cope **o**yer ye en vounde
dat niet doen lute' wte' rade
Daer om yt dat ghyt mij radet
so wylt ye dat doen **D**oe sprac
ye dat en radt ye v niet **o**yer
ye mijrade v dat gheheelhe
in alre trouht **D**oe sprac hij so
heb ye niet ongeruldelic te te.
En leue na dien datme wd
in die werlt leeft **W**elke ye
antwoerd en sprac **W**est yt
dat ghy dat doet so suldy seer
teghenig god misdoen **W**ant
ghy valt in driehand' sonden
Want yt dat ghy een ouer
dracht maectet onder een vor
waerde **W**eder te cope' nae die
dattet meeste deel wd veel doet

So sondichdi dootlic **Want** daer
je woeker med ghemenghet
voer gode **Item** ist dat ghy also
doet soe dencket ghy ghyrecht
En so doet ghy noch een doot
sonde **En** want ghy dat daer
om die sake doe wilt dat ghy
en **v** huyserontve **En** wtve hy
die alle die werlt moghe ghy
lyke **O**verloedelyke te lene
so sondichdi in houer die **D**at
oec een doot sonde je **En** daer
om en rade je **v** dat in gheen
re wyl met **mer** je rade **v** in
gode betrouwe **D**at ghy also
blint **En** also leeft va dien
dat **v** god verkeent heeft na
der maniere die anders herpicht

En dancket godt dat hy v te
hulpe come sal dan sal dy ene
rechte noetruste hebbe. **E**n weest
yft dat ghy mij hoert. **E**n nae
mijne rade doot. **D**at sal v helpe
aen siel en aen lijf. **D**oe seide die
mische lieve heer god moech v
lone dat ghy mij so goede rade
hebt ghegeve. **W**ant ic dancket
al heel te late. **E**n v te volghen
siet nu lieve kinden waer toe
yft nu ghecome. **I**n deser tijt ic
heb vernome dat die selve eer
laer mische inde selve jaar tot
ene andere doctoor quam. **D**at
hy dat toeliet. **A**ls oft gheerdest
waer. **A**ls dat hy alle sijn goeden

vercoepende ont verwoerde
of condicieder weder om te coepē
Of te lossē. **S**ijne hindersē wij
make v die weghe seer breed
nochtant niet dattet also niet
en is **met** die weghe sijn name
sijne hindersē het is nu daer te
ghecome **D**at die herstakeyt in
veijinghe om scappinghe om
megeet **D**ie volcomelic puer
En rechtveerdig sijn **D**at seer
te beslaghen is **O**ch hoe veel sijn
de leyden wald die gheronden
En v dat die blind op die blind
de wald so veel te quader salt
hem bejden wesen **S**ijne hindersē
te hoer v **W**ant dat is v oer
noet **W**ant die vrientscap der
mensche in dese tijde is v seer

verriendlic gheuerde En zo sal
u die waerheit segghe niemant
en werde daer in gefoundelij
scet **Want** zo moest u segghe
hoe dattet mij op een tijt in qua
llik dat zo onuerdye see vanc sou
de en mij leue daer waghe en
suerche En besien of zo mitter
hulpe gods sommighe vanden heij
dente totte gheloue **Cristen** bren
ghe mocht en dyt dreef mijne
wille in mij dat zo verfont be
gan te ondersuecht **Hoe** dat zo
totte weghen come mochte **ayer**
alzo zo in beuermijsten deser
ouleden was Doe ghemelt op
enen morghe vroe vort daghe
Alzo zo weder stape ghegan was

En ontstapē gheuerde meach so
dachte mij datter een tot mij
sprac segghede **W**ar wylstu
trecke **D**u en behoeftē niet ouer
te trecke totte heydenē **D**u sijn
dese mensche ghenoech die
een naem der kersticheit heb
be en veel boeplyke **E**n vme
whier leue dan die heydenē
Daer om dan alstu hem ghe
predijet hebste **A**ls veel en
gheseyt dat sy totte rechte leue
der kersticheit come moghen
Als dan dat ghedaen is **E**n
ist dy gheordost te laetse ondt
dye farasme te trecke **L**ijue
hijndere alfulke vmanighē
gheschiede mij dijeweruen

in mijne staep Alroech vā eenige
maniere **W**aer om ic mijne
wech achter sette **M**uchijer
hindere ic soude voer ic segghe
vā die coeplynde en cramen
ic hebbe ampt dattet v ic seer
lanc werde sal **o**er nochtant
sal ic v een weynich daer vā
segghe **W**est voerwaer datter
somyghe coeplynde ghenonde wer
de **D**ie wonderlyke seer teghen
god die goede wijne **E**n dat
doen si in disen tijde in mijn
ghe maniere **W**els ic op dese
stont niet segghe en mach ghy
coeplynde weet inder waerheit
so wat dat ghy vercoep mijn
ghen lantschap of stede **V**oer eenē

meere sone van gheld. Om te bou
ghe. **D**at ghele daz ghyt om ghe
jont. **V**oer een sike somme reeth
ghelt. **W**o wat ghy daz of van
neemt dat beraefdy utve enen
mensche en het is woeker voer
gode. **G**hy en is brecht vader moey
tet ut mider tijt wel bedichte nae
uwe wille. **E**n na uwer valsthes
glofe beferme nochtant en ist
daz om niet rechmeerdlijc oer
als wij come. **V**oer den wijghen
richter so salt hem sonder doffel
openbare. **E**n wij sellent vjnde
dattet onrechmeerdlijc is. **E**nde
En dat ychet cort so besiet u
selve ghy coephude en merchet
Want het is u seer noet wat

ghij dicke schue in v comeſcap
licghet En bedrieghet v ene
menſche mit ſubtilen woord.
En gloſierſe en die daghe die
ghij vree ſont **Hoe** dat ghij die
toebrenot Dat weet ghij ſchuer
wel En conſelijche hoe veel we
ghe en quader ghevoente' wt
op gheſtaen ſijn dat weet ghij
wel **ayer** die ſonde' wij alle wij
biecht vadiſch bereſpe **ayer** leidis
wij venſe' onſ ſo ſeer en labent
al toe gaen En ic heb angst dat
wij ſunnryle' wat neme Ende
laten hem alſo veel wijne dat
daer hondert ander menſchen
van leuen mochten En wij

leuen hem die also overloede
liere behoude **W**elc oec al wa
rense viel gheuonne mit gode
Die selue fonde hij die daer om
datse hem god verlicent heuet
Want die rike man die daer
ghededit veert mit purper
en sidi **E**n verscapte daghelijc
sofelyc **H**ij is ghestorne ende
in die helck begrane al daer om
dat hij die goet **V**ij hem behiel
Die hij van gode ontfanghe had
de en ghebunnetes nade wille
en lyse der nature **W**ant me
en sijt niet dat hijt mit d'acht
beseten hadde noch niemant
goet benome noch hem moste
hij ter helck vare **I**n ghy coep

luden fiet tot v selve **W**at liet
in mach namek gheschien **A**ls
ghij also grote sone ghelick of goeth
wijnt **E**n so onserbedich bin
moet mit hender die beseten
woerde en mitter ghewichheit
en oec mit andere grote sond
die in dat wese in vallen
yt dat ghijt te recht an meret
so suldyt also vijnde lieue lijn
diele ic sal v fuyge **W**at mij
selve gheschiet is nach binen
vijf jaren als ic waen **I**et qua
een fier rijck soep man tot mij
En began mit mij te callen
en te spreke **O**nder ander
woerden seide hij hoe datme hem

veel grote goeden sculdich waren
in een ander vreenst landschap En
ze sprac tot hem **Hoe** coemtet
datme so veel sculdich ja in
vreenst land **Hij** sprac mij goe
den sijn daer **veest** En den coep
luden toeghefijt En die sijn mij
alfo grote somme sculdich **Wekt**
ze vraechde segt mij die waer
heit **Of** v yemant wat mij
gheboden hadde En in reden
bescheid gheld voer utte waer
of dinghe hadde hem niet
ghegheue **Hij** antwoerde sonder
twijfel ja ze **Al** waert dat
mij yemant **Een** veijnich mij
hadde ghebode in red' ghelde
ze hadde ghaerne ghenome

en weder ander goed' ghecoft
En ic seide **D**an suldy wesen
dat al wat en dat ghy daer
konē neemt dat y, altemael
onrechtuerdich **E**n wat dan
dattet voer de mēsche gheen
woeker **E**n y, nochfant wor
tet voer den waerachtighen
ordel godh woeker ghehijct
Doe sprac hy dat en y also
niet **W**ant het y, en ghe
woente ynd' lande **W**elc ic
antwoerde **H**et en y, niet recht
noch ten mach niet rechtuer
dich wese **O**f wese **W**ant
ghy maket alduslanighe quade
ghewoente **E**n veruydinghe

En ghy hebt ghemact Daer
om yet quact **W**ildi die quade
ghewoente die tege god sin een
we make so silt een ghewo
te wesen ter helte te sijn **G**hy
sult nider waerht wese **A**lso wesen
en in wat land of stat ghy v
dijnt dwerse woep omke ver
beijdinghe der betaleng **D**an
ghyt wroep sout **O**m rest
ghelt **A**lso wat ghy daer bent
neemt **D**at v alomd sult
En onrechtendich ghewont
en silt ymermeer behoud
werde so moet ghy dat alre
mael vnder ghenen **D**oe sprac
hy ghy syt een hart mensche
Mijn liecht vader heeft mij

Wroch ghegont en toeghelaten
Wels is doe antwoerde **V**liccht
vader neemt daer v ghebt voer
En henghet v **D**at god mit al
sijne moghentz met ghene en mach
lijene hinderen gheintz is een
alre zeer edomelike dync **W**eet
dat dat die rechte roepma also
van ghegaen is **D**at hij mij en
seide dat hij hem betere woude
Och liene hinderen mij sonder
onh alre same betere dat is onh
seer noet **W**ant weet dat wij
wo in een zeer forchlike tijt
sint **E**n het is te beangte **D**at
bit by anemere noch forchliker
staen sal **O**ch liene hinderen mij

is gheseyt dat ic v seer seuerelic
prediche **W**est hene vriende dat
ter gheen mensche en is va die
die hier voer mij sitte **W**elke
waert dat hi onder vanden
wonde die dinge die ic onder
vonden heb soude hi ordiner
lic prediche **A**h ic waen dat
hi veel strengeliker prediche
soude dan ic **E**n waert dat
hi v niet te langhe en wass
ic soude v wat segghe daer va
datter v van te segghe waer
Doe sprake veel mensche **O**ch
hene heer segt ons wij sullet
gaen here **L**iene vriende segt
dan segghe ic v **W**at mij ghe
schiet is ic fat op eenre tyt in

came zelden en began over te
dencke die wonderlijche godh
Oec hoe wonderlijc dattet in dese
tyde staet onder heiligher kercke
En hoe dat alle ordynancie jers
te niet ghaen En altho' alleen
in dese overdencke besonnet was
so hoorde ic mijs mijne lichaem
dren een stemme tot mijs sprekende
nachten en sach ic niemant en
dye stemme sprac tot mijs Staet op
du moeste sonnighe dinghe onder
vijnde Op dattu veel te sekerre
en hoere bijke dijn enen me
selge die waerheit vten monde
te spreke En in dat sijste waert
wah ic beroeft alle mijne synliche
verstant En wert wt mijs seluen

Doe wort mij in die opraech laten
sien vnt verghemer En ic sach
daer also groet En swaer in droef
like pijn in veel mensche Dier
ic oec veel ghehent heb en ic sach
also veel pijn En merkelien in
hem Dattet gheen verstandlike
redt wtspreke en mach **W**est
vermaer dat ic ghefen heb
also veel en menigherhand pijn
like tormeten Die mij also swaer
like smart hebbe Dat alle natuer
like blyscap en moghe mij niet
in gheene maniere blid maken
en waer dat god dat ded hont
der natuer Nu liene hinderen
nijemant en sij ghesandelijck
daer in Dat ic v ghesijt heb
Want ic hebbe angst Dat som

mijne heer dencke maghe dat
je in desen mijnh selfe glorie ghe
socht hebt oer ghy sulc wete **D**at
je dat niet ghedaen en hebbe
Je en soeke niemantgh glorie noch
goet of bide mij daer voer werde
ghesghene **N**och en beghere noch en
wil **W**ant je sprach veel te vrede
je dien die mij vande coment ghe
ghene werde angst hebbende alwel
noch by aventure met te onse
vloddych te neme **V**ande selue die
mij inden reueter voer werden
gheset **E**n je en wane hier ghe
mynsche te wesen **W**elke waert
dat ghy ghesen en onder vonden
hadde dat je onder vonden hebt **A**ls
vermaerlyke **E**n als angelike

pynē by anenture bet te
vreden wese. **gnd' weynighe**
die by hadde dan **ge** **Dat** om
leue luyder **En** wyl niemāt
vā v ghesandlyceet wordē
in mijne vuerden die **ge** v ghe
seit heb **ge** en wist anderh ge
sake om welke mij god alle
dinghe hant laten sien **Da**
om mij ghebreke **Dat** **ge** mij
sine beke fonde **En** op dat
ge die ander mensche te beke
beke die waerheit segge **doet**
Van welker waerheit **ge** ghe
best wyl **En** dat **ge** haer son
delike leue niet bespreke of
mede smeke en fonde **Dat**
om waer **ge** dit sines dat **ge**

Om aldustanighe sake sterven
sonde **J**e vriende nochtan die bloete
waerheit segghe en wille monde
sprake **W**et dat je in groter
pynē sacht sijnighe **V**ā wille je
mij zeer verwonderde dat sy also
langhe in so groter pine gherwest
souden hebben **W**ant onse langhe
menighe tijt sijnighe vā dit leuen
gheschiedt ware **W**elc je ouer voor
godt mēsche helt doe sy liefden
En nochtant ledē sy so onmenschelelike
pyn datse nyc mēsche te volken pēy
sen en mach noch verstaen **W**aer om
lijene lijndē je vāllē radē dat
wij dat vergherier niet oeyn en
achte **o**er laet ony wederheren

en laet wy ons naestelike be-
keren **Want** wijt een mensche
hoe vruchtbaer dese teghenwoer-
dinghe tijt is **Ghy** en soudt niet
licht weete noch so dwaeslike
voer by late ghaen **Want** ghy
sult weete **Als** wy come van dese
verganlike liue tot die toet-
milde dinghe **Dan** sal dat ordel
out gheschieden **En** siet simpel en
rechtuerdich **En** strenghe den
ghene die dese teghenwoerdighe
tijt dwaeslike voer by hebben
late gaen **Dan** om liue by
dies **Als** ic onderweke proue
v wat ic sigghe **Dan** dese
godlike rechtuerdijel **Go** wt

also seerp En also strenghe dat
je angst hebbe dat sommighe nu
v in misroeyse come sende En
yt dat je v vander onghewet
re barmhertich gods segghe woude
Hoe bereyt dat hij in barmher
tich te doen in dyt leue **So** heb
je weder om angst dat sommighe
om bebronne vā die barmher
tich qualiker en dwaepiker
doen sende En also sondighe **Wel**
ke sende als te beampete waer
hier noch hier namelijc god niet
verghene en sende **Ijere** hinders
het in te beampete dat yet seimee
al wat seer lanch ritaghe heb noch
tan heb je wat te segghe van

menichgherhande ander mensche
En van menichgherhande dinge
Daer om dat wy van den rechten
~~rechten~~ wege ghedraelt sijn Also
veel En se waer al waer
dat se al dit helen jaer anders
niet en dede Dan se predycti
se en mochte noch niet alle
enfe ghebricke En sende'yt
sprake mer alst god weder
ordiniet so sal se v Doet dat
segge' Daer is op in dyc nae
godh en spreect een vader noeste
en een ane man
Dat vrede sijn en En dyc
ander gheestelike leeringhe
tot bespore' hiden ende tot

gheestelike luden int ghemeyn
nietant wt ghenomen

Het is ghevallen dat die
meyster op een tyt is ghe
gaen tot een beplote doester
in welcke waren vijf beplote
penefonteyne Die hem begonen
toe te spreken En te bidden dat
hy haer een sermoen woude
doen En segghen haer vande
volcomen ~~doen~~ en waerachtyg
ghe beplote linc Hy heeft ghe
sproke dat hy dat die naesten
sonnedach doen woude **Wacht**
dattet god also ordinerd Ik
dan die sonnedach ghesomen
was soe sijn daer ghesome te

same veel mensche. En die meester
is ghecome en heeft sin sermoen
begonne. Aldus segghede sijne
lijnde sinthe paulus heeft ons
lynde gheleest een seer nutte
en nootdringhe leringhe in sy
re epistels ghelike. Want sy
lanc is en sal ige niet al heel
mer een deel. D' daer va segghede
lijnde lijnder sinthe paulus heeft
dese woerde van hem seluen
gesproke. En sprac ic weet
een mensche die voer vierden
jaren opghetoghe is gheveest
ind' deden hemel oer waer
ind' lichaem. Of lude di' lich
aem wat dat en weet ic niet
god die weet. Sijne lijnder

Inte pauze hadde dat gescreyde
vieren jaer. **N**och en wondich
niet segghe ver hij die orlof had
de ghenome. **V**an god noch en
heeft niet ghedaen als nu ander
ijt sonnyghē mēsche doen. **W**elken
als hem een deyne gracie van
god gheghenē wert ver stont
berste sijn wt. **E**n segghe se sonder
godh orlof en vrede daer sommij
ke ene mēsche van. **D**ie also weij
nigh daer van weet als sijn seluen
doen. **W**aer om dattet wt oet
dicke gheschiet. **D**at also dānyghē
mēsche die also callich sijn. **A**lfulle
gracie ontoghe wert. **E**n wert
enen anderen gheghenen die

meer vlicht in Daer om hoort
u voer onghewillige callinge
wetende **W**ant in dese tijden
en werde niet veel menschen
ghenonde. Die een vlichte onder
scheidinghe hebbe. En daer om
en sullen die ganc gods niet
lichte en sonder gods orlof
gheseyt werde. Mer dat god sinte
paulus die orlof heret ghegeue
te segge. Dat heeft hij ons ghe
dan tot sene vmaniche en
tot sene noetrifigher kerke
ghe. **A**ls oft gheschied dat die
heer ene van ons sonder voer
ghaende vdiene sijn voercom
de grade ganc. **D**at hij hier nu
niet en soude veruert werde.

Wacht dat hy hem oec lyden
toefende als hy sinre paulus heeft
ghedaen. **W**eet lieve kinden
dattet noot is die ganc godh dwer
lyde' tighē te come **ayr** ist datse
den lyden vorcome so moeten
sy ten minste' oinnith lide' ghe
promet wude'. **O**ch lieve kinden
deren **W**ant liden so edel is
daer om heeft god ghegheue'
Alle sine' lieve' heylighe' also gro
te liden. **E**n want te liden also
vrechtbaer is die siele. **D**aer o'
heuet god sinre paulus orlof
ghegeuen om te segge' vā sijn
lyden. **E**n hy sprac' hude' inder
sinre epistole dat hy wach is

veel ~~van~~ ⁱⁿ arbeid. En in men
ghe herbare en in plachten so
ne maken stadlike Inden dat
vanden yden heb ze vyfveerf
Vierveerf plachte onfanghen
een mij ^{veer}veerf bin ze gheghe
felt En bin ze ghestent. Die
veerf bin ze so ^{veer}brocht gherwe
den Dagh en nacht heb ze in
dat diep die mecht gherweist
Die wijle ⁱⁿ die weeghe in perij
liche in valche broedre in
arbeide in velle in soude in
nietheit. Deze en veel an
der bescrijft sinre paulus hude
in sinre epistole. Die hij ghele
den hadde ende op dat zofte
sorte. Onder alle spreest hij

En op dat mij die groetheit
der openbaringhe niet en vheffe
so ja mij gheue die prekel
mijn vlyg die enghel des dunck
satanah die mij coeyt **W**ar
om so den heer diervet ghebe
den heb dat hij van mij gaen
sonde **E**n die heer heneet mij
ghesijt **H**et ja dij ghenach
pauke mij grade **W**ant die
ducht wort volome volbracht
mder oranchet **E**n sinte paulus
heneet ghesproke gaen sal so
mij daer om ja mijn oranchet
vlyde **O**p dat die ducht cristi
ja mij wone mach **D**aer om
we hene kijndere wante sinte

Pantus in desen ewighe ont
berijft heeft dat hiden also
verachtbare goet is so sulke vey
hem ghelouen En hem oec
nae volghen **W**ant weet wt
dat vey ymermeer come wil
ke tot enen goede h sijnde en
verachtbare leue so en mach
andere niet gheschieden ten sy
dat vey weyligher vake alle
lust der natueren **W**ant v
fakē der natueren is te laten
alle dinghe in welcke die na
turen luste of ghenoechte heeft
weghenome redelijke nootdru
fticheit En dese nootdrufticheit
sal also weesē **O**p dattet hem

een hulpe sy gode te diene, en
alle ander dinghe achterlat
mach. **W**ant weet voerwaer
Dat niemant begripe noch
onderwynde en mach die olt
fuerste dinghe. Iken sy dat hij die
mederste dinghe achterlate. **W**aer
van hijnt paulus heret ghou
spreken. **B**roeders wt dat ghy
nae dize begheerte des vleysch leeft
so suldi sterue. **o**er wt dat ghy
die werke des vleysch doet
suldi leue. **g**est. **I**ken sy
dizet. **W**ij soude ons spiegelhe
in dat onmetlike beelde ons
heren ihesu **C**risti. **2**ke daer
hijnt paulus van sprecet doet

vet den ouden mensche myt sy
nen waerde **E**n wert aenghe
dren onsen heer Ihesum Cristen
lyene huyndre daer is noch een
ander vech meere en edelre ver-
sahuynghe **D**an dize oncrmyt vech
he men der natueren vfaet
Want dese vfauynghe is groet
oncrmyt welcke vfauynghe men
den gheest vfaet **D**ize aldus ghe-
slyet **A**ls wānne dize gheest
dat vleych inwonen heeft **E**nde
alle vganckelyke dinghe boue
ghegaen is **D**an springhet sy in
dize cruyghe gouden die vech ghe-
noechlyker sijn in hare smalen
En ghebrukinghe dan haer te
voren die natuerlyke dinghen
ware **A**ls dan den mensche

gheschiedt te sinake en te ghebunke
Dye alre onse boue gaende hoed
Ite goede. **D**an ghelyker wyse al
hy wylt vsmact en vsmact hewet
Die wellust der nature. **D**o y he
we ouer noot te vsmact die wellust
en onoverloijend goede des gheestes
en laten god sijn wonder alle god
hebbe wijs. **E**n dese vsmactinghe is in
den cristen seer swaer den ghenen
die nader wellust des gheestes god
ghesmaect hebbe. **E**n dese vsmactinghe
ghe hiet armoede des gheestes. **W**ar
van heeft onse heer sijn ghespro
ke. **D**alich sijn si die armen van gheeste
sijn. **W**ant dat rijk der hemelen
is haer. **W**et hije hene hijn die
Hoe dattet diche gheschiedt. **D**at

dinghe mensche daer toe comen
dat sy in hem selue **E**n in haer
welbehaghe seer subtyllike beethe
en neme die dinghe die hem in
lichte en smake. **M**och en laten
hem god niet onwilt en manie
re van steruyghen **d**ier **N**oest
so wie dat dinstuyghen mensche
sijn dese ghebruke die ganc gods
en sijn gracie overghebaerlyc
en dese sake is dese **W**ant god
dese **N**oest **W**ant dat hy hem
niet en lichtede en smakede
sy soude van hem lude **D**aer
om wedehout hy aldinstuy
ghen mensche mit hem onwilt
suyghen sucte troestuyghen **O**p
dat sy niet algeel van hem en
scheiden **d**ier **a**lfulle mensche

syn alte zeer oranche en cleijn
Want sy syn noch in hare eg
ghe wilke en minnen **E**n mer
ke den schijn voer dat voese
Udustanijghe mensche sijn des
alheel verwendijghe mensche
En want nochtant hem sel
nē seer in ghebreed mensche
te voese **o**er sy syn seer bedro
ghe **o**er ander mensche die
hem te grond god overghe
nē en late **D**ie suete en bitter
al gheleke van god of fan
ghen **W**elc waert dat wi
hem die invloeyinghe des
lijch **E**n des smaech ghevo
ghen word sy en schijden
niet van god **W**ant alfulke

mensche sijn waerachtighe inghelken
de mensche die swonne hebbe naue
lyke smaet. **E**n ghespeghelike smaet
Dien is niet oetmoedicht. **I**n suldi
wese liene hindere. **D**at also waer
mensche hem also vaket heeft en
vylthelike also niet des geestes. **E**n
alle der natuere simlike sueticheit
diner ghegeuen heeft. **E**n bouen
ghegeuen. **D**at alvulke mensche cene
vrychelare. **O**uchpinghe ghedaen
heeft. **M**er hem is daer nae niet
een goede beueninghe. **E**n hij sal
in allen tijden hem hoed. **O**p dat
hij alreer mach bliue in groter oet
moedicht. **W**ant die helpele viand
den niet of en late. **M**er soeken
alreer hoe dat sy hem bedriegen
moghen. **L**ijene hindere te gronde
ghelatenly. **O**uer alle die natuere

is een seer guet beghynsel **W**el
gheesicht in waerachtighe oetmoe
dicht **W**ant sinre pieter spooct
sijn alre lieffte wert **W**elmoedicheit
ouder die machtighe hant godh **O**p
dat hij v vhoghe in dier eyt die van
dingheh **L**ijene hindre **O**ch of wij
nu here mochte **H**oe dat wij come
mochte tot waerachtighe onderwor
penheit **O**ch gheesth in rechte en
waerachtighe oetmoedicht **O**p dat
al god van ons haelde die ghene
like gracie **D**at wijse hem wel
late mochte **E**n onse begherete also
bedruynghe dat wij willichlike ghee
begherlicht daer van en hadde **D**aer
van seijt sinre diomijst aldus **W**an
neer dattet v valt **D**at god onder
sachelijc **O**f ghemoechlic in myre

lijken wagent Dan ye mij recht also
ghenoechlyc En wech of mij god
goerde Dat alle creature mij in
dijer vrie also ghehoersaem waere
Wachtant en waer mij also wech
niet **A**ls mijt hem **o**er wanner
dattet valt dat mij **G**od mijt sijn
re ghenoechlyc teghe woerdlyghet
ontoghe wort so heb ye beghoe
te na hem **W**arlichheit sijt sijne
dionijstijg als ye dat dox so ye mij
ghebrech in die sake Salomon
die sijt in alle sijn godlyche wer
ke selke wij ruste en vrede hebbe
Dijet die bedaechlyche yamer
lyche ~~uden~~ begherte **h**iet
sijne dionijstijg gherekent sijn
ghebrech te sijn **W**ant hij bebre
de wech dat hij noch niet volcome

lijc ghelate en was **Als** hij also gods
begheer werdijc **begheerde** Voer
waer die alre meeste ghelate is
ghelate te wordē in ghelekenhe **Dat**
is ghelate te wordē **hem selue** te
late **mer** dat behoort totte ghenen
die godh ghenoechlich **En** soetichheit
ghesmaect hebbe **Och** lieue hijn
re een mensche soude also manly
ke strijde **Dat** hij also wyl in gods
waer ghevoede **Dat** hij alle oeca
tuere mitter hulpe gods onergaen
en onergaen soude moghe **thent**
hij in god quam **Dae** soude hij
inde heylighe geest ghekeert wer
den **Dat** hij mit sijne rede soude
conen alle creatuerlyke Dinghe
ouder die voete trede **En** dan
wilt sijne Augusti soude moghe

spake alle creature sijn om een
recht tot gode **W**oert hij niet hij also
wat dat hij wilt dat hijt alremskel
jnt beste mach here **D**ie mensche
foude oncrmyts sijn reke also sueltij
En also vermaidelijc oefent ende
duergaen alle dese creature also
dicke en also menichverme foude
hij duergaen thent hij alle ghesta
pe dinghe laten mach **E**n hem
also starckelijc dienvylc va alle
creature scheid totte tijc thent
hij sijne zijckel blijscap **E**n sijnt
herre ghemijde alleen wijnd mach
te **E**n daer om sprac sinte paul
die god onhanghet die wort een
gheest mijs hem **E**n in dese ver
manbelijnghe in die gheest verwa
delc en ghetword dat enijc een
mit dat een **W**oud die mensche

der dese milike woffete en volco
melike hem selue En mit alle
ghescrede dinge vake die soude
alle dinge veruene mit god Wel
ke wij een ghetuyjnisse hebben
en sinthe paulus die daer sewart
Alle dinge vmach so in hem die
wij staret Och liene kinderen
soet u arbeidet u en haestet
en leet liene Want weet
dat een mensche in deser tijt
wel daer toe coemt Daer hij
also ouer onghemete banchen
natuerlijke blyscap onderuynt
Goedamich alle ouerure niet
ghene en moghe totte besten
daghe toe En wij souden studie
een op dat wij liere mochten
warachtighe aanbieder te werde

Die den vaders aembede ynde geest
lijne kinder zo heb angst op datte
niets te langhe en ward. **Want** die
bepote joncfrouwe hebbe mij ghebe
den hoe dat zo hem segghe woude
Wat behoert tot ene bepote kenen
Eijet zo sal u segghe **Wat** enen
ygheliken waerachtighe bepote
re joncfrouwe wief sal tot
haer behoert datte fempel en
bepote sij beide van binne ende
van buiten **Eij** en sal niet loepe
yape dier die vengere **Of** waer
warne hier en of daer doet **Of**
gheseyt is **Eij** soude also puer we
ken en also ofgheseynd kene **Ende**
hase hebbe **Als** waer salie dat sij
wee alle zinken bedide die ynde
verghenier sijn **Dat** sij weerdich

waer **E**n ghemeych daer toe **W**ie die
siele te vlossen **E**n bestote claestor
lene en y gheen deyn dinc **E**n
bestote claestor joncfrouwe soude also
reyn lene **D**at sy dat alre macht van
gode soude vryghen moghe **W**ie dat
die ganse heile heiliche kerre **O**uer
mych die sone gane des heilighen
gheestes vryghen **E**n weet yst dat
dijt niet en waer so en yst niet
een verachtiche bestoten joncfrou
we **E**n bestote joncfrouwe soude
also lene **W**aer sake dattet ghe
niet **D**at haer alle achte der heilighen
ontoghe werde **D**at haer dat niet
en soude hindere moghe by gode
Mer nu yst daer toe ghecome dat
dye claestorlike ontfanghe des anich
gaste sijn des moeghenen begerghen
sy hem haer noetruffe **E**n dat behout

totte gasten waerach; tot men
bestoet **Y**oncfrouwe behoert Dat sy
hazr sikem honde sal waghens
me grote redelike ~~sal~~ noetsake
Sy sal puer en andachtich bydden
Een bespoet sterfche of ~~laef~~
doestersche en sal gheen gast wa
ringhe oefene **N**och callinghe mit
ten luden hebbe **H**er sy sal in
godlike ghelatenisse also vast alle
tyt staen dat sy naeder onderuyn
diker wachste en der ghenoech
liker bliscap in gods dermynghe
alroech maech blyne vrouweleyke
En daer toe alle creature om
god te versake **S**onnyghe bespoet
sterfche segghe het in my noet dat
ic in my dreegher oefene waghens
mynder naestan afulke wachste

en souden in gheen slot ghegaen
hebbe **Mer** in een gasthuys **En**
hem daer oetmoedelyc ghecoefent
hebbe **ind' hiden Cristij** **En** dat
hadde properlyc tot hoer behoert
En oet fullc alfulke mensche coefis
dat vrouwehede daer **Connyghe**
segge ic moet my naeste ic hul
pe come om godh wille **Dat** en
behoert niet tot ene besloten
pensfonteyne **It** dat sy ic recht
aemerste sy souden niet vjnd
hoe heymelike dattet haer oppit
teghent waer **En** besloten
frou souden haer leue **Also** puer
En also of ghescheyd **En** also vj
houde van alle creature **Dat** haer
bedienten allen creature ic hulpe

sonde moghe come die den kersten
naem hebbe **K**onighe spreke noch
Och ye hijn so crant va nature dat
tet my noet ih dat ye my selue te
hulpe com dat ye spreke mitten
menschē **O**ch die alme nature
hoe vinderen di yndich dunckel raet
Weet so vint dat ander yet suet
int bestoeten cloester **D**an vint
lichtijc te hie om gods willen
dese en gaet niet wijselijc int
cloester **K**onighe gaen int cloester
en en seer vredelijc die ael
missie **D**ie nachrang zeer ~~swaer~~
lyken onwylichheit daer om
ghedaen souden hebbe **A**ls ver
smaet **O**penbaerlic ynder strate
Als ebendlic **W**eet so vint dat
dustanijch sijn dese en sijn niet

te recht beflote **I**uere zielen
waer veel beter datse lighen
in enen openbare wech alledich
allen mensche in een rechte der
ontfermheden. **E**en dusenaeften
als, sij daer in gaet so sal sij haer
pues vis en bloet en willichlyc
Crystum offeren totte onse veer
alle menschen die daer spraken my
god **m**ijn god waer toe ~~sal~~ heeftu
my ghelate. **L**ijene kindere synte
maria magdalena **D**ie was en
verachtighe dusenaeft. **W**ant
sij stont willichlyc en vij sonder
enighe hulpe der creaturen. **L**ijene
kindere die hemeliche vader heuet
sijn enighe soen te lide ghisent
in die menschelike natuer

En wy wille' alsoch wien te liden
Wet wy doen wat wy wille' **E**n
hoe dat wy wille' **I**st dat wy den
sekerste naepre' **E**n den supelijste
wech vynde' en ghevinghes alle den
ghe' duerginghe' **H**oe en macht
niet anders gheschieren ten si sake
dat wy naenolijste' dat exempel
Och waerachtighe' beeldig' **C**ruste
of in enighe' maniere' te liden
nochtant so moet' v' een weingh
troeste' **W**ant wet dat die he
melijche vader onh' niet also' spre
ghe' en is **A**ls hij sine' lieue' eni
ghe' soen' wech' **W**ant ghy' sult
vieten' waer' dat wy onh' mit
alre' grachte' gode' offerd' te liden'
Also' dat wy' willighe' ende
gaern' liden' woude' **A**lso' wat hij
v' onh' hebbe' woude' te liden'

Woch en scheid niet vā hem of
hy ons liden toe sende Dat wyse
dan niet vlyen en vronde? **W**
dyt die hemelische vader zēnerote
Dan soude hy gheringhe alst hem
goet dochte alle die pijn vā ons hake?
En coemt ons op mit sijne bene
natuerlijker onderwindinghe ende
veeluygher veraestijnghe **E**nde
weet dattet veel gheschiet is ene
mensche dat hy dese vrolyke hoedyt
ontfanct Dese mensche en weet
niet noch en vraecht vā enijgher
verfiche dinghe **O**p verficher hoed
tijt **W**och en verblift hem dan niet
vā die tijt der gheboorte ons heren
noch in pasche noch in pinxteren
Woch in enijgher andere hoedyt
hy verblift hem alken vā die grote

overcom en grote burlifte **W**an
naer als god myt syne boue nature
lyke **E**n teghewordigher gracie
in yulheie tot hem coemt **E**n dat
in wat tyden dattet des jaech ghe
schiet **S**o werde alle die voer
ghenoemde hochtijde in hem te
samen d'insolt **W**aer om vuy gaer
sande tijde so wat ont gheschiede
Want overstet byene leynere
also wijc tot eenen boue nature
lyke grote en blidelike hochtijt
coemt **O**nmith tijde **D**yt waer
een fier wijc **W**el ghesordniert
vinnstijch **E**n weselije mensche en
hij wort also wijc vander yuloyne
ghe del heilighen geeste **D**at hij
wel weke mach **W**atme doen

of late sal **E**n dan so word' alle
werken in hem vruchtbaer oer
hij en hout niet niet vā hem
selve **A**lsoch blynde in groter oet
moedichy hem selve hout hij voer
een ontent kinichy **E**n algh in
verschand mynlike **E**n hijnt
like ongt **A**ls hij mit en leang
tet anders dan dat die liefte syn
herte niet ghenoch en is **E**n
als die mēsche daer toe comt so
syn alle die eighen dat is alle
ende aenghenomē ghewente
te niet ghegaen **E**n heeft daer
om enē sympele' kerstlike' vā
drijnghe **E**n is hij dan onbelut
vā alle' mēsch' ten waer datter

En mensche waer vande seluen
leuen Die die selue gracie onder
ghenonden had En wyse ommijth
onder wijdinghe van dese werlt
noemd hochtijt Och lieke huyden
Op dat wij hier moghe ommijth liden
te liden En dat wij ommijth liden
moghe comen tot deser bene nature
liker blideke grote hochtijt Och
laet ons aenroepen Die cruytge
waerheit dat hij hem gheue
dijge wil ons Daer toe te liden
Oftact wo op in godh name En
fuerst een pater noster en ein
me maria

Die die meijster voert liefde
ende van synen dode

Hier nae is te weten dat dese
meijster stadelike is voert
ghesagen Ende heeft volbracht in
enen ghevarighen Oetmoedighe
gheestelike leuen En inder gracie

des heilighen gheestes is hij also wijt
ghewordt. **Al** wat dat daer toe doen
was in dien stat. **En** lande het wat
ghesels of weerlijcs. Daer hadde
die mensche gaeren den meester
mit hem. **Want** si hadde gracie. **En**
ghelouke tot hem en si gheleefden
sine raet en dede daer nae. **Ende**
hij heeft daer veel sermons ghedaet
nae manieren van sermons. **Al** die
voergheboemde sermons bejide tot
ten gheselike. **En** weerlike lude
meer als hij indit venschasse linc
wel tot weelge gaet prijstijke ghe
leest hadde. **En** wat als ghesijt is
allen mensche lief gheselike. **Ende**
ghewijt in dien lande. **Ma** dese voer
lorens neghen gaen woude die heer
sine bnecht lonen. **En** sine lieuen
vriend tot hem halen. **En** woude
set niet langher in deser elande.

laten En hi wende hem sonder ve
ghewer tot hem name En hi hem
ghede dat hi niet in seine praere
crancht En langhe Also dat hi me
nighe tijt vghelijck was En heeft
groten arbeit ghelede Al die tijt
ghelude was so behende hi wel in
die godlike gracie Dat hi in coeter
tijt van hier scheijde soude En god
wie dat sijnde sijne pine in sette
woude Also hi die behende so badt
hi sijne dienich Dat si senden sou
den om die mensche die beech
sijne lieve vriende Dat hi tot he
quame En hem segghe soude dat
hi in coeter tijt steruen soude Ende
begheerde dat hi bij sijne lieve vnde
weise woude Die liech was ghehoer
saem En quam totte meijster Die
hem sijn vriendelike ontfanghen
heeft En als hi hem gheruaght
hadde hee dat hi daer an was so

gheyt by gheantwert jch waer
dat tijt seer nae by jch jn welcke tijt
mij god hebbe wil **D**aer om lieve
soen weet dattet mij seer troeste
lijc is daten heer lijste by mijne wot
ganc **E**n is bijde dij dattet naeste
dise bladi papieren jn welcke du
vijnde salste alle dije woerde befor
ne die du jn veel tijde mit mij **E**n
is mitte ghesproke hebbe **E**n oer
sonijghe punte van mijne leuen
Die god onnuyth mij sime **E**n on
waardighe kinde hem gheveer
dicht heeft te werke **D**aer om
lieve soen jst dattet dij gae dinct
En jst dattet dij god gheeft te doe
so make daer een boexphijn van
Doe sprac die mensche **H**eer mijne
siet ic heb oer vijf sermons **D**ie is
ghesacne hebbe van **D**aer om

Ist dattet v. dunct is wil ze die dan toe
 doen **O**p dat wt labesame se boeght
 mach werde wt welen naem **D**ie
 meester sprac **O**ch lieus sou ze bidde
 dy en vermac dy also hoghe guder mij
 nen **I**h. ze verman mach **D**attu
 doch niet va mijre weghe noch wt
 mijne naem en seijnisse **W**ant
 het en is mij niet noch ze en wil
 dat niet ghescede hebbe in mijn
 leue noch ena mij doot **o**ver het is
 al te same godh die dat onscijnich
 mij arme mensche heuet gheschiede
Dacr en ist dattet di oltas dunct
 om rijchinghe ont ena menschen
 dattu dese te gader scriffte **E**nde
 en wilt dat in ghesme wijt mij
 of mijne naem toe seime **E**nde
 wt mijne naem wt spreke **o**ver
 die moechste wel seime **D**ie meester
 heet dit of dat gheset of gheset
 oltack mijne naem te seijnge noch

Dy en salge dit boecshyn niet late
lesen in dier stat. **A**ls dat ghe
forene hebbe. **O**p dat ge bij quentne
re niet behent en werde. **D**at yet
gheveest hebbe oer neemt mitti
in dine land. **V**eel ander goede re
de hant die meijster mitte men
sche ghehad. **X**iii. daghe lant tot
dier oren toe dat hy van heere
scheide sonde. **D**oe sprac hy tot die
kerke mesche. **O** lieue soen ge beger
van dy dattu mij om gods willen
adferiere wille. **A**ls oft die wille
godd waer dat ge weder tot dy come
mochte na myre doot. **D**ie mesche
antwoerde. **I**st dattet god wil so be
haechtst mij. **O**p dat sijn wille daer
in ghesche mach. **H**et is gheschiet
als dat die meijster den doot naeste
dat hy in sijn ghest genen also
verwachtiche en ongheliche ghesact

hadde **E**n misbaer dat alle sijn broer
Lief **E**n alle die daer tigherwer
dich ware in groter angst ware
in aensien sijn vnaechtyc misbaer
En also heeft hy die lyste vrie sijn
lincen also vnaechtyc besloet alst
scheyn **A**ls hy dan ghesproke was
so sijn by nae alle die inder stat ware
berueghet ghevorden **W**ant hy was
allen mensche liefstallich oer vreb lide
saghe **D**at die lode by sijn eynde
hem also bedienstachich was **D**aer
om so woude sy hem eer bewysen
En noede hem mit hem sijn
oer als hy sijt an melote **S**o is hy
ter stont van dier stat ghevloeghe
in sijn lande **A**ls hy dan ghetoghe
was **E**n hadde drie daghe ghereist
So ghevicht dat hem die sonne on
dorghing by ene drijne dorphyn
Ende als hy niet ~~hadde~~ vorder

wandere en mochte om dat die nacht
aan stont **Noch** oec gheen ghemens
herberghe in die vorstene dorp en
woude vunde **Do** bat hij ene verbaue
mensche die hem inden weghe open
baerde dat hij hem **En** sijne brucht
herberghde **En** namme daer voor so
wat dat hij woude **Die** mensche sprac
yt dat ghy hebbe wilt also als ic hebbe
ic sal gacen doen **En** also heeft hij
hem in die herberghe ontfanghen
En heeft den mensche in sijn huys
gheleijt **Als** hij best woude oer sijnen
brucht leide hij ~~in~~ in sijnre suere
op dat stree in die nacht als die me
sche die gast ontwaecte **En** niet en
sliep **So** hoerde hij een veruhande
stemme bij hem **Noch** want en sach hij
niest niet **Wes** van hij al wat
vermaect wert **Do** sprac die stemme

tot hem **E**n wick niet. **V**naert my
liene soen **W**ant ye bijn die meijster
Doe sprac die mensche tot hem heer
meijster ye begheer **I**st dattet die
wilde gods **I**st dat ghy mij segt hoet
met v staet **E**n waren dattet oec
dat ghy also **V**naerlyke **W**eganche
hadt en soe sprac na dien alst
scheen **W**ant v broederly sijn in en
rehande wanhope ghevalle **E**nde
alst te gheloue **I**st **D**o sijn daer soen
mijghe in ghesandeliseert wt uwe
sijde **D**at also **V**naerlyke haet
was **D**oe antwoerde die seime die
meijsterly liene soen dat sal ye v
seggen **W**est liene soen **D**iese
heer god en vrende dat anderly
niet **D**an ter sone als mijn
sich wt mine lichaem gheheide
sonde werde **D**at die engelien
mij dan ontfanghe souden **E**n

mij vader duncken bescreuen
En in gheene wijs mij meer moey
nisse doen en soude noch yse voert
meer niet sien en soude noch niet
meer mit hem wat te doen en
soude hebbe. Daer om so moet je
bet alse strenghe sijne onfanghe
En dese moete je lide voer mijn
verghenue. **E**n weet lieue soen
dat die duncken mij also stanchel
aensochte quelt de en moeyde mit
also doelke bedriechnisse. **D**at mij
dochte dat je al heel nu mis hope
woude. **E**n hadde je moghe spreke
je soude ghe loepe hebbe. **D**at sij
also wonderlijke newetheit nu
mij verwacht souden hebben
waer van sij mij dincen
ghe verwechlyke sijn den
bekent souden hebben die

Dage schein oer weet die almacht
ghe god gij my ter front dat bin
voor die pijn En martelic Wint
ter front als my siel va mijne licha
scheide Doe namē die heilighe anghe
le my siel en brochte in't paradys
en sprake tot mij hier salen vijf da
ghe wachten En sonder alle angst en
sorguordich Oecide noch en vrecht niet
dat di die duwel enich quaet doen mach
Oecen arbeit of pijn selten liden Dan
alleen daghe die vijf daghe duren
salen dat gloriose gheselschap der hemel
soeter vrienden Als dan die vijf daghe
gheleden sijn so salen alreest set reijn
wesen En dan selle wij weder hier
totten come mit bliscapen En leide
di mit onh ayt hegher vrocht
tot die onspreekelike altoch ewe
lyke duerende vrocht Diec luent

soen du en salste mij wy niet meer
vraghe **W**ant ye hebt dy ick gheseyt
Dat ye dy sigghe sonda Noch ye en
sal dy ick niet meer sigghen **A**js
alre liefste soen god moet di ghebene
dien **E**n hy moet dijn ewighe loe
re wesen in die altoch duerende
blyscap **D**oe seide die leliche hene
heer meester ye begher van v
als ghy coemt tot god **D**an ghy
dan naerstelike veer mij bidden
wilt oer wat die mensche meer
maecte of sprac te help niet
hy en antwoerde hem niet meer
Wert als die mensche dat sacht
so begeerde hy en weynstet te
rusten oer hy en soude niet sla
pe **E**n also lach hy en en soude

vanwe den dach vueracht. Als den
dach opghint ter pont soeef hy
weder om den prior En den broe
der den meysterk. Hoe dat hy by
hem gherweest hadde. En soeef
hem oec alle die woerd die hy
hem gheseyt hadde. Op dat wy
dan alle dat vuerachtliche ende
heftliche beelde onse here ihesu
Christij ghelyc moghe werden.
En sijn exempel naenolghen.
Daer toe help onse die vuerichte
wacht. **Ame** des gracich
Dyt v. van sinte hylgaer.

In het onse here. **Dusent**
en hondert. **Doe** die here
der apostelen en die vuerichte
rechtverdrich. **Die** die heilige
geest ind' kerste gheset hadde

Began te slappen Doe worde ic
gheboere En my onderich mit sich
ten loefde' mij gode En in dat der
de jaer myn' leuens sach ic va
den hemel so grote licht in mijn
siel Dat my benede ayer en myn
die hinder myre soget en mocht
ic daer niet of spreke En in
achte jaer myn' leuens Worde ic
gheoffert in een doester En so
voert tot my vijftien jaer toe wak
ic veel dinghe' siende En veel dinghe'
sympelike sprekende Als dat die
ghesien diet hoerde hem verwonder
den van wien si ware Of wien
si quame Doe verwonderde ic
mij oec Doe ic dit va bynde in
mijn ziel sach dat ic oec my

notwendighe ghesicht waer
hadde **E**n dat je dat oec nu ghe
hoert hadde **W**aer om wordt je
mit grote angst benaet **E**nde
wanneer je gheschiedelic mit dat
ghesicht van desen licht befont
wert **S**o sprac je veel dinghe **D**ie
din ghenen diet hoert versent
schem te wesen **V**an myne jecht
tot deser reghewoerdigher tijt
Via dien dat je nu meer dan
tseventich jaer ont lijn so sie je
alrechi ~~dit~~ licht in mine ziele
En mit ghene not wedijgh
oghe noch mit ghedachte noch
mit ghene hulpe der jowen
dijgher sunne **O**ntfanghe je dat
Dit licht dat je sie en je nu

dit

ghene steden behoudelic over het
is veel lichter Dan die wolken
die die sonne draghet **W**och je en
can daer niet in werke noch
hoosheit noch lanch noch breech
En ~~dit~~ dit licht wort mij ghe
noemt een schein dat linnend
licht **E**n ghehe die sonne Ende
stanc ind' water opebaren
Also vscijne mij in dat licht
die heilighe scrifte sermonen en
doechden **E**n sommighe ghefor
mierde werke der mensche **E**n
alle dat je in dit licht vernee
dat leet je en weet in een
oghe blijch **o**er wat je niet en
sie dat en weet je niet **W**ant
je bijn als een gheleert mensche

Die forme van desen licht en mach
ye ghy gheenre maniere bekenne
ghelyc dat **ich** die doet die sonnen
met volcomelic aenshouwe en mach
rechtant behouwe ye somwil ye
dit selue licht noch een ander licht
Dat my ghenoen wort dat se
wende licht **ayer** dit licht en sie
ye stadelyc niet **En** sijn forme
mach ye noch qualiker bedude
Dan die forme des eerste lichts
Wanneer ye dit licht aenshouwe
so wort my alle droefheit en
druc vader memorie ghe
ghe **Also** dat ye dan hebbe sed
als een jonghe deern **En** niet
als een out wijf **ayn** ziel en
is nimmermeer sonder dat eerste

licht Datter ghehlycke wort een
sohem des leuendighen licht
En dat sie ic als of ic saghe dat
formamente **D**uer een lichte
woorde sonder sterc En daer in
sic ic dat ic vande schynfel des
leuendighen licht soeke

Ein leere sijt **N**eylsta gode
offere een vette offerhande
En seer bequaem so maech
in alle dine druck een blide
ghene ghemeed **D**ie hemel
sche goud smijdt die dat gont
onser zielen purgier moet
inden buen der tribulacien
die wort weder op syn vuer
der minen **V**iet om te leffen
maer om te straken **H**ij blaest

daer wijnt op En daer sijt
of wt te gaen daer wort of
karnede En sijt 14 wel een
wonderlyke cracht die van
oranchide sterke wort Va
hde blijde wert En va dafit
dode benedych wert Water
spijt dat meer En ghebet
fadt dizen hongher August
een luyte mensche hoert toe
alwech mit Christus and' orant
ghenaghelt te wepe Ein leere
sijt Het 14 een verachtich sij
te dat god een mensche sijn
sonde vghene hant 11 dat
hij vghet dat hem misde
14 August sal 14 werde dat

ye niet en lijn so moet ye
late dat ye lijn **Want** die
ziel moet te niet werden
sal sy mij gode denijcht werde!
Barnard broeder wij sy
in desen warelt gheset recht
als in een campe te stude
En in desen campe gheen
plaghe noch sericht en lidit
die sal hier nae sondes ere
wese die gracijs **Van**
een joncfrou in enicht
En joncfrou woude
in een puer volcomen of
ghescheiden line leijde by
woude onvergheuen alle

ghescrepen creatuere Op dat sy
In sepper alre creatuere die
lyke behoudt mochte En woude
ouerghene alle sotsch deser werlt
Op dat sy die ewighe vroechde
mochte besitte mit gode En
woude ouerghene haer ewighe
wille Op dat sy den alre lieffte
wille gods mochte inollen
En woude ouerghene alle
die myne deser werlt Op sy
haer mitter godliker myne
erelike mochte vermyghen
En gaf haer in een chuse
en in een woude En in een
heymrelyke stat Daer woude
sy in ewighe diene mit rechter
yuyghen en goeder andacht

Doe quamē daer twee priesterē
twee beghene lude Die ghinghe
doer die vooftijn Om hore ter
mij Doe saghen sy dese cluse an
en sy worden di te radē dat sy wete
woude **W**at ynder cluse ynder sy
clopē daer voer Die yonfrou stot
op en hietse in en ontferose goettelic
vā godliker mynen Die onk vader
ghijne by haer sitte **E**n woude mit
haer sprake vā godlike dingingen
Hy begonde haer te vraghe **E**nde
sy conste hem wel berachte **H**y wāt
al dat hy sechte **H**y sprac goedē hēt
Wat sitstu hietē alleen **S**ij ant
woorde **H**eer hy en is niet alleen
dien die almachtigh by hem ynder
herte heeft **H**y sprac hēt die sechte
waer **W**ie god ynder herte heeft

Die heuet alle dynen En huyte hem
en is niet ghemact **Hij** sprac goe
de huyt vrien plechste te blicke
Bij antwoerde **Die** sonde is beter
ghelate **Dan** ghedaen en ghebiedt
Hij sprac dat is waar **Die** ghesot
is en behouet die meeste niet
Want die veel blicket **Ende**
die sonde niet en luttet sy en
rouwe hem niet **En** hij is en
bespottet die penitencien **Hij**
sprac goede huyt pleghesid dat
te herbe te gaen **Hij** sprac heer
beter is een vuerendich tempel
Dan dat is een vuerendich
tempel siche sonde **Hij** seide
huyt die seeste waar **Beter** is
die vuerendiche tempel die god
siche ghemact heuet **Ende**

heffen gheheilicht **E**n gheruyet
mit sinen dierbare blode **E**nde
hefte weder gheleest mit sinen
littere doot **D**an die wouwendighe
tempel **D**ie daer is ghemacet wa
stent en wa hant die mit water
is gheruyet **H**y seide seg mij goede
hijnt hoe diehe pleghen onse heer
god te ontfanghe **H**y sprac beter wt
onzen heer god bij hem te houden
in een rein ynnich herte **D**an he
diehe te ontfanghe **E**n mijn smact
hijnt weder dan hem te wijpen
mit sonden **H**y seide seg mij goede
hijnt **W**aer pleghen dy oflaet
te harte **H**y sprac beter is god in
eene stat te dieng mit rechte
yinnichheit en gueder aendacht
dan te herte wech te loepen

En die yngheer ver vsprouwen **Wat**
die yngaderinghe sijn alre meest ver
sont **Wij** sijn icome ydelne vilder
herte **Wij** sprac hijs du segste
waer **Weser** in god ghe dient in
icome sijn **Wij** sprac goede hijs
wat heridi sijn **Wij** sprac heer
dat doet dat vafte ghelone en
die sterke hope **Wij** sprac hijs
du segste waer **Dat** ghelone
maest du mensche ghesont
En die hope vduinet mis hope
die hope vduinet d' angst
die hope vovermet naden
gouden dat die mensche gaer
hadd **Wij** sprac goede hijs
waer in god alre meest **Wij**
sprac in alle seijne herten

dit
i

En nu alle goede gheeste Hij sprac
goede huyt Du segste waer Dye
reynicht die herten in een wrom
ghe godh En een tempel die
heilighe gheest Dye heilighe
gheest vmanghet hem alle tijt
mit alle goede gheeste Des mij
goede huyt Wyse in die alre
hochste Hij sprac die alre oet
moedichste Hij sprac du segste
waer Want god heuet selue
ghesproke Wyse hem hier v
neder Die sal vhoghet wer
den En den houerdighen
wil god vdeltrae En den
oetmoedighen wil god gracie
ghene Hij sprac goede huyt

Wye is die alre wijsse **E**n sprac
dat is die gheen die dat alre beste
verhijest **H**y seide du segste waer
die schakel alle vyanthike die
ghe **O**p dat hy den scupper der
erwicheit ewelike behonden
moghe **H**y sprac hiene hijnt
Wye is die edelste **E**n sprac dat
is die gheene die mit menich
wonderij der duach d' vriet
is **H**y sprac hijnt du segste
waer **G**od sprac sehe in mijn
vader hant sijn veer abonijn
ghe **D**aer woent een ijselike
in na sijne v' d'ijste **E**nde
sijn daer alle conijnghe **E**g
mij goede hijnt **W**ye is die
alre wijsse **E**n seide hies dat

syn die gheen die arm syn van
gheeste **Want** dat rijk der he
melen is haer **Hij** seide hijnt
du segge waer **Salich** syn die
arme van gheeste **Want** dat rijk
der hemelen is haer **Hij** seide
goede hijnt seg mij **Wise** is god
alre naest **Hij** seide heer dat syn
die gheen **Dije** ontrike syn mitte
vuer der heiliche gheeste **Dije**
sprake dat lof gods mit mirre
overijgh tongh **Hij** seide hijnt
du segge waer **Want** god is
die myne **En** dije myne is god
Wise onder myne blijft **Dije**
blijft in god **En** god blijft in he
lor machene gode naere come
pmermaey **Hij** seide seg mij goede

lijnt **Wat** is god alre ontfans
lijste en behaechlijste pul mensche
Hy sprac dat is een vuer reijn her
te **Datter** onbenedictet is van
sonde **Hy** seide lijnt du segste
waer **Want** dat vuer reijne
herte **Dat** onbenedictet is van
sonden dat bevaert die ziel en
dat lichaem reijn **Dalich** sijn
Hy seide reijn sijn van herten **Wat**
sij selde god sijn **Hy** hebben
den coninc der eer te vriende
Hy seide segge mij gode hylt
Wat pleechste god te offeren
Hy seide een vermoedich rou
wigh herte mit ganse was
rathighen ghehoersamen **Hy**
seide lijnt dat is een gode

Die ghe

offer **W**ant dat oetmoedighē
rouwighē herte **D**at en wil
god nimmer verbrade **D**ie
waerachtighē ghehoersamheit
is gode ontfanclicher **D**um al
dat offer dat en gode offerē maect
se hier onder tijt **H**ij seide seg
mij goede kynt wat sijn die
beden die du sendste totte al
machtighē god **H**ij sprac hier
dat is dat vnyghe ghebet **E**n
vuerich dat daer opdringhet
Ouer die rechte hore der en
ghelē **E**n gaet voer dat aen
sicht der vaderh **H**ij seide kynt
dat is een goede bed **D**ie ma
ket **H**ij een stadighē vuerfchap

by gode **ant**te ghyghe ghebode
wercke ghegeue **D**at d'yn vech
verochd volcomē s' **E**g my
gode huynt teghen vrien
plechste te hoefen **S**ij seide
teghen dat ingheue godh
Sij seide huynt dat h' een
vold' kraefinghe **W**anneer
d' god ghint een mwe
ynichz so kreffet h' mitte oer
vrammer die spreeste van
gode **D**o hoefen mit gode
Eg my gode huynt **W**ij
plach d' te verochd **S**ij
seide heer dat doet die wer
smacke der godlike i fructighe
D'ie beschouwinghe gode **S**ij

seyde yuwendighe vroechde is
meere **D**an alle veruendighe
vroechde die in deser werelt
mach wesen **D**ie veruendighe
vroechde deser werelt brenght
een groot vduet **B**ij is altoech
bestote mit ene bedroefden
eynde Ich bittere dooth **D**ie in
uendighe vroechde brenght
in een stadighe beclininghe
bij gode **B**ij brenght in ewij
ghe salighe der zielen **S**egge
mij goet tijt machte oec
ymermeer behouet werde
Bij sprac nuem is heer niet
218 is ghedinclic dat bitter
liden **D**at god om mijne wilke

ghelede henet **So** ghe, mij mijn hyl
dat my goede me mach in deser
werelt **Dat** ghe mij al vroechde
by seide hylt dat ghe een goede
veremighe mitte weerde hie
lyghe lide godh **Seg** mij goede
hylt pleechst gheen angst te
habbe **By** seide neen ghe hie mit
Wie machte mij neen vten
wonden godh **dac** ghe u al
in begrave byn **Hy** sprac hylt
god henet mit sinen heylighe
lide den viant syn mach te
nome **En** god heeft mit sine
heylighe lide **Ons** die ewighe
vroechde vnoere **Wt** sinen
handen en mach ons nijemat

name **D**eg mij goede huyt en
hebten gheen verlanghe **D**ij
seyde ja ja heer ja begheer een
den natuerlyke doot te stene
Op dat ja mit **C**risto **M**echelike
mach leuen **H**y seyde **D**u segte
waer **D**en kinde verlanghe na
den vader **E**en goede mensche
doot **D**at en ja gheen stene
aer het ja een ver wandelen
ghe die verandike heren ja
een salich leuen **D**eg mij goede
huyt en wercke nimmermeer
bevoert **D**ij seyde ja ja heer ja
werde bevoert aer ynder beo
rijnghe en veride ja met ver
wonen **D**eg mij goede huyt

hinc
i

Waer mede wederstaesse die
beoringhe En antwoerde heer
dat doe ic mitte die overgaen
crachte myre zielen Die ic van
in heyligher dinnondghet
Ontfanghe heb Van daer wt
crachte myre menscheiker na
turen So gae ic in die eer
ste crachte myre zijle Dat
in die gheynachnisse Die ic van
in vader inder godheit ont
fanghe heb So bedene ic die
weldaden die mij god bewij
set heret En noch bewijset
Van daghe wt daghe Op dat
ic hem die dancs So rijffche
ic ende bidd' hulpe Die staich

des gheuechlyche vaderly Dat
mij te hulpe coem Dat go alle
cracht wedersta Dat hij mij
sterke ~~te~~ ghemwoerdich in sine
dienst Op dat go hem ymer
moghe behagen **W**an
dan coemt die docht myre
syndich **G**oe gae go in die an
der orachte myre siele Dat
in die vspanndich **G**oe gae
go wat scade mij dat quade
in brenghet mach Dat quade
brenghet mij dese scade in dat
tet kijnt beronet wort sijns
vaderlyche erf **D**aer hem die
vader soeghefouge en ghemact
heeft Dat quade brenghet

mij dese soede in dattetlijnt be
ronet wert al sin goede werke
En alch troesse **D**at him dat
niet te bate en coemt **D**at quade
brenghet mij dese soede in **D**at
tetlijnt ghepynicht wert en
hanghet **E**nde van dorst **E**nde
dattet wdelijche ghepynicht wert
Wanneer ic desen soede vstaen
sonde **D**o hoede ic mij bilich van
quaden **O**p dat mij dese soede
niet over en gae **D**at ic dat
edele steynoid niet en verbrife
Dat ic mij ziele **W**anneer
ic nu vstaen sonde wert mit
licht mij die duichel' in bren
ghet **D**ie doechel' brenghet mij
dese vrome in **D**attetlijnt

1
vriendlike En lieflike wert
ontfanghe va sijnen vader En
den kinde wart weder aenghe
toege dat eerste doet der ons
sellyt En stult En dat kind ont
gaet der ewigher pijn Ende
besitet die ewighe vrochede mit
te ewighe vader **W**anner ge
dijt vstaen conde **E**as sefene
ge mij lillig in dien duchtiden
Op dat ge die mitelij ontfac
so eyfche ge En lillig te lillig
die vryheit die ~~ge~~ ge dat
ge alle ghebrut vedytas **D**at
ge leue ene rechte redeliken
gheloninghe bestē mensche
En dat ge dat ghelone mitte

verche' **W**er En dat yk hem
ijner behaeltlic' moet werden
Wanec' dan coemt mij ver
heerde wil so gae yo in die die
de onerste orache mijne ziele
Als inden voren wille Die yo va
din heifighe gheest ontfanghe
lyche **H**oe enijge yo en bydde te
hulpe die godelierich' dat heil
ghe gheestly' Dat hij mij te hulpe
come **E**nde dat hij alle vber
de wille va mij vderne **E**nde
dat hij mij ghene ene misse
wille goet te doen **D**at yo din
gouden wille volbrenghe in
goede werche **I**n sijne hant
mit desen saken wederstact
stu wel die beorijghe **E**g

my goede luyt **W**aer ^{om} pleghesto
god te dienē **H**ij seide heer dat
en doe ic niet om tijtlic loen **O**ft
om ewich loen **E**n ic en doe
dit niet om angst **D**e ewigher
pijnē der hellic ^{noech} om dat lof
der mensche **N**och om dat mij god
ghescrepen heuet **M**er ic doet
om godliker ^{verrigher} myne
wille **I**n edelheit sijn, godlike
eyghendoms **L**ijnt sprac hij dat
ij wel ghedaen **D**ienstu god
om tijtlic loen, of om ewich
loen, so dienstu gode als een
knecht sijne heer **O**f een maecht
hoer vrouwe **M**achte sij hoer
loen, onbere sij soude ^{fruer}

hoerh dienst onberey ays dient
stu god om sijne wille **En**
niet om sine wille **Of** dienst
god om ampte wille **der ewij**
gher bittere pine **der hellen**
So dienst god als een saul
dich man dient sijne heer **En**
is alrech voer hem in ampte
Wat hij mit hem doen wil
ende late so dienst god van
ampte **En** niet van godlyker
myne **So** en waer di dienst
niet volcomen **ay** dienst
god in rechter vuerigher
godlyker mynen **So** dienst
god om sijne wille **En** niet
om dijne wille so is god selue

Dijn loen **Soe** heeft u te beschou
wen die slaech syn godlyken
aensicht **Daer** wert die ziel des
menschen volcomen **Hy** seide sig
mij goede kint **Wie** heeft ghe
maect di **Hy** sprac die gheen
die sinthe petrus in gaf dat een
grof vuytger was **Daer** hij be
kende dat ihesus Christus die
kenendige godd sone was **Die**
vader ind' hemel **Die** hem
mit lid' van sinthe paulus kint
ghemaect den licht der hei
ligher kerke **Hy** sprac kene
kint **Daer** is voer god maghe
lyc alle dinghe te doen **Wie**

seg mij goede huyt beghceerstu mij
re wtwendigher game yet. **E**n
seyde men ic heer **W**ant die
mwendigher game **D**ie god
gheeft van ghenad' die sijn
also groot **D**at ic der wtwe
digher niet en beghceer **H**y
sprac huyt du sijste waer
Alle volcomē goede game
En ghyjste die come vā bouē
vāder vader der lichte' teg
mij goede huyt **W**as van
pleghcestu dan te leue **E**n
sprac vāder ghenad' gode
Dass sinte maria magdale
na vā leued' **H**y sprac in
der weestime **H**y sprac du

segge waer **A**l dit leue ont
fanghe mij vander ghenade
gods **H**y seide **B**eg mij goede
heer **H**oe is die mensche ghe
stelt die in doot sondigh be
nauwet **D**ie is doch doot voer
godd en berouet alre mensche
weldant **H**y seide **L**ijnt die
segge waer **E**n hier va wil
is die een onderscheit segge
Al die daer leue ontfan
ghe hebbe **D**at hebbe sy ont
fanghe vander ghenaden
gods nader gherechtich godes
Al een mensche in doot
sinden valt so sonda haer

die crade opdoen en vshinde
ne mit linc en mit ziele in
den grent der hellic. **D**at des
niet en gheschiet dat coemt
vander ghinad godh toe **O**p
dat die mensche hem betere
Want god en beghert
niet den doot der sondare
Bij seide heer ghij hebt waer
gheseyt **B**ij seide gode kijnt
me du niet en begherste
mijne verwendijgher game
En ver se di mede delen
mij gheschijke game **D**ie
is van god ontfanghe heb
be en van mijre oerden
Bij antwerd nre ghespe

lyke gane en onsegge ye
met Die selue god die u hiet
ghegheue gheestelyke gansen
yn uwer aende Die moet
onh om sijn goeden benedie
en wick salich make **Hij**
sijde hiet dat wel sprekend
En ye benede **Hij** in die heid
gode Onse lieue hier god moet
dij onthonde mit sijn gheina
den **Dattu** minnermeer en
en valste **Ame** **Alou** scheide
sij vander joncfrouwe **Diese**
sprac totte andere hier ye en
erfich lichaem oer een hemels
gheeste **Want** al ye dat lichaem

ofter werden die gheest **W**
alsoch by gode inden hemel
by vol des heylighe gheestes
En brecht vader maechte
sijnre dochter **W**at haer woe
waer sy sprac **D**eh manedacht
gae ik indel gaerde **D**aer wijnt
is my lief legghen in sijn aen
sicht **D**ie bloeme die onder
sijn voete spruce **D**at is
bloedijgher sweet **E**n sijn vni
ghe ghebet **E**n sijn grote
ghelouf saemlyt **W**ij lief is
op ghesaen en is tot sijn
jonghere ghesaen **E**nde

Wantse slapend En hi is
vā sijne vriend ghegae
En hi in sijne vriende han
de ghegaen **D**el d'ingedacht
gae is **O**p die markt daer
vijnde is mij lief voer dat
ghericht mit ghebonden
handen ayt swighend mo
de ayt bespaeghe aensicht
ayt wtghetoghe heer roet
vā bloed **V**ol wonden
wordt ter doot **D**el wroef
laecht so gorda is mij ende
bereyde mij te loepe **W**ant
mijn lief gaet daer hinc

Ghescreent mit eere doornen
ne bladi mit enen swaere cruce
By lieue moeder gact nae vol
rouwe **D**aer moogt ye mede we
se **E**n troeste die bedroevde moe
der **E**n helpe hem sijn swaere cruce
te draghe **D**es donredaechs so leste
ye spaender **D**at cruce wort beris
t **A**ijn lief wort daer op ghesworpe
ghericht en ghenagelt **H**ij wort
op ghericht en weder weder ghe
worpe **W**ierne **D**ie joden
riepen cruce cruce **P** blas
phemierende **D**es goede vridaech
so broutte ye hier **A**ijn lief heeft
doet nae groter bedroefnisse **H**ij
nae bedroevet om sijn lieue
moeder **D**aer hij so grote rouwe
aenschach **H**ij nae alle jere bedroevet

om die grote blintheit der joden
ayn lief was goedertieren in die
doot **Hij** riep vader licht hem
Want sij en weten niet wat
sij doen **En** die een scaker bespotte
hem **Die** ander scaker tottes rechter
hant badt ghenade **Hij** troefte en
gaf hem dat paradys **Daer** hij sijn
bedroevde moeder aensach **Ende**
die vstrocijnghe sijne liever jon
ghere **En** hij beual sinte jure sijn
lieve nene **Dat** hij sijn lieve moe
der sonde beware **Ende** daer nae
riep hij **ayn god ayne god** **Waar** o
hebdi mij ghelae **En** als hij niet
langher en mochte leue van grote
pyn die dooth so riep hij mij doof
En gane hem te drinck die edic
ende galle ghement **En** hij riep

my liden stemmen **H**et is volbract
Vader in dine hand beneel is
mijne gheest **E**n hij gaf mi hem
sine gheest **O**ch saterdach so mach
sijne is mijne dedere **E**n bereyde
een schoen wylkare daer is mi
licf ontfanghe mach **W**ant het
is vande onse ghenome **E**nde
lijt in sijn lieue moeder soet
Hier loep is sine gheest vande
lijen om die bloeme en vruete
die wond die veel sijn **D**ie moe
die heeft dat hoest Johannes die
briest Magdalena die voete is
moetter verbeijde hert dat die
vradet sijn **D**at is hem bigraue
mach in mi herte **O**ch heilighe
sonendach soe ontfanghe is mi
licf **E**n dien hem toe machlijt

ijst groter bliscap **Want** hij is
opmerstaen vander doot **Dit**
is mij wehe wech **Dye** burch
vader sprac lieue dochter is **dijt**
v wech wech **So** blyd is v dat
ghy mij wilt segghen **Wat** dat v
dach wech is sprac **Des** moegheit
als is op staen **So** gorde is mij is
wassche mij handen is spieghel
mij **Diet** wech is roep mij lief
is gorde mij dat is is bynde mijn
wille andin wille gods **En** is
sprac heer is byn bereijt **yt**
mij lief of leijt is wassche mij
handen is hoed mij al is alre
best can **Dat** is niemant een
quaet exempel en byn mijn
voerd of mit wehe ten derde
mael spieghel is mij in die wech

Saden ons liefs heer Ihesu Cryste
en spreke ic dancke v lieve heer
Ihesu Cryste dat ghy mij gheboel
dat hebt edelic na v selve ic dancke
v lieve heer Ihesu Cryste dat ghy
mij mit vwe heilighe duerbare
bloede en doot verlost hebt ic danck
he v lieve heer Ihesu Cryste dat
ghy mij tijt keant penitencia te
doen ic dancke v lieve heer Ihe
su Cryste dat ghy mij een ewich
kenē oec mede gheue wijlt Dijt
sijn die roepē ten esyē roep
ic mij herke tot mij Dat wa mij
ghedwaelt is in dese ontruce
werlt En wijse hem cortheit
der tijt En doot beghyne ic wijse
hem woe dode dat een is die
doot der natuerē Dat ander is

Die doot ~~in sonden~~ sonde roept
ic toem mij ic hoem dij Want ic
loue dij lancke kerne En dat lieghe
ic dij ten andere mach roep ic mij
voer mij En vrage al **W**est
ghy wel dat ghy wel sult gheue
van alle dijn woorden en werke
En sette mij voer dat ordel
gods En dyt doet mij recht
meten en ghelijke voe
ghe Dat is datme gode
ghene dat hem toebehoert
Gode toebehoert eer lof en danck
tot dijne ene mensche bewisinghe
cracht mitte werke Dije bruse
gods is mij daghelijcke ghedachte
Dyt sijn mij gherechte **S**traet
op ghy doden en coemt te ordel

Des amonst so roep ic din derden
roep **E**n spreke my siele toe **O**
my ziel **O** my ziel ic moet so lan
ghe roupe een sose **V**ncem **O** my een
wyle so roumste boert rechte al
en die ghyaghet **I** **E**n ghyaghet
Eheraghet door doerne en dwer
stank **V**an sijne lijf **O** **V**ot sijn
kruys **I** ic seer vncem **E**n **I** ic
seer rouw **E**n onrey **I** ic ghe
quet vanden doerne en seer be
stouen **I** ic staet seer scamehike
ic spreke haer toe **E**n segge **I** ic
ic dit my siele **D**ie huden mochte
soe schone tot ghyaghet **H**oe byster
we **I** ic seer onghelike **W**ie genat
v aldus ghyaghet **D**uer die werlt
Waer om dat ghy dat soof der
ydelheit **E**n die wonden der

midicht En die toern En becoyn
ghe tydeliker dinghe Overmijth
dise hebby v lief verlore En syt
v selve vrecmt gheworde ende
allendijch En biter ghesloet Ende
en mach niet nu Wat sal ge doe
ge sal my wtveroren siele niet v
lore late ge sal haer wonden onwe
sen En salse wassche mit myne
trane ge salse salve om die ver
dienste ons liefste heren Ihesu Christi
ge sal aenweye die heylighen
dat sy voer my bidden ge sal weder
tot myne vader gaen die gouden
tiere v en ontfermhertich Amc
Meyster egert sijde vens tot ene
arme mensche God ghene dij
goede moeghe Oye arme mensche

antwoerde **H**eer dien hont selue
Want ic en hadde nyc quade mor
ghe **W**ant al dat mij god te liden
gaf **D**at liet ic vryc **O**mn godh
wilde **E**n dat docht ic mij wel
waardich sijn **E**n daer om en
wert ic niet enverich noch bedro
ut **D**ie meester sprac **W**aer coest
die arme mesche antwoerde
ic coem van gode **D**ie meester
antwoerde **W**aer vondenstu gode
Hij antwoerde daer ic alle oec
druere liet daer **W**ant ic gode
Die meester sprac **W**aer hebstu
god ghelate **H**ij antwoerde in alle
reijne pueren herte **D**ie meester
sprac **W**at man bistu **H**ij ant
woerde ic sijn een coninc **D**ie
meester sprac **W**aer over bistu

een conijnt **H**y antwoerde ouer
mijn vlich **W**ant al dat mijn
gheest ic begheerde daer toe waer
mij vlichlyc noch siche **E**n bereyde
te werke en te lide **D**an mijn
gheest waer ontfanghe **D**ie meester
sprac **E**en conijnt moet een conijnt
hebbe **I**c dat hy antwoerde in mijne
ziele **D**ie meester sprac in velt
maniere **H**y antwoerde **W**anneer
ic die poorte mijne vijf sinnen
bepoete hebbe **E**n dan god mit
gheuen ernstige beger so vunde
ic god in mijne ziele also daerlyc
En also volyc **A**ls hy ic inde ewyghen
leue **D**ie meester sprac du moechte
heyligh sijn **W**ie heeft di heyligh
ghemaect **H**y antwoerde **D**at
heeft ghemaect mij stille frughe

En my hoghe ghypenye En my
benyghye mit gode Dyt heeft my
in hem ghytoghe Want ic en
conste niet anste in ghenit den
ghe Dat myre was dan god
Nu heb ic gode ghenonde en heb
rust En vrede in hem noch
En dat gact boue alle conyne
ryke in deser viganalre werlt
nyse te here om dyc myne godh
en belet niet Om gode aelwisse
te ghere en armet niet Omacht
goet en rijhet niet Noch een
lathenae en bediet niet

Het wal een conuech hie
roefof Een goet salich man
dien veel dinghe va gode gheope
baert wert Dese doe hy op een tijt
voet die dagheract nadt mette

Enke huse was En sprac sonighē ghe
bedē doe sach hy **E**ijstun indē huse
hanghede ~~en~~ ane omme ghena
ghede En by hem **g**ro menschen
elc hanghende Op een sonderlinghe
omme **V**an welke die **p**romithe
ware en die vijf conuersē Ende
alle hemmede huse wel En die lucht
was also belast vander wghen
woerdicht gods Dat huse elc by
~~son~~ sonderlinghe volcomelic onder
scheidē mocht En doe hy stoert
en wvonderde hem vā dese vij
sien en onse lieve heer ghesus
riep vande omme en seide welof
vacten oech wiese sijn dicsen by
mij gheoruyt suse Dye conuers
antwoerde en seide **H**eer ic behene

wel wiesse sijn oer wattet is dat
is sijn **Dat** en verstaen is niet mit
allen Duse lieue heer antwoorde
Dyt sijnse alleen die wt alre is
gaderijghe mit mij ghecomst sijn
En haer lieue ghelijcformich ma
ke mijne passien **Waer** in hebbe
dise hem Criste ghelijc ghemact
Sonder twijfel in verbuldich in
ghehoersaemht in oetmoedich in
versakinghe alles eijghet wilke
Dese en deser ghelijc maken
dise monike martelare in wel
ker personen die pheet sijt inde
fonteyne **Wij** werden om dy aldien
dach ghedoot **En** wij sijn ghere
kent als scape diene doden sel
Daer die ghecomste inde ewa

gelie selue of seijt **D**ije sijn cruce
niet op enbreest en volghet mij
nae **D**ije en ge mij niet naer
dich **H**y en seijt niet eens als
pebrut **o**er daghelij als andromi
Nijemat va claibrlind en
fonde wesen die **D**ije vissen
niet en wisse **W**ant veel
luden rechte hem seluen
monike te wese **D**us nocht
niet en sijn **D**ije mitte monde
en mitten leue segge **H**et
si verre va mij te glorieren
andere dan ind cruce ons
here **J**hesu **C**risti **D**ije **C**risti
tochoere hebbe hore vlijche
gheruyt vechende tegh
hain ghebrue en quade

begeerten Die ontfinghe die geeste
lyker religyoser mensche sijn over
hande Dye onwendighe mensche on
myth vfanginghe die eijghent wil
let Dye onwendighe mensche on
myth dedinghe eijghent vleisch
Dat oenel heuet sine naem van
onfinghe der monike onnel ge
scapen der oerde **Beide om die**
wakinghe en bedinghe Om
vaste en castinghe Om swij
ghinghe en vore der handen
Om reinich die lichaem En
hardich der dedere en der benan
ninghe **over die Cristo wehoere**
Dye moghe mitte apostel sij
ghe **Wij sijn mit Cristo ande**
onnel ghemaghet Ende hebbe
haer vleisch gecorrupt **Dat**

Is ande' crucht gheueft. **W**ech
tende teghe' die' ghebreke' der
gnade' lust of ghenoeche'. **D**ie
drie' naghelen' daer' die' monijche'
lichaem' mede' ghe'naghelt' sel
wesen' ande' crucht' / **S**in' die' duedy'
der' **O**uermyt' welcke' **A**ls' Sinte
heronim betughet' die' monijchen'
marcure' werde' **A**ls' ghehoersamely'
vuldich' en' oetmoedich'. **D**ie
monijchen' rechte' hant' sal' doer'
naghelen' / ghehoersamely' sonder'
ruemeringhe'. **S**ijn' lichte' hant'
sal' duernaghelen' / **V**uldich' son'
der' gheuensel'. **D**en' naghel' der'
ghehoersamheit' sal' duerslaen'
die' hamer' der' myne' der' ouer'
ster' vriht'. **D**en' naghel' der' vud'
dich' sal' duerslaen' die' hamer'

der ampte der helijger pine **W**aer
rechtighe oetmoedich sal sijn voe
te naghela and' ana **O**p dat
hy hem selue niet alleen sine
prelaet **o**er oer sine broedre
om **C**risto onderwerpe **O**p dat
hy segghen mach mitte **g**h'et
Ic bin over al en in alle syden
voetmoedicht **E**n in een and
stede **H**eer du heeffte menschen
gheset boue onsen hoefde **E**nde
tribulacie op onse rugge **W**ij
habbe ghegaen d'uer ynce **E**n
d'uer water **E**n du hebste ons
niet gheleijt in volinghe troce
voete sijn **o**verhande hondien
Deh lichaem **E**n deh herten
en al ist dat houerdie is dat
houet alre sonden en ghibre

ken noch van werf sy wel betey
kent by de voete die cranche de
ken des lichaems sijn **Want** dat
wij sijn hate **En** vsmad **Dat**
treden wij onder onse voeten
Hier om laet onh die weerdlyke
dinghe vsmad **So** moghe wij
comen tot gods ghenade do gual
Item, xl. werf boech hesus sijn
knijen bynen dyc xl. daghe ende
xl. nachte **Doe** hy instede. **Item**, xxxv.
en. drie. dropelen waterh. en. bloeth
svetede hesus anden berg van oli
uete **Item**, xxxv. sermone dede hesus
in sijn leuen openbaerlyc sijn
discipule **Item**, drie. en. hoorn. voetstap
pen ghinc hesus van iherusalern
tot caluarie doe hy sijn cruch droech
Item, xv. voetstapen ghinc hesus

Opgaende caluarie doe hy ~~syn~~ ~~ganc~~
~~doet~~ tot dat hy quam op dat
gocdyfte yemil' ~~en~~ ~~xxx~~ ~~vi~~ ~~vanne~~
waffer seiche die onse lieue heer
leet vand' spottelike En quesele
ke En sonderlinghe ynder tijt syn
re passien yemil' ~~vanne~~ seiche
thetig and' oruce Dyt openbaide
onse heer enen mijne broeder tot
marthele Dyt lieue suster onse
lieue heer is als een rijc vader die
huyfghesing En als een rijc conyn
dye menichgerhande knechten
heuet Coninghe sint syn heijne
lijke rade Dye alle syn heijnelijke
dinghe med wete Coninghe sint
syn camelinghe Coninghe sint die
ker tafelen dienen Wij heuet

knecchten die gheset sijn op dyc
werre lude in gonde en in sijde
Hij heeft oec arme sloene Dyc
sijne beeste bevreale Dyc nacht
en dach draghe die borden die
arlijch in hette in conde in hon
gher in ~~gode~~ dorst En selden
ghebrenke sijn wesprenche Dese
soud hy nochtant also noch onbre
als sy riddere En camerlinghe
En wijnt hijs ghetrouwe hij
salpe lief hebbe houe die andere
knecchten En dyc dese moeyt
of roert Dyc roert sijn oghe Al
dat so heeft onse lieue heer oec
sijne nedrste bedructe knecchte
seer lief die hem ghetrouwe
blijuen En dyc dese drauinghe

Weghen vander **H**ij selse ontfer
me En selse somwilen ghenaken
inden Weghe Op dat hij vdrine vā
hore sijnre vdrict en moecht van
hore lichaem En spreke hem sine
teyliche toe vader hemel En vā
hemelsche dinghe En ingreest en
hem ghedachten vā sijnre koelz
En soetich En singhe hem van
den sijnge vā sijn en vollen
hem vander stat godh En vander
vredē der stat Van ewich des
vredē En vander stat der ewich
en draghe sij vduideliche die sel
ont liefs hore ihesu Cristi sijn
prouē en sijn spale Onse lieve
heer sel hem ten jongste daghe
mitter ewigher professie leyden

En brenghe ynde tempel des he
melijche iherusalem En was
sijne of alle crans vā hore oghen

Exempel
Men leest vā anen heilighe
mensche Dat in ene tīdē was
ein man daer sonderlinghe gra
cie vā mirakelen En sonderlin
ghe wijsheid vā heilicheid Die
ander goede mensche niet en
hadden Der welker leue veel
hogher was En veel heiligher
sijnen en oefenliker En sijnper
in penitencie En abstinencie
Also dat ander goede mensche
sijn wonderde waer dat die
man dat come mochte Dat

hy aldus veel wijken vander
sonderlingher gracie ontfanghe
mocht bene' ander goede mensche'
Der welken leue in heilichheit
En in volcomenheit gaende was
bene' sijn leue va' lute' Doe was
hem ghevraecht hoer mochte
wesen Doe seide hy en antwoor
de God toent sijn goecht an mij
Want ge an mij gheen punt
van heilicht en heb Doe was
hem weder gheantwoert Dat
en mach ymer niet sijn Dat
ghij hebbe' moecht dese sonder
linghe gane' Sonder enijghe
sonderlinghe dwelch' Doe ant
woerde hy en sprac aldus god

Dijc thoent sijn milcht an mij mer
dach sonderlinghe suldy wete **Dat**
je mer een punt aen mij heb
Dat is dat jeh **pr**ijp **h**aren wije
gheen woert en sprac daer mij
mij concienck of veroughe mach
te **mer** alle mij werd **th**eb je
also behoet mer dan **pr**ijp **h**aren
dat je also verdachten **en** dat
je woert sprac **Of** je enich woert
spreke woude **Of** mocht het
en waer godi **en** ierlyc, **en** mij
sijn **en** oerlych **en** mijnen
naest **en** stichelyc **Doe** was hem
gheantwoert dat waer een
sonderlinghe guet punt **en**

Dat wel rich maer dat hem god
daer om een sonderlinghe gracie de
de Doe was hem ^{voet} ghevracht **W**as
om hy hem also fear gheset hadde
op dese ducht sonderlinghe Doe
antwoerde hy en seide daer heb
je die reden toe **D**ie eerste is
Want je indel heilighe sacrament
den heilighe lichaem gods plege
te ontfanghe ~~Daer om wil je~~
~~die stat seyn houde~~ **D**aer om
wil je die stat seyn houde **D**aer
Daer je dat waerd sacrament
in ontfac **D**ie ander red is
Want je mij ghebet mit mij
ne monde spreke gods ter eer
Daer om wil je mijne mont

reijn honden. Dat my bedinghe
niet en worde belet. Ende
gode ontvaect. **O**mnittig vlesche
des month daer dit ghebet duer
gaet. **D**ie derde rede. **W**ant
my siele in mijne leste daghe
als ic gheloue. **A**ls si ruste in
mijne rede ghesocht sal hebbe
Eo sal si totte mijne monde co
me en daer ut waer. Ende
daer om myl ic die stat reijn
honden. **O**p dat si niet en wor
de belet tot hare mynaer
te come. Sijnde Augustijn
seijt Heer in hebste ons ghe
maect totten onse herke. **I**c
omrustich tot dattet weder

ruste in dy Theromms lichaelic v
smadet by alle dine Die altoes dinct
dat by sterue sel Gregorius Al ist
also datme anenauere altoes, wie
selv sel nochtan meer in voerspoec
de Dan in onghewalle Ambrosius
O onsalighe leue die dy mynden
si v niet en kenen en si v v
smade si v vspinne Salomon ic
sach alle dine onder die sonnen
En sich hat ic al ydelheit over
weest god en houdt sin ghebo
de Dat ic alle volcoment Benecy
seijt Wylstu mymermeer dionich
wese so doch altoes veel Des gradat
Sijnt blasijns vraghet oftet
tanuich ic dat die mensche mit
te hele lichaem lache of niet hy
antwoert Want die heer ver

maledijt die ~~gheue~~ gheen die nu
lachen. Hoe ist openbaer dattet mijn
meer tyt en is die lacheng conne ghe
longher zick. En daer om alre meest
wantes also veel sijn die ommetg ouer
tredinghe der alre gods. En in horen
sond' te sterue. Om welcke men ymer
dromich sal wefe. En seceyen sonder op
hond' Augustinus in boeck 9 seyt. Niet
andere en sulle wy dincen in d'ien
kenē dan dat wy hier niet altoech
wesen en sulle. En dat wy daer
na staen mit wel te kenē. En onse
derwaert bereyde sulle. Vā daer
wy nimmermeer seyd' en sulle. Am

Sinte heronimus seijnet vanden
testament en leuwin onse heft
here. Dese leste ghehoedynisse heft
onse Cristus gheleue seke als of ye
man. pylgrymaede daer Det

ghene die hy mynet. En part of een
gane of een deynood liet. Op dat wy
meer hy dat aeniet sijnre gane ende
vriendscappe mochte bedencke. Ende
ist dat hy den ghener volcomelic my
net. So en mach hy die gane sonder
groet belanghe of fereye niet aeniet.
Hier om heeft ons onse behouder dat
heiliche sacrament sijn lichaem ghe
geuen. Op dat wy altes foud' ghedinc
ke dat hy voer ons ghestorne is.
Te mette tyt vresul

Dat waerdicht dier myne. Daer
is mij in gheboude gaf inden han
den die boeker myne. En ghehoersam
byn gheuorde totter doot toe salten
op sette in dijne harte ghehoersam
te wesen tot al datme dy opleijt. Oec
al mochtstu in dien daghe alle die
ghehoersamhe volbrēghē. Die eniet
van allen heilighe volbracht heuet.

Te prym tyt Ihesus
Te prym tyt om eerwaerdich der
detmoedich daer je mede word
snoeden rechte stont als een sachmoes
dich lam Om gheordelt te word So sal
stu di ondr werpe alle creature En
betingedighe om mijne wille ende
tot alle snoedi dinghe om mine wille
bereijt wesen Te tercie tyt Ihesus

Te tercie tyt Om die mijne Iner
welke je vsmact bespoeghe en
mit alre scand vpadt was So selstu
di selue vsmact en snode achten

Te septe tyt Ihesus

Te septe tyt soe omynnen di diuuecht
en du die werlt En dencke hoe
dat je die dyn myner byn Om dyn
mynen wil aen du onse ghenaghe
byn En daer om so laet di alle ghenoech
lyke en snede dinghe der werlt bitter
worden als een onse te noen tyt Ihesus

T Enoen tijt so seef der werlt En
alre creaturen. So dat my mygh
ho doet also seer suet werde in dyn
re herte. Datti alle creature ofma
kelic en made werde. Om die myne
van my. **Te vesper tijt Ihesus**

T E vesper tijt als in die vsc
Dat so vand onse ghedaen
wert so ghedynke in byscapen
dijn herte hoe dattu made doet
En na alle dyn tribulacie en
arbeijt in myne soet ruste salte
in saligher vrede. **te compleet Ihesus**

T E compleet tijt so wes ghedach
tich dies saligher Vemighe Daer
du een gheeste in salte werde in
my. En my jnd onerste oek vinding
ge ghebunke salte. **Welke Vemighe**
ghe. Lijer begityen sel onmygh een
dracht myn velle en dyn in allen
tijt

Dinghe Alsoe wel in wederpoet
als in woerpoet En hier nae over
nals sal werde Quintus glorie die
enclike Iure sal inder ewichheit

O De die sone gods ander galghe
des ontes hench Doe sprack
hy mij doest **W**el woert men
verstaen mach in vier manne
re ten eerste machme vstaen
Dat de Lijflichhaemlike doe
ste **W**ant ist dat alle menschen
die der doot ghenake natuer
like doest **W**at groter doest
haddē dan die fonteyn die godht
Jhesus die vdroeghet was mit
so veel verstoruynghe der tranen
en des bloeth ge vmoide dat nye
mensche in dese leue also pijnly
ke ghedroeft en heeft **O** goede Jhe
sus die worr ons onsalighe soeders

Vroeghet biste vā alle vortelijckheit
Vroeghe vā ons om die myne
vā dy alle Van alle quade begeren
En vā alle scadelijcke myne der
creatures en andere machinen
Vraen dat Christus Ihesus dijt
waert mij doest spreect tot alle
kerstenen Als of hij segge woude
Dyck o kerste mensche dat ic om
dy te vlossen vande ewighe doot
ghelide heb wt groter mynen
mij herte den alre scadelijcke
en pijnlijcke doot mer nachten
doest mij om dyn hard herte
te behere tot mij weder te myne
maniere
i Doer dy te lyde waert moghelic
dufent dufent ~~dufent~~ doot en
derd so machyne vrasen dat Ihesus

Crijstus, **D**ijt woert mij doest spreect
totter moeder sijne menscheit. **W** of
hy tot haer sijt. **O** suete moeder sijn
tot wat ellendygh die sone gods
en dyn soen ghecome is. **E**ghy is sone
lie den enghel den dranch die ver
lossinghe en salich. **E**n so woerd is sel
ne ghecorrupt in den brant des doestel.
En niemant en is die my tonghe
bael. **H**oe is te vmoed. **H**oe dijt
woert suet in die bymeste die
saligher maghet maria die in al
fulker ellendigher noet sijn sterne
den sone gods. **E**n hou soen en
die mit droevigher sterne rijshede
drinck. **E**n maria niet en wer
moethe die brant sijn doestel te
voelen mit een luttel waterch.
Dijt suete moeder moeder maria
mocht veel ant woerd. **H**oeren
sueten soen is ben also obenaghe.

Mit medelyden dyn lyden, die je
noch dranch noch spise noch gheen
rehande tijtje dinc en bejste mer du
die my alle dyn waerde En een
suet fat mit here biste my oec
alpe benoeme Dat je dij met en
mach ghenake Om te bejste dyn
conghie mit eenre vochtich ten
werd mach machme distaen
Dat hefub Cristus dijt waert
my doyt spreect tot sijne hemel
sche vaderen, of hij tot hem sey
de O hemelsche vader je heb dijne
naem ghesopenbaert den mensche
je heb dat werc ghevoecht dattu
my ghegeue hebste te doen Ende
je heb die menschelyke natuer
die je aenghenome heb in dijne
eere ten synd ghebracht Als dat
je droecht bijr va alle wechheit
die kinen end je ghenake die

doot noch van so dorstet mij meer
te doen **W**aert moghelic Ende
yt dijn eer Ende dijn wille so bijn
bereyt mij selue te offeren Dijn mee
offerhande del suete rochel in deser
alredigher toornste te hanghe son
der enich eynde Also groet in dyc
reacht myre myne tot dijn
eere te volbrēghen Dijnt Augusti
onse heilighe vader seyt **O** wter
core vande ziele **W**est dattu
brudegom hebste En soe aeficht
en hebste niet ghesien **H**y heeft
dy ghesien ghenijet en wter
coren En en sy dattu mit groter
sontmondich en vlicht ghesmet
En betamelijc geuert westste
Du en salte niet weerdich werd
mghelē te werde in die staep
amer dijn brudegom **H**ier om

Dye werke dattu dye tyt hebste siner
reynighe dy nu vrier dyn reynighe sijn
hi dyr abyt **Doch** of dyn vliche der
soud' **Honde** discipline **Op** dat alten
alle dyn wandringhe en sijn ghebe
wert hebste dattu dan als een bequa
me brunt **Verde** waerdighe he
melijche brudegom come moechste
Des ~~reyn~~ west dattet een eyghe
der heste is dattu selue biste dattu
entelijke niet hebbe en souste te
waer dy wa hem ghegeuen **Van**
hem hebbe ontfanghe antrekinghe
ghe dedinghe **Des** goeder werke
myt vrinchte der achynste **ayt**
abstinenac **ayt** vaste **ayt** waer
En mit menighhande dedinghe
dy te del en te vrier **Hier** om myn
daer du also niet nu ghemint biste
Want hy is dat begheue en dye

salve der myne **H**y yst doen **H**y yst
die wraet **H**y yst ghebunne **H**y yst
cinde die dier ghebenedyt **A**men
Ingustijne dat oetmoedighen ghebet
sachet gode **o**er die swijghe ziele
swijghe gode **D**oe vore een her
berghen vord make die heilighe gheest
Die hande sijn swijghe mit herten
en mit monde **S**wijghe brenghet
god inder ziele **E**n swijghe brenghet
god inder ziele **S**wijghen is een licht
in der duystere confusie **A**lle on
duchdel en mach den mensche niet
bet **S**wijghe **D**an dat hij sijn tonghe
can behoude en veer spreke **E**gij
sejt god rust inder oetmoedighen
herten **D**ie sijn die sal hies salve
vigare vander swijghe herten
harte **E**n ruste onder den boom

De leuenich onch leuenich here Yhesu Criste
en hondi feest in haer selue Ende
overdinde dat leue onch leue here
Yhesu Criste En sijne heiligher passie
en en sijn glorifiseringe En sijn
ter wortelike De boemich sal hij kinde
sijn oetmoedich En sijn sachtmoedich
En lydsamich en vholden vhelike
Dat ghemichande ghenoechlychert
en blyue in dat hant haere con
science En si sal vrylyche sine sijn
dat daer niet en ghebreke dat
sijne godheit en moghenich bignat
si Van dyen Die si mit al haere
krachte vorighe en vuerue mach
En sal haer harte wistorte als wa
re sijn aensichte De here Also
dat daer geen vuchticht noch
rohe di begheerte in haer harte
en blyue tot haer selue Of tot

enijghe creaturen mer sy sel haer
seluen al verbroete in sijne luffte
En hebbe haer oghen alsoch ghebo
ghet in die hande hoer haren **ayere**
hande al dat hem behaerlyc is **E**n
dan mach die mild heer die ziele
die haer selue alre male hem offer
in sijne welbehaghe niet vlyden
Of weijghere also langhe als die
mensche ghenoechte of croeste sicut
in die creaturen **ayere** dan in gode
En hij lichaelic beweeghet wert
in der nature **E**n hij hem noch
vijnt gheneycht te werke **E**n
hij beweeghet sy in die sijnne **E**n staet
hem alsoch nauwe op sijn haer te
staen **E**n in vresen te sijn **E**n
bannen al hem te hoer **E**n vaer veel
vanderijghen en onderwijnt in
van alle sijnne die sonden

Voert meer also langhe als die me
sche vscldt of vscldt mit
langhe tydlyke tynghe En hij noch
veet ghelyck heuet mitter werlt en
by hem selue te gronde niet ghe
late en heuet oer hem seluen
mit eyghe scap en mist nader
lyker luste besete heuet Ende
mijt myn anhanghet d' oer
ture En an syne synlyke dyn
ghe Also langhe en mach by gode
met volcomenheyt in hem gheuoel
Noch mit gode veynghe oer
als die mensche of gheleert heuet
alle middel en onghelyck En
by wy en onghelyck idet in va
byne so mach by vlycht werden
En gods ghebrue in mynen
hoe vancen die mensche puer
en ledyck staet va byne en

In eenre godlyker ghelijckheit mijs
gode. **E**n mach hij mit gode venghe
en so weret god sijn werc. **W**at
ghelijckheit is een sake der myne en
der sijnge. **W**ant alle ghelijc
mynet sijn ghelijc. **O**ch het is
hard swaer. **E**n daer hoest veel
vlijt, toe eer die mensche te grond
ghespuet. **E**n ghelidicheit wort en
sijn selue ghestorue in god. **E**nde
eer hij gheruyt. **E**n te vrede wort
vā hynne. **E**n eer hij god volco
melyc myne can. **E**n hem selue
bekenne can. **E**n eer **E**n die geest
ghestadicht wort in d'welken
En gheueficht inder gracen
en vheue bone tijt in vlijcht
Daer moet menighe doot gheeste
lijcke om ghestorue sijn kende
vlijch en bloet om vrent sijn

Want gheen dinc en wil meer
gheefent sijn den dincen. **E**n een
gheestelike heyligh hene heeft altoch
een wyl begyne en moet altoch sijn
sijn **W**illich armoede **V**erduldich
lyde. **E**yghen wylde te wesen **E**nde
gode sonder middel ghehoorsam te
sijn **E**n onse viant te myne **D**ese
vijf punte openbare godlike myne
En alle gheestelike in die men
sche verburghen **A**men

Beatr qui hinc **D**ese woerd
staen mid senten **E**n heeft
gheproke die heilige gheest **D**and
En sijn ald' wyl te seggen in dunt
sche **H**eer god alle die gheen sijn
salich die wone in dinc huse **A**ls
ind' wylde hene **W**ant dan dinc
gheen salich sijn die wone mist

god in sijn huse **H**ier om is onse
noet te wete **W**at salich is dat wij
onse te bet daer toe maghe leere **E**n
te meer daer na maghe seere **D**ie
ewighe salich te wouwen **S**alichheit
is een ghebuerke **D**ie onseste **W**ij
ghe godh dat god seluer is **E**n want
daer god seluer is dat ewighe goet
Hier om so wie god heuet **E**n in
sijn huse want die heet alle dat
hem noet is te hebbe toe sijn ziele
salicht **W**ant hij heuet ene stady
ghe weide die hem ghe viant en
mach ontrenne **W**ant dat hunk
godh daer god indient is also hegh
ghefet **D**at daer ghem viant toe
come en mach **D**ie tughet die heet
ghe ghebet scapuel **W**ant hij aldus
ghepproche heuet **D**ie by god sijn ghe
woygh leere **D**ie sijn beuulet wa

en sloot vā alle haer vanden **Wat**
dijc rouwe en sulck hem daer staer
mit of rouwe **En** dijc bejen en sul
ken hem niet moghe die **mer** sij
fulke rouwe vredelijc sonde sijn
anpē of vradijck **Oec** sulck sij
hebbe een enijghe blijscap die he
nijnmermeer **En** sal wordc bēd
me **Want** sij en sulck voert ons
hongher noch dorst hebbe noch heere
noch conde **Noch** pijn noch droefte
nisse god sal hem troeste ghenen
En haer branc sal hij vā haeren
oghen vassche **Was** droefnisse
en lydelijc woerde **En** ten sal
nijnmermeer weder come **Wat**
dijc enijghe blijscap en vrede
in iude huse godh **Hier** om sijn
sij sulck die iude huse godh vromē
Als dijc pphēet h. dauid hevet

ghesproke **H**ier om dan is dat salu
dat wy enigher hande krennisse en
wijst hebben ouer ons. **E**n moghe
wy gacine ^{in om} arbeid. **E**n also godlij
ken kene dat wy tot desen huse
gods moghe come. **E**n daer mitte
heilighe die ewighe salijgh ghebun
ke. **W**ant die werlt en alle dat
daer is is ons ondraachtich
en vganlijke ~~vroechde~~ en alle
vroechde. **E**n blijfap en ghenoch
te der ewigher salijgh die kende
die heilighe man gop. **D**oe hy dese
woord sprac vade gheue die
haer salijgh sucke opser werlt
en seide aldus. **S**ij brenghe haer
daghe en haer tijt toe in vroech
de en in blijfappe. **E**n eer sij

Vmoedi' valle' sy in een ogheluyck mede
en dynen ter helle' mede totter helle'
in welker helle' sijn foruynghe en hyn
lynghe en hueruynghe der sonden. En
daer en is gheken ord der penitencen
aen Daer men dyc sonde mede mach
suere. En of betere of daerme
ghenade van gode mede mach sij
ghe' mer daer is een gemelycke
pyn die nymermeer sijnde neme
en sel. En hier om wille' wij come
totter ewigher salygh' So is onh' moet
die sonde te ge' begheue. En alle vroich
de en ghenoech' en rijt' der werlt
te vsmade. En moete onh' pynen
na te volghen den heilighe' die mit
gode sijn yude' ewigh' lere. Ende
onh' sifene' in dien ducche' daer
sij die ewigh' salygh' mede hebben
vdyent. Deser ducche' sijn achte

En staen ghesoren in een stange
lin dat sijne maeyen ons heeft be
soren **W**els waegelin datme op
alre heilighe dach pleechen te lefen
En is aldy wyl in dinsten te segghen
al dat onse heer was op een tijt
mijt sijne jonghere ghedome op ene
berf En ghyen daer sijn en sijn
en leerd sijne jonghere en seide dese
weerde **B**alich sijn sy die arm sijn
van geest want dat is die hemel
in haer **B**alich sijn die sachtmoedich
sijn van haer **W**ant sulke besoren
betrijc **B**alich sijn sy die foreyen
Want sy fullen ghevoest werden
Balich sijn sy die jonghere en doest
hebbe nader gheschijch **W**ant
sy fullen ghespedt werden **B**alich sijn
sy die ontfarmhertich sijn **W**ant

sy sulle ~~ghefide~~ onfermherticheit
vinden **Gelijch** sijn sy die reyn sijn van
herte **Want** sy sulle gode sijn **Gelijch**
sijn sy die vreesden sijn **Want** sy
sulle lijden godh byte **Gelijch** sijn
sy die lyd' en doeghe aenghedien
wordet om die gherichheit **Want**
dat ryke godh is haer **In** desen
evangelijn staen **Uchte** ducht
in **Uch** salichheit **Die** eerste ducht
is armoide der geeste **De** ducht
brenghet ene mensche daer toe
dat hy nicht oermoedich is van
herte **En** om die myn godh
oerghreest alle heich **En** alle
ere en alle eerliche goet deser werlt
dat hy heeft **Of** onijgh moete of
hy woude **En** becomet hem niet
gert mede dan mit gode **Also** dat
hy anders niet en sprecet dan van

god **N**och anders niet en doet dan
god behaghetlic **I**n Dese eerste ducht
der armoede hadde die apostelen
over haer volcomelic in hem **W**at
va hem ghesoren **I**n dat sy niet
alleen overgheghe en hadden
alle haer verfsche goet **M**er oec
mede haer wille en begeerte enich
verfsche goet te hebbe **D**ese ducht
der willigher armoede hebbe oec
over hem alle die gheen **D**ie haer
goet en ghenoechten die sy over
werlt hadde over hebbe gheghe
En gaen in een oed **E**n neme
in een leue va penitencie om
god daz nacht **E**n dach te dien
Oec mede alle die gheen die
goet sijn va leue **E**n gode ontfic
En gheen myne en hebben alle

eersthe goed' sijn haer noetrust oet
moedlyke' nre haer saer neme' vande'
eersthe' goede' Dat hem god vliant
En daer ~~is~~ of gode dune' Ende
gheschehyke lude' mildlyke haer ael
myse' ghyne' En met meer en be
gheren te hebbe' noch te honde' dan
nauwehy' haer noetruste' Dese
moghe' oet wel byete' oem in geest
En alle dyc ghyen die haer aertlyke
goet' Alth' onryghene' om dyc myne
gode' Gulle' daer' hond' uont' loe'
ontfanghe' En dat' wyghe' bene'
besyter' Alth' onse' heer synke pieter
toespraec' Doe hy onsen heer vlach
de' Wat ken sy daer weer hebbe
fonde Dyc hem naenolchd' in
rechter' wyllygher' armoeden' en
onse' heer ant'voerde' en seyde

Salich sijn die ghen die sijn sijn vā
geest **Want** dat rijk der hemel
is haer **Van sachtmoedicheit**

Die ander ducht die salich
die is gheheten sachtmoedicheit
van heere **Want** ons heer heeft
seluer ghesproke salich sijn sijn die
sachtmoedich sijn want sijn fullen
verrijt besitte **Dese** sachtmoedich
is een harde edel ducht **Want**
sijn vdrift wt ene mensche alle
toerne hanc en mit alle vruelt
en alle vheerth **En** maecten
also goedertiere **Dat**me hem alful
he vermaecht met en an ghebra
de mit woerde noch mit werke
dat hy daer om onvredt wert
dier hy antwoert oetmoedelijc en

saligmoedicheit **E**n heeft medelijden
mitte ghene die totaught sijn ende
onbescheijde **E**n pynt hem dat
hyse weder bringhet te vrede
beyde myn godlyke woerde en
werke als hy best mach **W**at
myn liden va ene salighe oetmoe-
digh mensche **W**anneer hem ee
vriant hadde misdaen **D**at sijn
sonde so pteich hy dien mensche
vriendelike woerde te ghene
En oet gestyfte te sijn **E**n v
van also sijn vriant mit oet
moedicht **D**at hy sijn vriant we-
der woert **E**n sijn misdact doe
bekende **E**n hem betred **D**at
hy hadde misdaen **D**ese salighe
mensche veldide die beginghe ons
here **W**ant onse heer sijn

jongheren leerd dat si haer vya
de soude myne En goet doen de
ghene die hem quaet deden
Dijt volghde by der berijnghe
spike paulus die ons leert en
zaet dat wij onse vrand sal
ke ghene te vte hebbe si hongher
en te drincke hebbe si dorst
En dat wij die quaetheit mit
duchde sulke wedryden Ende
bruyne en ymer ons daer
voor sulke haer Dat wij van
de quaetheit niet en werde
bronne Als dat wij quaetheit
niet quade lone En die smad
delijke werde niet en sulke
verant woord De duchde der
sachmoedicheit hadde oec een

salich mensche daer me of leest iude
hader boeck **H**ae een aem mensche
op een oyt vrende alleen in een
woestine in een celic. **E**n daer qua
me moedene tot sine alhen in
namme al dat hy hadde **E**n en liec
hem niet dan enen sacht daer sij ghy
acht op en sachte **E**n alle dye rouwe
en wech waren nam dye gode me
siche dien sacht dye sij vgeke hadden
En liep hem na en riepse een en
pude **V**oedich was wildy gaen
ghy hebt wat vgeke in een die
sacht mede dye hant v oer tot **A**ls
die rouwe sachte die goddicheit
die goeden mensche beghonne
hem te soame **E**n bekende dat sij
misdaen hadde in boethe die gode
mensche alle sin goet wede **D**at sij
hem ghenome hadde **E**n sij bekende

hem vā hare sonden **E**n worden goe
d' mensche **S**alich syn sy den die sacht
moedich syn **W**ant sy sulck' besitten
dye sardē en thant der knecht **A**ls
onse here heeft ghesproke **W**ant
die gheen die boefe en quaet syn en
mit ghevelt voert vanc en onse
delic **E**n onbeschuldich voert vanc
Die sulck' cortē tijt leue en vgaen
ayer die sachtmoedich en vbeydde
syn die kenen langhe en blinc staen
En sy en sulck' niet alleen besit
dat goet vā verrijde ayer or mede
dat goet **I**ch myghe rich **A**ls dauid
squet **I**nd' sonter **M**ansueti hē dicit
but verra nym pibut **S**ifrelique
Iproz pteubut

Die derde ducht der salichheit
v' ghehete sone sone **W**ant
onse here heeft ghesproke **S**alich

syn sy die screye want sy selle ghebroeyt
werde **I**hesus is te weten **D**attet screye
is **M**arghande **D**at een screyen is goet
En dat ander is quaet **W**anneer
een mensche screyt om syn sonde
die hy ghedaen heeft **E**n wyl die
betere en opstaen **S**o screyt die
mensche salichlike en wel **E**nde
so oeycht hy troest van gode **W**at
hem god syn sonde vghieft **E**nde
syn gracie vliant **W**ij maghen
gaen screyen en rouwe hebben
van onse sonde **W**ant een traen
die wy nu screyen voer onse sonde
wasschet meer sonde of **D**an tien
jaer inden veyghenisse te syn nae
onser doot **V**oert so screyt een
mensche wel en salichlike **W**an
meer hy ander mensche siet val
ken in sonde **E**n hem dat

also swaer 99 En also leet vā rech
ter mynen dat hy vā compassie
en medelidē foreijet En hem meer
om bedronet En gode oetmoed
he bydt voer dien sonder op dat
hy hem wil spae En hemijse
ghene En 99 vyl vlene 99
sonde te betere op dat hy niet v
lore en blinc mer een luyt v
den die ewighe kening Oec mede
foreijt een mensche saluyke **Wā**
meer een mensche die pijn en
doet ons here overdenet en vā
mynen en medeliden foreijende
wert Oec mede vā meer sijn
heete en sijn ghebet vā ymithe
den opghetoghe wort vā gode
En smaect die sueticht vā god
lijker mynen En vā die su
tichz oijcht een vdiect op eenijse
te vvesen En hem also fier vlaghet

nae gode En also grote beghere
henet te wefe by gode Dat hem
sijn oghe ondedoepē en weydet
te steme en wā verrijt te sijn
den En by gode te wefe **I**yer
of sprecet sinte Augustijn end
sejt aldus So een mensche he
lyghe 14 vā leue En volue wā
godliker beghere so sijn ghe
bet volue 15 der trane en meer
overloedeliker serejet in sijn
ghebed Dese trane sijn harde
siet en ghenoechlyc en een sijn
se Der ziele **W**ant die ziele
also weid en hont En stanchē
in godlyke leue ghehlyc alq dat
broet een mensche lichaem voe
der En stanchet inde natuer
lyke leue Dese sieticht der
trane hadde David ghesmaect

Doe hij dese woerde sprac En
sajde myne ziele heeft ghedorst
nae gode der leuende fonteyne
Och wāneer sal ic bij hem come
in sijn godlyc aensicht dat te be
scouwe **M**ijn trane hebbe ghe
weest my broet nacht en dach
Ouermijth vlanghe dat ic
nae gode hebbe ghehad **W**oert
so ic te wete dat sommighe men
sche so wāneer sij vā gode En
vander onijgher vroechde suete
lijke hore sprake **B**ij wilen
woerde screijende **M**er dat screij
en horet gheen dwacachticht
in hem om dat sij weder lichtelij
ke En dwacphke lachen En
ghenoechte neme in ydelheit
der wilt En dese trane noch

Dijt screijē en vdiene gheen gracie
by gode En en sijn niet weerdich
troest vā gode confanghe **¶** Want
alduch lichelic in onnuter blyscap
vrandelē Alduch hebbe wij vele een
goet screijē en een goed bedroefnisse
¶ En een ander **¶** dat quaet **¶** en
daer een mensche hem selue verhoer
do sel **¶** Dijt screijē **¶** alē een mensche
sijn herte also gheset hert **¶** Op die
werlt en op dat eerliche goet **¶** Dat
hy niet lyde en mach dat hem engh
lyde toecomet **¶** Want alē hem scade
toecomet **¶** Den lyf of een goede **¶** Der
vriendel of een maghe **¶** To hute **¶** by
en screijē **¶** En so **¶** by onduddich **¶** En
dat screijē **¶** sijn quaet **¶** Want het
¶ grote sonde dat een mensche gald
daer mede vghet **¶** En daer om dat
by sijn wille niet en sel in gods

Wille en god met alre En danct
en loeft **W**at hem coecome **A**ls
dye goede job dede **W**ant hy in sijne
lyde dat hem toequam alre gode
danct en loeft **E**n vuch vudeldich
en sprac dese woerd **G**od hadde mi
goet gheghene **E**n hy heeffet mi
weder ghenome **A**ls hem behaert
de ist gheschiet **S**ijne naem is al
toeghebenedijt **D**yt salyge sereye
hadde dye heylighe confessor **A**ls sijne
nicolaeus en sijn ghelyke **W**ant sy
met alken en sereye om haer selve
ghebrec en quaecht mer oec om ander
mensche gebrec en quaecht **D**ye sy
op certuych saghe **E**n doe begheerde
sy te storne **E**n va certuych te sereye
myt gode te wese **S**alych sijn dan
die gheen die van godlyke myne
sereye **W**ant sy sulle va god ghebroest
worden

Van gherichthichheit

Die vrede drecht der falchheit
in een myne en hegherte be
ghere der gherichthichheit. Want wie
ynt vryghen kene wil comen
Dye moet also grote ghenochte
hebbe inder gherichthichheit. Als een
mensche heeft in goeder spijfen
en in goede dranch. Als hem seer
honghert en dorst. Want een
mensche dye seer honghert. Die
heeft grote ghenochte in goeder
spijfen. En in goeder dranch. Al
hy voer hem comt. En daer
of etet en drinck. Aldu sal oec
een goet mensche ghenochte
hebbe inder rechtneedycht. En
in alle godlyke werke. Dye
gheer dan dye aldinstamichheit sijn

Die sijn salych **W**ant onse heer dese
woerden ~~sijn~~ heret ghesproken
Salych sijn sijn die honghert en doyst
nader ghericht **W**ant sy sulken
daer of ghesadet werd **H**ij sy come
in dat rijck der hemelen **W**ant alle
dye gheen dye daer sijn **S**ulle goet
en rechtuerdich sijn **V**oet so sy
te wete dat rechtuerdich sy een
drecht **D**ye ene mensche daer we
hout **D**at hij alle toewijst dat sy
sy **H**ier om so wijs rechtuerdich
sy **D**ye wijsst gode toe dat hem toe
beloert **E**n hem selue dat hem
selue toehout **H**ij wijsst gode toe
alle lof en ere **W**ant hij alleen
lof en eer weerdich sy en ander
niemant **H**ij wijsst oec sijn ene
kerste mensche toe **D**at hem

toe behoert **W**ant hij syne kerste
is ghehoerfamtich en onderdantich **E**n
~~verdragen~~ syne ghelyc is hij mynch
onderdantich g en goddijere **E**nde
hulpehys en troestelyc **H**y wyft oec
hem selue toe een leue in penitenc
die **E**n verduydt en pijn hem
also in duecht te leue **D**at hem
mit recht in ghene dinghe en mach
begriype **N**och sont ghene **V**oer
want dan dese duecht der gherach
tich **E**lke toe wyft dat syn is **H**ier
om sulle die prelate en langhere
dese duecht sonderlinghe mynen
En daer om arbeide dat de meeste
hebbe en behoude dat syn is **E**n toe
recht toe behoert **O**y sulle weduwe
en wesen beserme voer onrecht
inde **E**n sulle mitte swaerde der
gherachtich dat hem benole is

Die quade wt den goede vriede
En gheen gheuent noch ghe
rechtichz onder dije gheen die hem
benelen sijn laten wesen **Vrede**
fulle sijn make **En** hif en goet
te waghē **Om** onrecht te weder
staen godlyke en eerlyke fulle
sijn lenen **En** hem also in ducelē
defene **Dat** dije gheue die onder
hem sijn goet exempelē aen hem
moghe sijn en leue **En** haer leue
libetē moghe werde **Want** die
prelate voer doen **Dat** doen dije
sunderfate nae **En** daer sijn sijn toe
ghenecht dat te doen **En** man
naer dije prelate duchtuerdichlyk
lenen **So** en hebbe sijn ghee stemme
te spreke **En** so en moghe sijn
haer onderfate niet behoerlyke
beruspe noch corrigere **Want**

si lidenlyc mochte antwoerden
Doet seluer dat ghy onk huyet doe
Wy en wille van de niet bered
weze also langhe als ghy also quaet
syt van leue als wy En aldus en
aldus segast dat recht en en en
drecht En die ghesteelijch Daer
die prelat leue recht die ghe
rechtich en syn boese en quaet
Dese drecht der gherechtich my
den en beghende die pphete Also
seer Dat si die wijt seerijde van
dye quaet En ongherechtich
dye si saghe op verbrijde En si
rupe gode aen En badt myt
vnggher herte En suchte en seerij
de dat hy seluer neder comen
woude op verbrijde En seluer
menschelyke natuer aemmen

Woude En brenghe die werlt
tot myne der gherechtich die ver
gaen was overmyth ongheloue
En die boefe gheesth mydich En
wat den gelycke aldus hongherde
En dorste nader gherechtich Hier
om sijn sy daer of versader nader
enigher salichz Van ontfermher

Die vyfte ducht der salichz
in gheleycke ontfermherichz
Dese ducht brenghet ene me
sche daer toe dat hy compassie en
medelide heeft mit arme lud
die in doeghen sijn dese ducht hout
ene mensche daer toe dat hy sijn
enen mensche helpt en troestet
in al hare lijd nae sijn omoghe
Oec brengt dese ducht enen
mensche daer toe dat hem yamerit

En leet hi van herte dat syn ene
kruysd' vallet in dootlyke sonde
En berouet werd' vand' eny
ghe' goede En hente oec daer
toe dat hi syn ene kruysd' leet
wylt den vrech der ewigher ja
lichheit Voert so hi te wete dat
een openbaer teyken is der ont
fermhertich' Wanneer een me
telyc smelt Dye sene werke van
ontfermhertich' Beide wotwen
delijc nader lichaem en inwendig
lijc nader ziele Dye vij werke
van ontfermhertich' syn dese
Den naechte te stidic Den hew
gherijghic teken te ghenē Den
dorstighē drinckē te ghenē Die
sickē te wand' Dye ghenanghē
te vlossē Dye elendighē te her

beroghe **D**ie dolen te gram **D**ie
sinnen grovendyge werke nader
siele sijn dese **D**at eerste is milde
lyke en oetmoedelyke mit mit
der herten ene andre te vghen
Dat hy te ghe hem misdaen
kenet mit woerde en mit wer
ke en dier misdact niet te
ghedynke **D**at ander is nu
meer een mensche va godlyker
myne sijn enen berispe goeder
tinkelyc seldet en berispet alth
hy sondyche en teghe die ghe
bede godh doet **E**n hem daer
te brenghe mit godlyke wer
den dat hy die sonde laet en
sijn leue betert **D**at derde is
dat een mensche predict en
leert dat werke godh den

ghene die dom En ongheloeft sijn
en brenghense tot kennisse der waer
heyt En totte rechte gheloue Dat
vierde is dat den mensche troest
En vrede brenghet den ghenen
die bedronet en ontvredet sijn
Dat vyfte is dat een mensche lijdt
voer sijn vriend en viand En
lijt doet onnuyt myne en caritate
wille Dese hebbe een seyn god
lic leuen Op seerrijck En si sulle
god sijn in dat ewyge leuen
Dat sefte is dat een mensche alle
lyde en pijn En smact die hem
wort ghedaen goederwyligher
draghet En den toern en vnoet
heyt sijn enen kerstent brecb
mit suete weerde

Dijt sijn dan die sene werke der
ontfermhertichz **Beijde** vrouwen
delijc nae den lichaem **En** gheeste
lic nader sijck **En** soe wie dese
wercke veruult Dije en mach
nimmermeer vloer blijue azer
lijc ge salijc **En** ghebenedijt **En**
god va hemelrijc salt hem loue
ten jongste daghe in sijn rijc mitte
ewighe goet **En** sal dese wercke
spreke tot hem **En** tot de ghene
dije an sijn rechter hant sulck staen
Coemt ghy ghebenedide in dat rijc
mit den vordich en onfanghet daer dat
rijc der ewigher glorie **Daer** va
blijijn die werck te bereijc hemet
ghewest **Want** ghy dije wercke

der ontfemlychheit aen mij En an
dijc mijn Oncllet hebt Gelych syn dan
die gheen die ontfemlychheit syn Want
hem sal ontfemlychheit volghen En
ghenade van gode gheschijen

Van reynicheit

Die sefte dreecht der salicheit is ghe
lyc reynicheit van herte **W**at
god heeft seluet ghesproke Gelych
syn sy die reyn sijn van herte **W**at
sy sulle gode sijn **D**ese dreecht is
in ene mensche Wanneer hy reyn
En sijn is van alle sonde **E**n van
neer een mensche daer toe ghecomen
is **D**at hy gheen dinc en denct
noch en spreect noch en doet **D**aer
hy god mede **D**orrene of sijn ene
kerste mensche soede of hinder me
de mach doen **O**f daer hy seluet
mede berouet mach **W**ordt an hinc
of an sjele **D**ese dreecht der reynicheit

hoert sonderlinghe gheestelike luden
hoe **W**ilke pape **E**n clerike en prela
ten die ander luden hebben te regieren
En te wyse en te lere **M**er leyd
si sien die wile mit deyne oghen
Die mit deyne dinghe beudeste sy
En blynt sijn ghetworden **E**n wanner
si blynt sijn en dwaalen so valle si
voer iude putte **E**n die gheen die
si leyd en hem nae volghen die valle
mede iude putte en worden vloren
Oec mede sijn pape en clerike en
prelate een spieghel der leker luden
En hier om wanner si beudeste wor
den en qualijke en ongodlike leuen
So worden die leker luden daer of
beudeste en gheorghet **E**n wt sonde
en quaest ghetoghe **E**n sy die ghe
die ander luden selle weyn maken
en goet **M**ijt godlike woerden **E**n

goede exempel daer om hoert hem
toe goet en rein wa leue te wesen
Want soe wye onreyn is, dye en
can ander lude niet rein maken
mer wat hy anraest of roest maect
mede onreyn **Hier** om dan sijn priest
tere of clerke en alle die gheen son
der **Wemel** salich die rein wa heere
en wa lichaem En also godliken
en eerliche leue **Dat** mensche in ghe
ne dinghe En mach begripe **Wat**
gode dien sijn sijn in een spieghel der
gheloue En der scriften **Sullen**
sijn daerlyke na desen leue En sonder
middel aensien inden **Wijghe** leue
Daer dye volmaecte salicheit is **Wat**
god is, een spieghel clare en sonder
vlesche **Daer** dye heilighe die mit
gode sijn alle dinghe dye gheveest
hebben En dye wd sijn En **namacht**
sullen aensien En volcomelyc

kenne en weten. **O**f sy alle teghen
oerdedich ware. **E**n daer alle vroech
de en ghenoechte vutrecht. **W**ant
dan die gheen salich sijn die reijn sijn
vā herten. **H**ier sullen alle menschen
dese ducht der reijnich mynen en
daer na staen te orighe. **E**n hem
also hoede dat sy niet bekeet en
word vā sonde. **H**ier is te weten
dat dierhande staet vā mensche
sijn op eerste inder heiligher ker
ken. **W**ant sommighe menschen
sitten te same al in wittelic hyllic
sommighe sijn weduwe. **S**ommighe
sijn jonckvrouwe. **E**n elc mensche vā
dese man in sijn staet wel leyden
sen reijn godlyc leue. **A**er die een
bet dan die ander. **W**ant man
en wijf die te same sitten in vutach
tighe hyllic. **E**nde die godd gheboet
en der heiligher kerke. **E**n hem mit
gode. **E**n mit sijn ghenere en

gode mit haeren aelmyssen ghedinclic
En mit offerhand hem diener
En gheen onrecht goet en hebbe
noch en ghere En die den anderen
trouwe houde en rust en vrede te
samen hebbe En haer lijnder totter
eeren en loue gods wijnen Ende
voede Dese hebbe een rein godlich
leue op aertrijc en sulke gode sien
inde wijghe leue Voert die we
dure Of die wedmaecht die gade
hebbe ghehad En ghesete hebbe
in wittichghe hyllich En haer gade
hem Of is ghestorue En hem daer
toe gheset hebbe wijnermeer ander
gade te neme noch hem mit onreus
chende te besmytten en gode nacht
en dach te diene Dese leijde oec
een rein godlic leuen En dese mo
ghe gode bet diene dan die in witt
fachtghe hyllich gode diene oimitt
dat sy in wittichghehande sorghe on

flachte sijn daer hem die ander mede
moete becomen. **Voert** die joncfrou
vse die haer reynicht gode hebbe ghe
offer. **En** hare sijn also gheset heb
ben. **Dat** sij liever sijn. **Dan** sij
haer reynicht vloer. **Dese** sijn gheset
inden hoehste staet. **Want** sij een
inghelyc kent wyde. **En** gode hare sij
dan ander meche die haer reynicht
habbe vloer. **En** dese joncfrouwe
habbe een ghelych mitter kelien
Want sij sijn vst ommyt haer reij
nicht. **En** ghelyker wyse als een kelie
kenet sijn blad. **En** hebbe oec die rich
te joncfrouwe sijn ducht in hem
daer sij mede in reynicheden sijn op
ghelonde. **Die** eerste ducht heet sober
heit. **Dat** is te mate ste en ducht.
Die ander ducht is arbeit. **Want**
bedicht sijn die joncfrouwe sijn.
Want sij brenen die vyle enen meche

tot quade' dreijne' ghedachte' Daer om
en sulle' sy' nimmermeer' ledich' wese'
oer' sy' sulle' inner' waer' werck' doen
by' wijle' mitte' hande' **G**y' wijle' mijs
lyse' en' by' wijle' mijs' bijsde' **W**ant
lant' dat' ledich' leijt' behuys' mijs
wetele' **E**n' mijs' quade' zinde' oer'
datome' arbeit' breuet' goed' vrucht'
Aldus' saeyt' dijs' boese' geest' soeruit
van' onreynh' en' van' onnutte' ghe'
dachte' int' hert' der' gheerne'
die' ledich' sijte' **D**aer' dijs' ghe'
die' arbeiden' en' waer' goeds' doe'
obscouert' of' sijn' **D**ijs' dard' ducht'
der' joncfrouwe' sy' ghehijet' oer'
meedicheijt' **E**n' sy' sulle' gheleest'
sijn' mijs' grone' dedere' **W**ant' die'
hem' dede' mit' costelyke' dedere'
behaechlyke' om' dijs' werlt' om'
die' werlt' te' behaghe' **D**ijs' en'
sijn' niet' reijn' van' heeten' noch

god behrethlyc **E**n haer reynich
heit wert daer mede benect
Want wyse der werlt wil beha
ghe **D**ye en mach god niet beha
ghe **D**ye vierde doecht is een hoe
de der vyf sijne en sende huyghe
del spien en del horen **W**ant
sien en hore sijn toese poerte n
Dye dye joncfrouwe moete hoed
en wachte voer quade gaste **E**n
dye haer ore tot alle woerd late
opstaen **D**ye moete dyewyl sien
en hore daer haer reynich me
de besmet wert **D**ye vyfte duecht
der joncfrouwe is sijnghen ende
luttel te spreken **E**n gheen woerd
voert te brenghen **D**an die godlic
en eerlyc sijn **W**ant joncfrouwe
die veel woerd hebbe si spreken
dyewil dat beter naar gheseghe

Hier om sulle joncfrouwe samel
en sijte wesen **D**ie sepe ducht
dat si hem sulle hoeden voor ghegel
scap der manen **E**n nu alle sieden
blime **D**ass si moghe mistreden
Dyt sijn die se ducht deo jonc
frouwe **D**aer me reynich mede
mach behoude **E**n die goede reyne
joncfrouwe toe behore **D**ie in
reynich wille leue **V**oert ghe
lyker wijf dat dese joncfrouwen
mijt dese se ducht verforene
werd hoert **E**n tot reynichheit
ghehoude **A**ls sijnre oech se om
duchde **D**ie **D**ie joncfrouwen
ontfere en daer toe bringhen
dat si haer reynich vlyse **D**ie
eyste onducht in houe die **W**at
een oetmoedich wijf die enen
man horet **E**n in vitschighe

lystet in in gode behaechlyker Dan
een hoesedijgher joncfrouwe seyt
Sinte Hieronimus Want hoesedijgher
is een alte dwijle vlesche jnd' d'el
der reynijgher Dije ander onduchth
dwijst Want joncfrouwe Dije
dwijst sijn va woerden En ghebr
va ghebract en va sed' Dije word'
lytelyc te valle ghebrocht En die
wile sijnre misbrude En want
si meer staren na prijs en lof der
werlt Om dije meer te behalghen
dan god Hier om en sijnse gode
niet behaechlyc En si moeste wel
angst hebbe dat si mitte dwijfen
joncfrouwe Daer sinte mathew
of scrift vande ewijgher leue sulle
werde ghewijst En als si comen
voer die dwer der ewijgher leueningh
En si ganc in waer en si daer

slippe **D**atse god noch sal wijse **E**n
sprake hem dese woerd toe **V**oer
waer se se ic en hene v niet
Die dede onduch ic traech tot
godh dienste en tot goede werke
Welke traech hem an comen
van eenre hande vmechens in
dien dat sy hem niet **E**n oefe
ne in werke va penitencien
Om dat sy mine dat sy gheen
penitencie te doen en hebben
Want sy joncfrouwe sijn
en niet misdaren en hebbe
En want sy hem aldus vme
te va hare joncfrouwe **E**n
gode niet en danke noch en
loue **A**ls sy suldych sijn te doe
Hier om ghehenghet god bij
wijse dat sy valle en misdoen

In oncruyt; **D**ie vierde ondracht
is natuerlike en vleyschelyke minne
te hebbe op anders mensche. **W**at
dese minne brenghet ene mensche
in quade onreijne ghedachte van
oncruyt; **E**n vleyschelyke ghenoch
te. **D**aer die reynich mede veest
kenket. **D**ese joncfrouwe sijn
ghelijc den grane daer dat lich
ame in legghet. **D**ie buce soen
en wit sijn en byme vol sandich
en onreynich. **D**ie vijfte ondracht
is wanner een joncfrouwe twee
mondich is van herte. **E**n dese on
dracht heeft over haer. **W**an
neer sy daer na staet dat sy bey
de gode en der werlt wil behaghe.
Een teijke der twee mondichheit
is wanner een joncfrou haer

verwendelijc dudet nader idelhe
der werelt en spreect en boeket
En hont gheselschap mit werelt
lyke lude **D**ese mensche sijn in
swaeringhe in dien dat sy menen
beide god en werelt vol te doe
Want die heylighe apostel
sijne yacop seyt dattet niet mo
ghelijc en is beide god en der
werelt te voldoen **W**ant wijs
een vrient is der werelt **D**ie
werlt gheset een vrient godh
En so wijs een vrient godh is
Die is een vrient der werelt **D**es
spreect onse heer en seyt **W**ijs
mant en mach alle here te
wille diene **D**ie niet sendrach
tych en sijn **B**ed en die werlt sijn
onendrachich **W**ant god wil
dat een mensche oetmoedich

en reyn van leue sy **E**n die Me
relt wil dat een mensche ho
uerdich scrupel van leuen sy
En want god en die werlt al
oecdradich syn **H**ier om en
can niemant hant leyde te wil
ke ghediene **D**ie sijn onduch
is onghestadich en niet te blive
inder reynich cote sijnde we **E**n
hier om so vye wil loen onsa
ghe vader ducht sijne reynich
dien ist niet vste en ghestadich
te blive ter doot toe in sijne reyn
nich **W**ant die gheen die een
wees begijnt en werde niet ghe
loent **A**er die dat wees sijnde
en volbrichte **D**at sijn die gheen
die dat loen ontfanghe **A**ldich
hebbe **W**ij vander ducht die

reynheit Dye 10, dye fette ducht
der salicheit **Van vrede**

Die senende ducht der salichz
10, ghehele vrede. **D**ie ducht
bringt ons mensche Daer toe,
dat hij rust heuet van heere in die
dye. **E**n van lichaem vryuen
dye en dat hij alle dinghe saw
wet. **E**n vriet dye hem o vrede
moghe doen. **H**ier 10, te weten
dat veel dinghe sijn die enen
mensche daer toe hehele dat hij
vrede heeft. **D**at eerste 10, dat
hij myne en ghenoecht hebbe
inden vrede. **W**ant het 10, recht
dat dye gheen o vrede heeft en
onvredt vordemt. **D**ie twee
o vrede heeft dan vrede. **D**at an
der 10, dat dat hij hem heet van
doetfande die hij heeft. **W**ant
vrij dat besmet 10, mit doot

lyke sonde die hant onvrede in
sijne herte **Want** die Moorn der
confessien **En** dat wrochte dat hij
hant vande sonde en leet hem
gheen vrede noch rust van herte
hebbe **Dat** derde is dat een mensche
is van goed wille en sijn wille
set altemael in gods wille **En**
god alreoch danct **En** leest so wat
hem toecomet **Want** so wie on
verduldich is **Alz** hem enich lid
toecomet **Dye** en heeft ghene vre
de van herte **Dat** vierde dat een
mensche vrede heeft dat brecht wat
roye dieke sijn brechte spreect alz
hem iet wedermaect **En** naden
rade sijn brechtich leest die en
can gheen onvrede in hem hebbe
Dat vyfte is dat een mensche

alle ghy naechte der werlt **E**n alle v
ganclyke dinghe vsmact noch gheen
acht en staet **H**oe dattet mitten
werlt gaet **W**ant die werlt die
is al vol veringhe **E**n hier om
en mach hy gheen vrede hebben
die mit die werlt omgaet **E**n
hem daer mede becomet **D**at
sijte is dat en mensche vrede
gheeft is goederwiche v herten
Want wijc dat vrees en bitter
is v herte en gheen lide en wil
draghe datme hem een onre
woert wepreec **E**n mitten
den wil onre jaen **D**ie en can
ghesaghen vrede hebbe **W**ant
hem syerwyl onsmact dinghe
die hy noede siet **E**n woerde hoer
die hy noede hoert **D**at senende
is dat hy niet ledich en siet **o**

immer wat goetlyc doe Daer hy den
byt nuttelic mede hene brenghet
Want ledich maect enen mensche
vriestelic ende dinstich **En** dize
boese geest becoert meer dize me
schen die ledich sijn en brenghet
hem meer ghe dachtel in **Dize** oren
en vryl sijn dan den ghene dize
arbeidende ende wat goetlyc doen
Oec sal hem een mensche hoeden
dat hy niet en arbeide buiten
sijne machte **Want** sulke ar
beyt ontredt ene mensche **Wat**
mate is goet tot alle dinghen **Wat**
Dat acht is dat hy ghen dinghe
en berecht die hem niet benode
en sijn **Want** soe vrye hem oer
der vrynt dese dinghe die hem
niet toe en heere die werlt garen
ontredt **Dat** neghende is die

heylighe scriften **W**ant die is vol
druyde **E**n vol leymighe en lyke om
soe wie die heylighe scriften mijnt
En daer ghenoecht in heeft te
lesen die behoudet sijn vrede **D**at
tiend is oemmedich en vrych
ghebet **W**ant mijn sulke ghe
bede vrycht een mensche die gra
de ghemacht die heylighe geest
Daer hy sulke suetiche mede ont
fanct **D**attet hem alle quet dunt
wesen dat hem soe oemt ist goet
ist quaet **D**at elfte is dat hy sijn
selue ghebet an sijn **E**n hem
sulke ordelt **E**n dijn hout en
ander mensche niet en ordelt
Dat twaelfte is dat hy sijn wt
wendighe sijnne alij sijn hore
enke smalle en ghehoelt niet
dijne en vrylic hoed **E**n also

stude dat hy gheen dinghe in en
hale Daer hy mede ontredet mach
wordt **W**ant die gonghere ongh
here sate bynnen besloete dueren
Doe onse heer tot hem quam en
seyde Vred sy mit v **S**alich sijn
dan die gheen die vreesfaem sijn
Want sy sulle hieten bynder
godh **Van verduldicheit**

Die actye dwecht der salichs
is ghehiet verduldicheit
Want onse heer heeft seluer
gheproben **S**alich sijn sy die v
duldych sijn want dat rye der
hemelen is hys **D**ese dwecht
der vuldichs brenghet enen
mensche dier toe **D**at hy om die
mijne godh en om die gherechtichs

En voer dat heylighe kerste ghe-
loue gaern en willichlic ofan
ghet alle pijn en alle tormenten
Dye hem ghedaen moghe wer-
den En want dye gheen dye
vuldich sijn **myt** ghene dinghe
dye hem toe mach come en wis-
den ontvredet **Myt** om heest
dye ducht der verduldich een
gelyckemisse mitte' vrede En
aldus sijn **achte** ducht der sa-
lichz nader heylighe kerste
myt nader gerade so en is der
met meer dan sene **Want**
leone vrede en is gheen ducht
noch ander salichz te sette **Onse**
heer **Jhesus** **Cristus** dye een
heer en den vader is alre ducht
den En alre salichz Dye met
onh sijn godlyke gracie ende

ghenade vlenē En daer med also
verlichte Dat wij die rechte waer
heit kene En daer na kene Dat
wij hem alsoe moete dyene en wij
nen En alsoe nade! dwecht der sa
lychz moete kene Dat wij dyc leuig
the salichz moete voryghe en ny
marmer van hem en moete sichey
den 21 29 E N E

Hier is te vete dat die dwech
den cardinalē sijn Dye ene
mensche kere hoe hy dat werke
de kenen sal vore en sijn ene
kerste vtwendelyc myne en
hulpe en troest sulke doen En
dye godlyke dwecht Dye enen
mensche kere hoe hy dat soude
de kene sal vore En hoe hy hem
tot gode sal hebbe en dien sal

mynen dandae en loue **D**el ghelych
doen oec dye game des heylighe geestes
en dye dwacht der salichs lere beide
Wij hoe een mensche hem sal hebbe
tot gade en tot syne enen lieste
Voert so y te weten **D**at die ziele
des goeder rechtenerdighe men
sche **H**uarelf vruchte ontfange
Voer dye dwacht en goede vier
bre dye sy doen **D**aar sy mede ghe
troest werde **D**ie eerste dwacht
is caritas **D**at is dye myne gath
Die ander dwacht of vrucht is
is een ghespeliike blyscap of vroed
de **D**ie derde vrucht is vrede **D**ie
vierde is vduelich of vdracht
heyt **D**ie vyfte is goedertieren
heyt **D**ie sesste is goetheit **D**ie
sevende is videnich **D**ie acht
tende is sachtmoedich **D**ie ne
gende is rechte gheleue **D**ie

siende **ij** sedich en in alle dinghe
maet houdende Die elste **ij** een
ophoude van onreynheit Die twee
leste **ij** reynich van herte ende
van lichaem **Lof en eer si ihesum**
Christum der duerichde heer Amē

o ghebenedide soete ihesus hoe gro
te veelich der sueticich **ij** d' ghenen
Die alle wylliche vrees En genoech
en werltlike glorie wyllic en vro
lic Om dijne liefte wyllic ongede
en ghehelic in dijne arme an
de onse te hanghe mitte **o** **ij** **ij** **ij**
alre liefte fuster weest soet van
ghemoede en fridit of alle geeste
lyke en werelike vrees En dym
met op tot wille brudegē die daer
naest **ij** and' onse Daer suldy
gheleest werd' Daer suldy ghevoest

werde daer suldy vanden rust wder
sullen **A** **U** **E** **N** **C**

En dijnst maecht Christi die
in duichden wyl voortgaen sal
wer alle dinge arbeide om puelch
die herte En alsoch suchte om goede
ghedachte te wozighe **Want** daer
wt coemt mynne en vnydch die ghi
best en alle duichde **Daer** moeghent
sal sy oec haer ghebriche merke
daer sy meest of ghemouyt wort
En die anouch sal sy sien hoe veel
sy die daegh ghendert hinet in
duichde **En** hoe veel dat sy ver
wonen heeft haer ghebriche **En**
aldus sal sy studeere alle daghe te
doen die duichde wyl sy voortgaen
Alsoch sal sy haer selue studeere wyl
begheerte **En** in alle haer werke
En voer dat begijme gheest wyl

sal sy voerwaerde mit haer selue make
Dat sy haer in dier tyt also of also wilt
hebbe **E**n ymer arbeide dat sy dese
voerwaerde niet en breke noch en
vsnome **E**n hy sal sonderlinghe dat
niet wat meer dat die mensche
doet ist sake dat hy hem vanden
werke niet en benoet oetmoedij
gher dat hy nu ghevordert en heeft
Des wat dat hy doet **D**aer sal die
mensche docthe wesen dat hy dat
niet en doe van ghetwente oet
hoe groot en hoe goet dattet waer
En al die mensche gaet totte ghe
mene arbeide **D**o sal hy segghe tot
hem selue **D**an god dattu nu had
sta vree lijchame **O**me lieue heer
mede te diene **D**ie hier quam
om te diene en niet om ghediet
te werde Augustijn also lan ghe alre
leeffe vanden vleysche soe en moechstu

nimmermeer tot ghevaryghe vrie
de come in der selue **V**er en sy dat he
lyde rust sy en vsmacth sy en
sy en armoede sy rijt sy en ghesch
Cristus die myne sijn herte ghe
worde is **O** mensche hoe laet tu
dijn oghe aldus wyde omē gaen
En siet tu niet die gheornuste
Jhesum **C**ristum voer dy staen
mit wyde arme hy sal dinc ont
ferme **O** mensche laet ons in
duerich blyke daer alle die godly
ke bloemdynt blyke ic sal mijn
corphijn also vol lese daer ic alle
mij lenen of vbetert sal vvesen
Bernaerde **D**oe ic sijnich nenech
den voute **J**hesu plach te sitten
en te bedaghe mit ghebriche **E**n
offerde die offerhande eens be
dructe gheest in een ~~offerde~~

ouerdienche myre sonden. Of trou
we doe ze somtijt tot sijne hoefde
mijt vrolichen stont mijt enen
ouerdienche alle sijne groter gane.
Doe hoerde ze hoere somtijt segghe
en daghe dat ze mij selue alleen
benede. **D**ye veel mensche soude
moghe wijne. **M**er trouwe het
en waer mij gheen goede come
scap dat ze alle die werlt wone
en myre ziele soude led. En leere
mij leder en mach doen dan datme
gode loue. **A**ls hij selue eens sprac
tot ene mensche datme hem niet
meer quelle en mach. **D**an datme
gode loue. **E**n die werlt die die
mensche doet. **I**n de eerste datme
dat werlt beghint so sal hij dan
segghe en meyne dat dat werlt

ter eren en ten loue gods sy **Al**
was dat sake dat in dat vuest
ghebrek **Dye** **H**et moste gode
nachtrant lonelike wese en sijn
al hadt dye dunct ghesroue **O**p
een tijt seyde onse lieue vrouwe
totter heyligher maecht mach
wilt **Dye** mit groter re vryl v
lyene werde loue allen menschen
Dye sal hem oetmoedelyc onder
werpe alle mensche **Dye** loue alle
mensche wil rye **Dye** sel
hem te maete bloet make van
sijne eyghe wylle **E**n dye beghert
die waerdichz der onrester oerlyz
dye pijn hem te oefene in alle dunct
den **O**p een ander tijt seyde onse
lieue vrouwe tot haer **Dye** wil
alre my seer in mijne soet hadde
Wan groter sueticz der ymicheit

menichdege me heeft an dat sijn en
sorende Also dat ge sijn heeft Ende
sijn aensicht nat maecte mitte
trane De myne oec seide ge dicke
dat woert **O** heyl en blyscap my
re herten **O**p een tijt badt een
denoete macht die enghel gabriel
en seide **E**ya lieue vrouwe gabriel
seg my **O**f god den mensche lieuer
heeft dan die enghel **D**oe seide
gabriel **O** ziele ge seg di gods naer
heyt god heeft die mensche lieuer
dan die enghel **S**y maecte woert
O lieue enghel gabriel **W**ie heuet
die meeste waerdichste in hemel
gabriel seide **O** ziele dat heeft die
mensche want hy god gods na
ture alre ghehijste ge **W**y ver
brochde onse al ghemeeke in

godlike loue **D**at wij des weerdich
sijn dat wij den mensche diene moe
te op verhoij **W**anneer die man
sche sijn sinnen tot gode heert **T**oe
sijn wij des bereijt dat wij dat
shant bringhe voer onse lieue
heer **D**ich wanneer wij een goe
de maer segghe vanden mensche
De orent hij onse mijs eene
nutter oren en ere voer elke
boetschap **E**n hij leest op alle die
mitte werke dijne handen **E**n
ghijft dat daer nae nimmermeer
ey wort benome van dy **D**ich
alle reijne ghedachte des mensche
bringhe wij voer onse heer
mijs sanghe en mijs loue **D**ich
so dincse onse heer an sijn herbe
Alho dat sy van sijne ghehoech

nijste niet valle en moghe **E**n
oerit daer mede alle sijn rijc als
nijt bloeme **E**n nijt crijstallen
bijch dijs mitte weerde **D**ie du daer
gode spreeste dijs brenghe wij
thant voer onse heer **D**e sprijt
hijse dan ewelike in sijn heijlygh
wonde **E**n in sijn herte **E**nde
wilt di dat loen daer voer ghene
dat gheen herte begrippe en en
noch tonghe ghespreke **A**lso me
nijch traen als wt dine oghen
wort ghetoghe **D**uer god also me
nijch myne pyls wort duer sy
herte ghesote **E**n du en moech
ste verghent mede din sonden
also wel of doen **A**ls dattu goet
doeste din ghene **D**ie dy quaet doe
En gods en is geen dine also

met al dat hy woent in dynen
herte **S**ijch een yghelijc woert
dattu om gode swijghen **D**at liec
ghelt dij meer loen in **D**an loen
en gah op vertryck **W**est **S**oe
menich voet stappe **A**ltho gaeffe
of vreden om so menighe gonden
stien verstaen in die crain der
eruygher ghenade **E**n elke voet
stap is so crachtich dat sy dij mijs
gode verseent **H**em een kerre
sijt Also groot is dije glorie ende
vroechde inde eruyghen **L**enen
vaden alre minste **V**ercken
dat dije mensche byer ghedac
heeft **D**at dije mensche in meer
glorie of vroechde van gode en
sonde beghere **S**o dat hem dinc
ken sonde dattet alre veel waer

en begadert al onse goede werke
Op dat hy ons veel loenly ghene
mach En daer om spracot hy int
euangely een haer en sal van uwe
hoefde niet righen of onghetelt
blyue Want hyse self welc sal

Dynke Augustynus seyt Also groet
is die soetheit of suuerlychz die recht
waerdichz Also groet is die ghenoech
te Die ewighe licht dat een men
sche ja niet langher dan een
vie lane daer is wese en mach
te alleen Daer om soude hy gaet
en te recht vsmaden so volle da
ghe deser tijt dat men niet welc
en soude comen ja so suuerlyche
En suet is sy diese cank sijn mach
hy en soude niet meer begheue
moghe Want sy alle suetheit

bonē goet Sijne dijnichheit
dat onse woerde en onse ghedach
te hoe goet sy sijn en hoe quaet
sy sijn **E**n wt wat menighe sy
gheschieden wt dat sy goet sijn see
blyde wy al en moghe wy ons
mermeer dijnich werde **A**lso
menich werf dan al onch enich
dijne enighe becoinghe **E**nighe
betreghighe enighe last ~~enighe~~
enich verdriet **O**f enich leet toe
coemt hoe cleyn dattet is het
sy vande dinc of vande me
sche **V**an onch selfe quade na
ture of andich waer va dattet
coemt behalve sonda dat ghe
schiet onch bij wille bij weten
bij wechē bij consent **B**y

ordynancie En by toenoghe ons
lyene here En al syn hemelste
lyech So dat onse here heer selue
seyt en alle syn gheschap op ons
trare en heer oghe op ons hebbe
En lustere en vromhe myt be
gherte en medelid En syn
hoe wy ons hebbe en gheen
moede en care dat dusefste
deel medelid hebbe myt heer
enijghen hynk Daer sy in grote
hiden syet ghebye dat onse here
heer en alle syn hemelste
heer myt ons Daer yt dan sei
dat ons enijgh dinc moemt
dat wy bekenne dattet goet
is en god behaghebye Of
vareit ons nu gal ghehien
of ghebelen of heer ghemelt
als werseyt in dat en is

andere niet te nemen **D**an
of god onse heer in aensicht
en teghenwoordich sijner
heylige sijnle **D**u broeder of
sijner so du hietste **ic** beghier
en bydde dattu dit doetste en
ic wyl selue dijn loen ~~wese~~
na dijn selue wylle wesen
ja ic wyl selue dijn loen wese
En gader ~~weyche~~ salten niet
mij doen als mit dijn ghecofte
kenicht en ic wil mij opsoeke
en omgacende dij dichten
En so dyche als die mensche
dat doet so ghebyede die
heer in teghenwoordich
sijner heylighe datment
forijne hoe elijn dattet oec

29 En des behaecht hem onse
heer dat hij sulke diene noch
heeft inder werlt daer hij siet
sijn passie so wel in bestaet te
wesen **D**ie heylighen vlyden
hem alle al waer hoer mede broe
der of suster om dat sy lieuen
dat en grote loen **D**at sy sien
dat tocomede **D**ie enghelen
vlyden hem dat sy des mensche
werche god moghe brachten
En dyl wort die blyscap al
enighen leuel staet vermenst
En die mensche enghel **A**ld
mede broederschap mitte heylighen
So dat sy wel moghe segge
siet hoe goet ist te wone broe
der in een **O**nse lieue heer
scijt alle my moghent in soude
ren vergaen een yeh den mensche

lijet **D**ije tot mij come in sijne
Dreue **E**n droefnisse mijs sijne
ghelude **E**n daghet mij alleen
Ontfijet v niet tot mij te come
O angstoudijghje zijel je en
can v niet vsmade **W**ant
dijc woude sijn open in mijne
lychaem **D**ije mij tot so groter
ontferthichich **W**reche **D**at
tet mij omoghelijc waer dat
ic dijn niet ontferme en sou
de ic bijc dije heer starhend
jude daghe der tribulacien
Du salte tot mij come **A**ls dij
niet wel en is dat ic dat
alre meest die hemelstijc
troest hijndert **W**anttu dij
traechlijche heerste totte ghelude

ⁱⁿ
Want eerst ~~in~~ ⁱⁿ andachteliken
bidste so suetste hier en binne
veel andere broest **E**n vna
bruynghe in wtwendighe dinghe
Hier om gheschiet dat sy
kintel bate totter tijt toe dattu
mij aen merste dat is alleen
byn die waerachtelike vlosset
den ghenē die in mij hopen
noch lude mij en is gheen hul
pe die mit is **h**er nu so vhael
dijne gheest nader tepeest en
werd ~~ghestact~~ ghestact int
licht mijre ontfelmenisse **W**ij
sulle alle werke of wij niet ghe
weest en hadde **W**ij sulle alle
dijne late of wijs niet biferē
en hadde **W**ij sulle na vense
ortet tijt ontfanghen dat

Wij in enyghz niet en moghe
vriendelē **H**et is al niet dat
een sijnde neemt syne barnar
dus seyt Wij sijn in deser werlt
ghesit als in ene campe te
strydē **E**n dye in dese campe
gheen slaghe noch seynghz noch
tribulacie en lidet **D**ie sel hier
nanaech sonder een wese **O**n
se mylke heer **Jhesus Christus**
henet hem selve ghemaectet
en en ghemene wech ommyth
sijn heylighe kene **E**n penite
cie die hy in dese kene ghedaet
henet **D**ese wech mach een
yghelijc mensche wandre **D**ie
wil en tot god come over
myth een drijne penitencie

Alle pijn en penitencie die wij
doen maghe 10, wort en den 21^{en}
wij aensien onse grote sonden
En die pijn die wij aelijet heb
be En dat loen en glorie die ons
belouet 10, Die wech en leue
onh lieue here ihesu Cristij
in dese leue heuet ghehad
Die dijnghe Dat eerste 10, wer
ste en welkome armoide Dat
ander radighe en openbare ver
smaderijse Dat derde daghelijge
en onghemete pijn Dese drie
heuet Cristus radelijke ghe
hadt in sijne penitencie die
hij ghedraghe heeft Niet wer
hem selue ayr wer onse son
den En om onh te verrijghen
tot sijne lede En sonder dese
wech en 10, ander, ghene wech

der siele te come tot gode **Want**
die leden moete volghen de wech
des heefs **ten** eerste heeft hij ghe
hadt willighe armoede **en** volco
me armoede in drie manieren
Dye eerste armoede is dat hij
was arm der tijdeliker dinghen
Want hij leefde arm der tijel
iker dinghe deser werlt Also dat
hij niet en hadde hant noch lant
ghelt noch enijgher ander dinghe
En hij nam weder dinghe deser
werlt niet dan sijn waterste noot
traftichs **mit** hongher en dorst
coudt en hette **En** mit veel
arbeijth sijn hardt en strenghe
kenen **Wijer** in selle wij hem
nacvolghen nae onse **Unoghe**
En dye armoede begheren

van herte en der mygher dinghe
te sette wt onser herte **D**ije ander
armoede was dat hy woude wese
arm va maghe en vriende **W**o
dat hy ene mach of vrient niet
en hadde **D**aer hem om vdraghe
woude ene ghyffel slach of ene hyme
bach slach **O**f ene sempelike woer
En hy betouede hem selue **V**a
diemijne sijne vriende en maghe
Dat hy om niemant wille noch
oec om sijne lieue moeder wil
le **E**n woude late te doen dat
hemeliche vader behaghe mocht
Aldus sulle wy ons oec pijnen
arm en ledich te wese onser
vriende en alre creature die
ons hinderen **E**ristus nae te vol
ghe **D**ije derde armoede is **D**at
hy arm was sijn selue persee
en berouede hem selue sijne

Wijshheit en glorie En woude
openbare En leue in deser we-
relt Als een arm sijnpel cranche
mensche sonder glorie en mechtelij-
ke wijsh. Wdus sulle wij ons selue
wijshheit En ons selue wesen ver-
saken en onsen wille vfabrende
En achterlatende om Cristus
wat te ghelijke in sijne armo-
den O armoede hoe dijst vsmact
Verdreue Vergheselt en Verbanct
En mit clocke verhidet van alle
state der werlt Mer dije lide Cristus
sulle hem pijn nae te volghen
hoer heeft in deser armoede ende
berone hem van alle creaturen
En hope alleen in Ihesus Cristus
Onse lieue heer Dat ander Dat
Ihesus Cristus ghehad heeft

in sine leue der genigencie **D**at
wah stadighen en openbare vsmad
denijffe **W**ant hij woude leue in
deser werlt **A**ls een vrost vsmact
knecht niet alleen **A**ls een eyghe
knecht **o**er oer als een ~~vsmact~~
quaet ongheredich knechte te
schenck en bespot **E**n alsme hem
tijliche ker doen woude **S**tont
hij dat weder mit woerde en
mit werche **o**er vsmactheit
en snoetheit heeft hij altoch
ghemijnt **D**ese vsmadijnisse en
verwoepens heuet hij ghehad
vaden bose god **o**ijt woerde en
mit werche en mit scandeliche
vmoede **E**n ordelic hore **D**ieder
herte **V**en eerste hebbe sij ~~ghesin~~
vsmact mit onfuijseliche woer
den in dien dat sij sijdel hij

Maer een sijnermat soen **Van**
armē ghestachte **Een galileensche**
En dat noch quader is en sander
lyker **Oij seyd' hij** waer ee fondare.
En een vriend der fondare ende
der publicane **Oij seyd' hij** waer
gulsich en een vrydranger **En**
een verleyder des volck **En**
dat hij waer onsinnych en swaet
en beset' mytte' dunck **En** dier
ghelyc vech **Och** hoe aghtlyke sy
wij onse brudgom **Al** wij ghe
priest mytte wese **Of** als wij
scerpelyke woord' niet vden
delyke en vdraghe **Tact** ontda
myt Yhesus blydelyke draghen
als oye aensicht bediet wort
myt ofuselyke woord' **ayer** heb
ben wy ghedaen datme onh

Verwijte **G**o ist onse grote orbaer
dat wij dat niet blyscapē onser
confidencie hore **W**ist der name
re swaer **W**ant niet dije cofusie
wort onse ziele gereynicht vaders
pijnē **D**ijē wij vdiēnt hadde en
voldoen daer mede der godliker
rechtveerdichē **E**n en hebbe wij
dē oec niet vdiēnt noch ghedac
Go selte wijt niet meere noch
wontfanghe **O**m dat wij onse
liene brudegom als veel te ghe
lyker moghe sijn **E**n wij daer
mede vdiēne meere gracie
en glorie ten andere hebben
sij hesus vsmact en cofusie
ghedac niet verhe **W**ant hij
wort vdiēne wt sijne lande
Doe hij noch een jonc hynf was
en yn egypte gheiaecht **D**aer

nae doe hij beghan te leere in nazareth
Wort hij confuselycke ghe
werpe buite der synagoghe En
myt scandel ghedene Wter stat
in dat hoochste des bergs Om van
bene neder te werpe in ghem
salem wort hij dierwyl verwacht
en somwyle woude si hem
Dye samaritane en woude hem
niet ontfanghe in hore stat in
sijne nootdriftighe Hij was seck
verfmaet van sijne langstuden
en maghe Als of hij glorie der
werlt sochte Wme ind' ewige
lie meche mach Oec ghijne hij
dierwyl sonder ghele vernoot moe
delijghheledeet Als doe hij ghijne
van nazareth tot ~~sijne~~ ~~pharisich~~
om ghedoepet te werden En

Van daen inder vgesijne **E**n hy sijn
discipule riep **E**n doe yf te vsmoe
den dat hy bloet badt en oec vsp
ke wort **W**en die ledich gact
achter lande **E**n ten leste wort hy
vvoirpe en vsmact onnigh den
scandelyke doot den cruch **H**ier
in laet ons naestelyke achtyen
onse brudegom in alle dese vsm
denissen **E**n pijn ons hem te
ghelyke in alle onere **E**n vsm
denisse en besopenisse die ons
an ghedae mach werde **E**n dide
hebbe sy onse lieue heer ihesus
crystus onse ghennide brudego
vsmact mijs hore byttere hore
Och hoe dwaerdich en snoet
gont hem onse lieue heer ihesus
crystus voer **D**ie bose verhynde
sotte en phariseen **E**n rebride

hem selue met hoes idyghen moe
de haeghe boue onse lieue heer ghe
fuch Wat va ene misdadighe mensche
dye god blaspheemde En en ouer
treder der nae gods En dye der
uerbe eer soche En daer om be
ryfpede lyfse dyetwyl ind ewangelie
En seyd Waer om dinct ghy
maect in uwer harte Doch wy mach
begriype Hoe dye boese harte mijs
groter mijsdichz vifield in onse ~~harte~~
lieue heer ghesum in mijsdichz
hande subtile rade Hoe sy he mach
te mijs groter scadelen in confusie
en ter doot brenghe En wt dye
broed herte Do soeghe sy dye
wijl haer gruwelike ghe en
gheschiede in hem Vol toornen
en spottch Doe wy dan ghesum

Cristus wil ghelijc wese in sijne
wanderinghe. **D**ie soude en vlie ghe
est te wese en myne vsmact. **E**n
verworpe te wese en begheer sijn
gherekent te wese. **E**n dat alle
mensche van hem voel. **D**at hij wel
wanderingh is sijnich en vsmactheit
en vdiect te lijden. **A**lso dat niemant
medelijden met hem en hebben en
dat hij gheen mensche heit en be
gheer te linc noch gheacht te wese
Mer alleen god pijn te behaghen
En god en machme met het be
haghe. **D**an men sijn linc pijn
na te volghen en ghelijc te wese
Dat dird dat onse linc hee
Mesus **C**ristus die suete brude
gom onser ziele gheacht heeft
in sijne linc en penitencie. **D**at
welc stadighs ende oghemec

pijn van diez tijt. **D**at hij ontfaen
dye wach in sijne moeder lichaem
dat dat hij sijne geest op gaf in die
hande sijns vaderly. **O**mmet die
bittere doot die orouch so heeft
hij sonder ophont ghedraghe on
begrijpelyke pijn en droefth in
sijne herte. **W**ant sijn geest en sijn
lichaem ware beuyt der heilighen
drievondich. **E**n godly in die ver
soen die soen. **E**n wach ten perfect
god. **E**n mensche knoet mit
volcomere wijshe. **E**n sach daer
te wone alle pijn en alle die die
hy draghe sond in sijne lichaem
En alle die plaghe der mensche
en gake der naghete. **E**n wat
hij andere hied sond. **E**n daer
toe sach hy alle die puchginghe en

benauwinge sijn bedroefder
moeder **E**n die droefhij stude
lijke voer sijn oghen te samen
en by sondelijnghe **D**aer toe
droefhij stadelijke rouwe in
sijn herte **O**m volke doen sijn
hemeliche vader voer alle die
sonde **D**ie sijn ledt va begyne
der werlt ghedren ware **E**n
noch een eynde toe ghedaer sel
werdt in alle die sulle wij py
ne onse heer **J**hesum **C**ristum
nae te volghen en verdueliche
ya blijelijke onfanghe alle
verdriet en droefhij **E**n ghe
~~leue~~ lachz va sijnne brytula
re becomghe en wedersteet
en alre hand lyde va baten
Want daer in bekene wij of

wy volcomelic hem minnen wt
dat wy werden en minne Dat
hy ghevorscht en ghemint heeft
En want Ihesus ghevorscht
en ghemint heeft Dese drie alle
sijn leue landt als armoede ver
smaect en pynlijck Soe fullen
oec alle sijn lede En mynaech hem
pyn Dese drie voersolene punte
hem nae te volghen Nae horen
vromelic Dinnich die hulpe en
lyesh here Ihesu Cristij die suete
brudegom O alre ghemintste
myre ziele ic beghier wt v dat
ghy sandrachtelic voelt Dat
gheen vreedracht of vryt noch
onghenoeghe onder v op en staen
ic beghier dat ghy v selue den
selient Want dat is dat alle

Wydacht vdruct En cendracht
maect En dyt steyn te wesen non
ghe die ziele Dat sy syet haer en
ghe ghebicht en elken dach Ende
Dat wynt te berere Dyt steyn te
wesen en der nyemant ordelen
noch en ontbrekt nyemant noch
en maect nyemant lastich noch
kuyfachtich in syne woerden
D my alre ghemynste myre ziele
Ic soude seer blyde wese hoerde ic
van u dat ghy dus ouermocht sey
te wesen waert gheworden een
herte En een ziel Sonder wack
ke cendrachtich ic sie dat ghy
inder waerheit god niet beha
ghe en maecht Wander pappe
puffre onse here ihesu Cristij
D byde ic alre my lieue sustere

Dattu di alre mensche bedich hondste
en boue alle dine so hoede di dat
dine naem niet ghedraghe en wort
vande mensche En sych en dat on
geachte leue ons lieft herte heer
Cristy dat nu leyder luttel mensche
volghe wille Sonder wille nye
mant salich werde en mach Daer
om sych en het is so licht in hem
sleuen datter di veel leyde sal
tote alre volcomenste wech der
ewigher salichz Sonder alle on
dystant der mensche Offroche
volghe wijste Wissen renspen
indin eerste sin beghinne sin mijs
del en sin eynde So vrynd van hem
den ongherichste mensche die ye
mle tyt quam En so wort di ver
beden alle tytelike gebelichz di

Wylles **E**n der dinghe sonder
alleen also viel **W**ylles dat dijne
noyde met ontbere en moech
ste **E**n die salten neme mit vee
sen **E**yetseu hem bedi anden beest
so en moechten **O**et dijne wilke
niet smollen van lute noch
van byme **E**yetseu oec hem
ghenaghe so en moechten
oec gheen behulpe soeken in
ghenit creature **E**yetseu he
oec ghegefelt in ghebowent
wylten dan ander beeste
dan ksmacht **E**yetseu hem
oec boerdelt so en moechten
di niet ontfoulygh noch so
di en voer gheen creature
so noch di oec opuallet **E**yet
seu hem oec sijn crumme slaghe

Wat conften dan anders be
ghere dan hede **E**ijetfu hem
des hanghe and' vroe **W**at
moechtu dan anders beghere
dan alle daghe en alle tijt te le
re p'erne sonder alle weder an
neminge d'inh selue **E**ijetfu oer
sin herte gheopent so en moech
tu oer mit mi doen dan dat
tu daer in gaette mit mijnen
Conften dat doen so en salten
oer gheen ander reden noch waer
heyt noch onderstant begheren
Anders dan di gheghene vier
den d'uer die gheyserde venstere
Dat is d'uer die gheopende han
de en voete **E**n d'uer alle die
wondel onse lieffte herte **J**hesu **C**risti
En blyften oer daer bij so waer

Dattu wel ongherecht salte bliuen
van alle oerzondere **Confer** alle
wa dyen mensche **Dye** dat selue ghe
buerde dattu begheerte en **dye** en
fulde dy gheen hinder wese **Wise**
dat **dye** smuyghe glorie begheert **dye**
en achtet niet **dye** tijtelike glorie
En so wise dat tijtelike glorie soect
Of wa herte mit en **besmaect** soet
so een teure dat hij die hemelike
glorie luttel minnet **Hier** om **wech**
wel ghetroest **Van** bute **oghe**
troest te bliuen **Op** dattu **dine**
ghemijde **dringeste** **Dat** hij
dij alleen troest **Om** veel **minne**
in alle onnutte troest **besmaech**
Een gheestelike mensche sel we
sen al, melchtygedich sonder va
der sonder moeder sonder ghifad
te **En** en nome hem ghenen

vader opter eerde **J**mer want
de dat god en hij alleen sy in alle
sijn werke en werke sal hij hem
selue vrage **O**ftu nu rechtens
sterne sondste **S**ondste dan dyt
doen **E**n hij en sal niet vlyte
dye steme dye hem nu bynen
voespreet **h**eer optoerit **h**eer
Een mitte berijnghe

O En gheestelijc mensche begheer
de te wete na onse heer **v**ader
in hij hem oefene mochte dat gode
alre ontfancheste wete **D**oe wort
hem gheantwoert **v**aden heilij
ghe gheest **G**if een veynighe
gode wylle in dien dattu en
selue orbare mochte **D**at is
mij liever en dij mitte dan
oftu ganesse en hope gouth

Wander ird' op totte hemel na
dijne doot **D**at ander punt is
wesen sene ~~tegen~~ dropel om
dijn sonde **D**at is mij liever en
di mutter **D**an oft woenste een
hele see om vganckelijke dinghe
Dat derde punt is vdrach een
hart woert om mijne wyl dat
is mij liever en di mutter **D**an
oftw also veel roede liefste slaen
ouer dyn lijf als op een velt moch
te legghen **D**at vierde punt is
brede dyn slaep om mijne wyl
Dat is mij liever en di mutter
dan oft walef riddelij sendste
ouer see teghelijc dije henden
te vechte mijc dijne goede **D**at
vijfte punt herberghe d'ellen
dijche meijde en die goet den
arme dat is mij liever en di

nutter **D**an oft **v**ij jaar vasten
te water en te brode **D**at seste
mijt achterpraet en leste mij
mā vā goede werke **D**at **i**
mij liever en di nutter **D**an
oft **d**rie jaar beruot ghijn
ste **D**atme tot elker voerpoer
dijn bloet sjen mochte **D**at sene
de punt **i** beruot alle dijne
te beste na dijne **v**moghe **D**at
i mij liever en di nutter **D**a
oft **a**lso goit **v**erste **D**attu
daghelijc **v**erste ghenoot ind
derd' hemele **D**at **v**ij punt **i**
soe **v**attu beg' eerste **i**t om goet
oft **l**ijf dat **b**ij **i** mij selver dat
i mij liever en di nutter **D**an
mij maria mij lieve moeder

En al mij lieue heilige voer di
vader noch lieuer ja mij dattu mij
seluer bidste Dat ja punit ja mijne
mij en heb mij lief bene alle dyne
dat ghesape ja Dat ja mij lieuer
en di metter dan oft stomiste
een berch op daghelix en vaders
erde cotte hemel En die an
heyde syde mijt scarpe smide
scarsness noch ja mij lieuer
dattu mij lief helste

En goet kerijnghe

M En wijnt veel ghesoch
ker mesche die een ja nu
mer een coeientie Die ander nau
we en sonpeldig En sonnyghe ghe
nemelyc een coeientie **ay** salich
ja hy die opghesoch ja En die den
matre henden van sonnyghe sijn
peet versumede en so wat ja

meer hore vā dje goedertiericheit
godh **H**oe sy traghet kromber En
vspannedt werd in alle goede
werke **H**ier om sulle sij hier
naemach hondert hont betalen
Dat sy nu vspanne eēnondelich
gode te offeren En sijnighe sijn
sijnpeloch En dje alre seer ander
sueche die rechtverdijs godh
En so wat me hem predijt vā
der ontfermhertich godh dat en
ghelouet sy niet wel **W**ant sy
en cōne den niet begripe **D**ie
angst djen sy sint herbe draghe
En die ander redictum ende
leestme alle vndelichheit Om
datme se vanden slape En vradich
vwechet En hier naemach vā
scharper ghespelt machte vlosse

En in dyen dat sy also besumede
en traech syn Daer om menē sy
dat alle die ander also syn en oec
suoder om sommighe ghebreken
die sy in een ander merke **E**n
in hem selue niet en sijn die
hem mishaget **O**mnijde, quact
vmoedel al waert oec somtijt
gheen sonde **D**it is oec een
sake dat veel mensche doet ve
der gaen tot egipte **D**at is in
der werlt **D**ie dan veel quader
syn dan sy te vore is ghe ware
Die oec daer om dycvylt niet
gaen om dat sy strengher leue
wijtlen aen vame **D**aer hem die
duel omnijth een goed schyn
mede bedijche **W**ant sy wilke
lij heilighe mensche worden **D**ie
alheel goet sijn en vcomen

En daer gheen quade roch on
volcomē mede ghemēghet en sy
Dat sy doch op verbrigt niet en
moghe vijnd' oer selue sijn sy veel
snoeder dan dien sy gesnaden **Wat**
al ware sy mit Ihesum en maria
sijne moeder **En** mit die apostelen
in dies maniere al sy opter eer
d' wanderd' **Althoe** veel sonden
sy ghescondelikeit werd' ommitt
hore oetmoedighē hē **Dat** dese
scheerd' mēsche niet en cōnen
smake **Want** neighet mach
hē al heet goet gheselschap heb
bē dan in hemelrijc **Want** der
en ih nyemāt mast **Of** myner
meer vrese en jal' oer in eert
rijc sijn sy ghemēghet **Daer**
dise hjer judah en caymē scheerd'z

alst god hem toefendret **B**smadit
te kyde **D**ije sal **C**rijsch en abel
onofel gheselcap **E**n vroechde
niet **B**eroghe **A**ldy maghe **V**ry
merche dat hy salich in dije al
toch can **V**ryfche **O**nderfche
lyet pleghe **E**n dije hem also
can afene **O**nmijth **D**ie anpke
godh in alle fine **V**roechde **V**er
ke en ghedachte **O**p dat hy al
toch toe neme **M**acht in **V**er
tijdede tot alle **D**uechde **S**orch
wonderlyke om dije **M**ijne godh
te **B**eroghe **E**n **D**ie anpke te
ontgaen **E**n in **A**rbeide of ghe
beden **E**n in **A**ndere gheselchhe
ghewoenheit hem te **H**onde **O**p
dat hy altoch **B**ehoedigher in
sine **V**roechde **E**n **G**hedachte
macht **V**erf **R**ighe alle dat hem

contrarie mach sijn **O**f doen sendij
ghe **V**et sij daghelij of dootlij **E**n
alij sij afneem **E**n in enighe punte
gheualle sijn **D**at sij he dan pijn
rechtensert dat of te waschen
En hoer daer wa te purgieren
mijt suchte **E**n mijt volcomen
penitencie **E**n mijt waerach sij
ghe berouwe in hope der ghena
D **O**p dat sij aldus dat vnder
lijke toecomede oerdel godh **E**n
pijn mach ontgae **E**n soe wie
het alre herke hem aldus pur
gieren niet vlijnclinde van
deze berouwe sij godh **D**ie en
sal gheen anroet noch droefheit
ghemake **A**l sij va desen droef
nyghe leue scheidel sulle noch

helle noch vechtenis noch ordel
dome si vruchte na daer si
onsen heer aldus pijnne maer
sone azer als wt verore die
de sal hij hem ontfaen segghend
Comt ghy ghebenedide mijn
vader ontfanghet dat rijc dat
u waer aenbeghy der werlt be
reijt **14** Want mij hongherde
en mij dorste nae uwe salycheit
En ghy hebt mij versadt ghy
sorged En dije enghelen songen
en uwe cranc hebben mij dor
tyghen harte wel gheleuet En
dort meer so suldy en en dije
ke myt mine vriende na my
re safel **15** ~~En~~ myt my alre lief
ste suldy diondie veld van
mynen tijt aldus gheest de
liene heer Als sinte iacob seijt

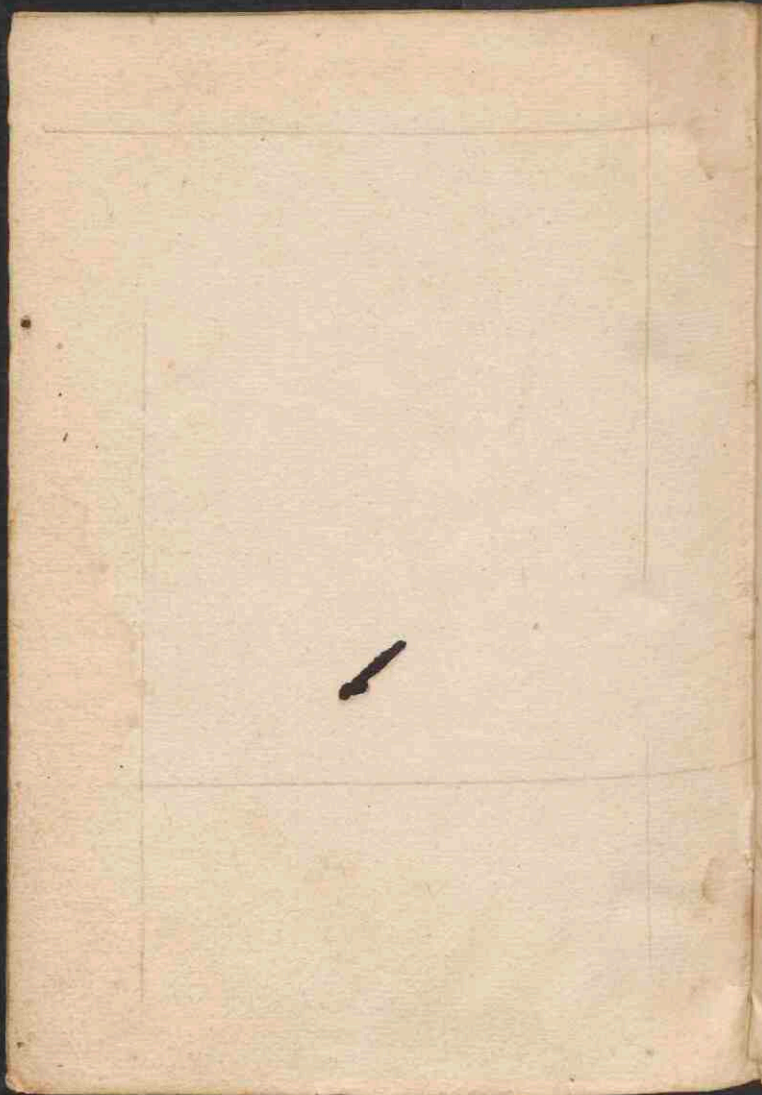
Also mynrentlyke En gheest
alle dinc en hy en salt myner meer
bewijse **my** dat wy vsmen alhier
duh te befoerje Daer wa moete
wy dat onprelyke ordel swachte
de wesen **Des** gracia

Faint, illegible handwriting at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

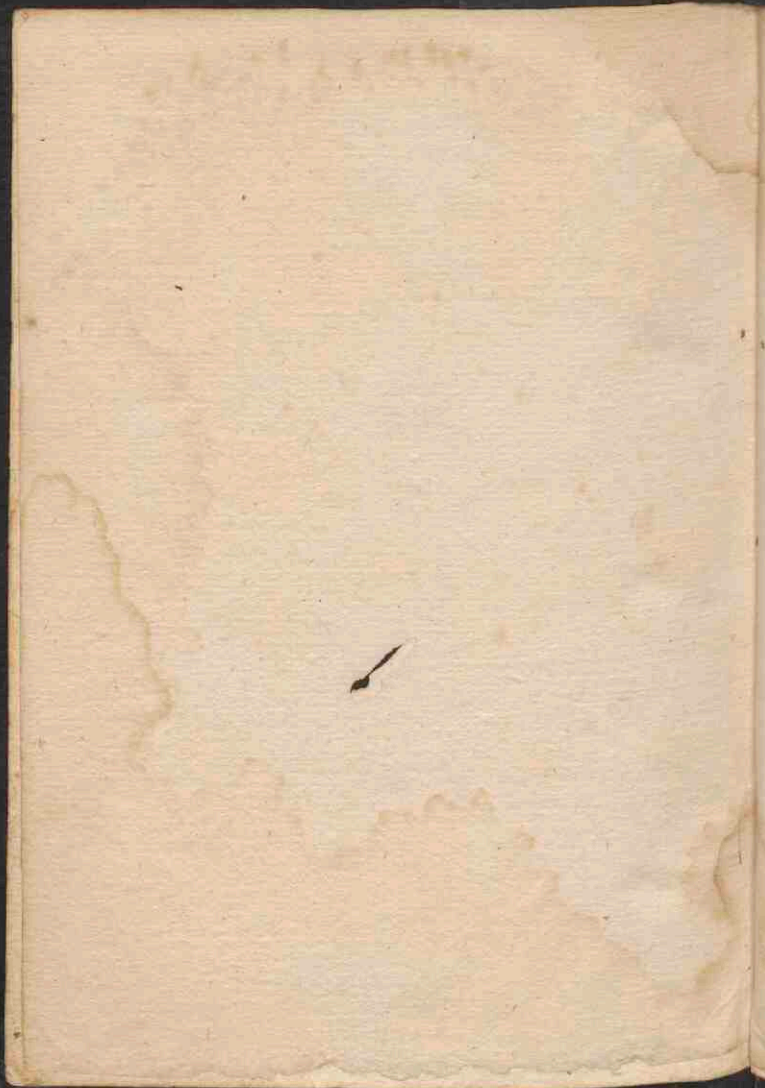
A single, dark, handwritten mark or character, possibly a dash or a stylized letter.

431

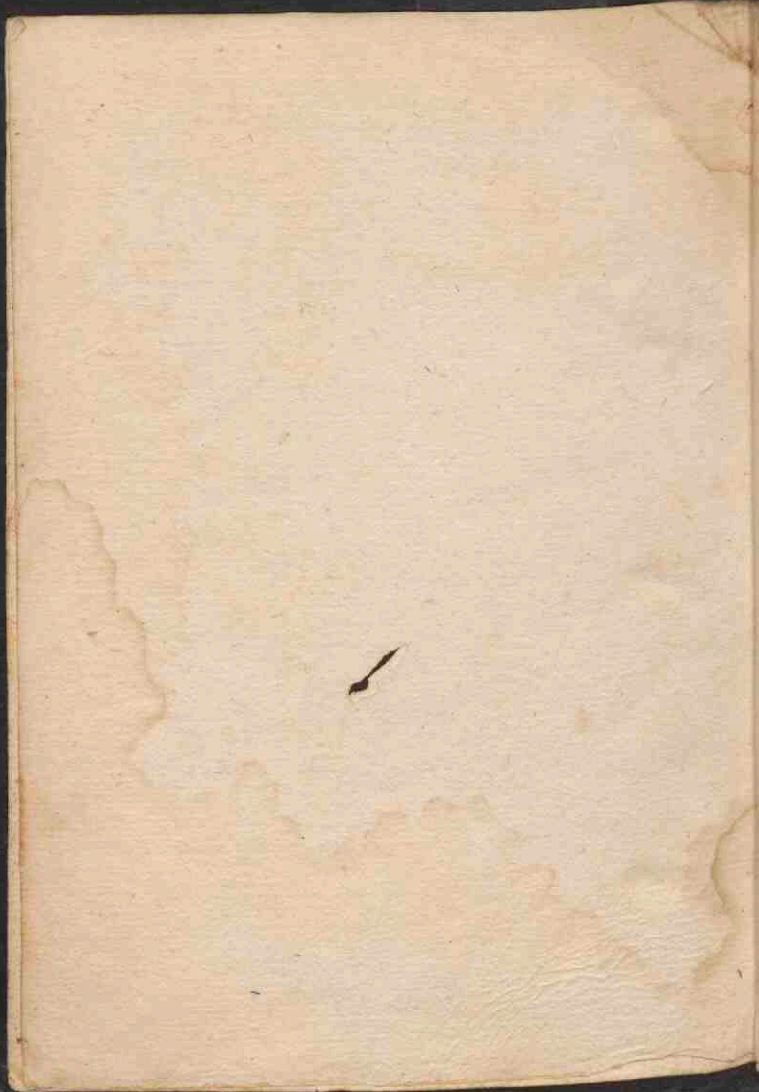

433

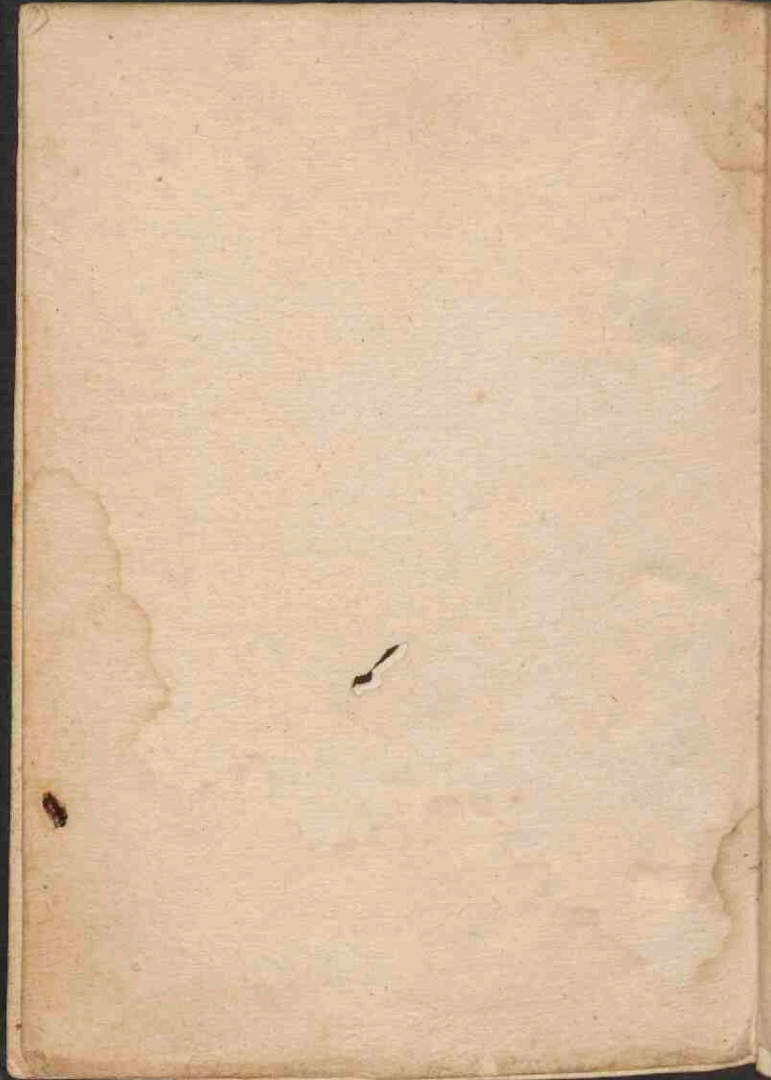

435

437

439

Sur J. P.
Merrill 1844
L013

1110

